

Feminisme på sosiale medier

En kvalitativ studie av den moderne feministiske bevegelsen på Instagram og TikTok

Monika Kjøstvedt

Medier og kommunikasjon

60 studiepoeng

Institutt for medier og kommunikasjon

Det humanistiske fakultet

Sammendrag

Feminisme er et svært omdiskutert tema. På den ene siden argumenteres det at feminisme er stadig mer nødvendig, mens på den andre siden er noe av den oppfatningen at feminismens mål er oppnådd, og at det ikke lenger er behov for feministisk aktivisme. Blant teoretikere eksisterer det debatt om hvorvidt feminismen er inne i en fjerde bølge og at denne bølgen i all hovedsak foregår på internett. Til tross for striden om vi er inne i en fjerde feministbølge, er mye av bevegelsens problemstillinger til stede i sosiale medier. Hittil har det vært begrenset forskning på hvordan feminisme på sosiale medier påvirker unge voksne i Norge. Denne kvalitative intervjustudien undersøkte om, og i så fall hvordan, den moderne feministiske bevegelsen på sosiale medier påvirker unge voksne. For å svare på problemstillingen, ble det utviklet tre forskningsspørsmål:

1. Hvordan tolker unge voksne feministisk innhold på Instagram og TikTok, og hva opplever de selv som feministisk innhold?
2. Har feminisme på Instagram og TikTok bidratt til økt engasjement blant unge voksne og har #MeToo-bevegelsen endret hvordan de uttrykker seg på Instagram og TikTok?
3. Hvordan mener feministiske aktivister at de selv har bidratt til utviklingen av feminisme på Instagram og TikTok?

Studien tar utgangspunkt i åtte individuelle intervjuer med kvinner og menn i alderen 24-30. Intervjuene var semi-strukturerte og informantene ble spurt om deres holdninger til feminisme, tanker om feministisk innhold på Instagram og TikTok, samt om innholdet som konsumeres/produseres har skapt økt engasjement. Blant de intervjuede var det kun en som ikke identifiserte seg som feminist. Overordnet bekrefter denne studien at feminisme er utbredt på Instagram og TikTok. Samlet sett foreslår empirien at den feministiske bevegelsen på sosiale medier påvirker unge voksne i varierende grad. Informantens beskrivelser av hva de tolker som feministisk innhold viser seg å inkludere mangfoldsrelaterte tema som seksuell orientering, rasisme, mental helse og kvinnehelse, så vel som mer tradisjonelle spørsmål om likestilling mellom kjønn. For informantene var dette feministiske innholdet en kilde til engasjement, og de deltok aktivt ved å like, kommentere eller dele andres innhold. Funnene antyder videre at #MeToo-bevegelsen hadde minimal påvirkning på hvordan informantene uttrykker seg på Instagram og TikTok. Til slutt viser resultatene at feministiske aktivister, på sin side, har intensjoner om at deres innhold skal være lærerikt for andre og bidra til en positiv utvikling av den feministiske bevegelsen for øvrig.

Abstract

Feminism is a highly debated topic. On the one hand, it is argued that feminism is increasingly necessary, while on the other hand, some are of the opinion that the goals of feminism are achieved and there is no longer a need for feminist activism. There is debate among scholars about whether feminism is in its fourth wave and whether this wave mainly takes place on the internet. Despite the dispute over whether we are in a fourth feminist wave, many of the movement's issues are present in social media. To date, there has been limited research on how feminism on social media affects young adults in Norway. This qualitative interview study investigated whether, and if so, how the contemporary feminist movement on social media influences young adults. To answer the thesis statement, three research questions were developed:

1. How do young adults perceive feminist content on Instagram and TikTok, and what do they view as feminist content?
2. Has feminism on Instagram and TikTok contributed to increased engagement among young adults and has the #MeToo-movement changed how they express themselves on Instagram and TikTok?
3. How do feminist activists believe that they have contributed to the development of feminism on Instagram and TikTok?

The study is based on eight individual interviews with women and men aged 24-30. The interviews were semi-structured, and the informants were asked about their attitudes towards feminism, thoughts about feminist content on Instagram and TikTok, as well as whether the content that is consumed/ produced has led to increased engagement. Among those interviewed, only one did not identify as a feminist. More generally this study confirms that feminism is widespread on Instagram and TikTok. Overall, the empirical evidence suggests that the feminist movement on social media affects young adults to varying degrees. The informants' descriptions of what they interpret as feminist content turn out to include diversity-related topics such as sexual orientation, racism, mental health, and women's health, as well as more traditional issues of gender equality. For the informants, this feminist content was a source of engagement, and they actively participated by liking, commenting, or sharing other people's content. The findings further suggest that the #MeToo-movement had minimal influence on how the informants express themselves on Instagram and TikTok. Finally, the results show that feminist activists, for their part, have intentions that their content should be educational for others and contribute to a positive development of the feminist movement in general.

Forord

Det å skrive denne masteroppgaven har vært en spennende og lærerik prosess. Noen dager har ordene trillet raskt på tastaturet, mens andre dager har det vært vanskelig å finne motivasjon. Likevel har denne oppgaven gitt meg et verdifullt innblikk i feminisme på sosiale medier.

Først og fremst vil jeg takke veilederen min, Marika Lüders, som har hjulpet meg gjennom oppgaven og latt meg komme innom kontoret når jeg har hatt behov for det. En stor takk til informantene som har stilt opp for denne studien. Takk for at dere har åpnet dere om deres tanker rundt feminisme og delt deres erfaringer knyttet til studiens formål. Uten dere hadde det ikke vært mulig å gjennomføre denne oppgaven. Jeg vil også rette en takk til mine medstudenter, Daniela, Nina og Guri, som har lyttet til alle oppturer og nedturer gjennom det siste semesteret. En spesiell takk til venninnene mine som har stått ved min side og heiet på meg når ting har vært vanskelig. Til slutt vil jeg si tusen takk til søsteren min, Kamilla, som har vært en betydelig støtte gjennom oppgaven. Hun har hjulpet meg når jeg har stått fast og gitt meg verdifull hjelp med oppgaven.

Nå skal jeg ta meg en velfortjent ferie, samtidig som jeg fortsetter å følge med på utviklingen innenfor den digitale feminismen.

Oslo, desember 2023

Monika Kjøstvedt

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	II
Abstract	III
Forord	IV
1 Innledning	1
1.1 Formål og problemstilling	2
1.2 Begrunnelse for valg	3
1.4 Oppgavens struktur	4
2 Tidligere forskning og teoretiske perspektiver	5
2.1 Hva er feminisme?	5
2.2 Feminismens historie	6
2.2.1 Den første bølgen	6
2.2.2 Den andre bølgen	7
2.2.3 Den tredje bølgen	8
2.2.4 Den fjerde bølgen	10
2.3 Tidligere forskning	11
2.3.1 Unge voksnes forhold til feminisme	12
2.3.2 Feministiske aktivister på sosiale medier	14
2.3.3 Emneknaggbevegelser	16
2.4 Engasjement	18
2.4.1 Konnektiv handling på sosiale medieplattformer	20
2.4.2 Motoffentlighet på digitale plattformer	21
2.4.3 Digital aktivisme	21
2.4.4 Emneknaggaktivisme	22
2.4.5 Algoritmer på Instagram og TikTok	23
2.5 Oppsummering	24
3 Metode og forskningsdesign	25
3.1 Valg av metode	25
3.1.1 Semi-strukturerte intervjuer	26
3.1.2 Intervjuguide	27
3.2 Utvalg	29
3.2.1 Utvalgskriterier og rekrutteringsstrategi	29
3.2.2 Presentasjon av informanter	30
3.3 Datainnsamling	31
3.3.1 Gjennomføring av intervju	31
3.4 Dataanalyse	33
3.5 Studiens kvalitet	35

3.6 Forskningsetiske betraktninger.....	37
3.7 Oppsummering	38
4 Analyse	39
4.1 Utvalg 1: Brukere av Instagram og TikTok	39
4.1.1 Holdning til begrepet feminisme	39
4.1.2 Feminismens aktualitet i dagens samfunn.....	41
4.1.3 Tolkning av feministisk innhold.....	45
4.1.4 Refleksjoner rundt anti-feministisk innhold.....	52
4.1.5 Eksponering av feministisk innhold	54
4.1.6 TikTok og Instagram som plattformaktivisme	56
4.1.7 Informantenes tolkning og opplevelse av #MeToo bevegelsen	59
4.2 Utvalg 2: Feministiske aktivister.....	62
4.2.1 Bakgrunn for feministisk aktivisme	62
4.2.2 Deling og produksjon av feministisk innhold	63
4.2.3 Plattformenes betydning for feministisk aktivisme.....	67
4.2.4 Relasjon til publikum	69
4.2.5 Informantenes forhold til #MeToo bevegelsen	71
4.3 Oppsummering av utvalg 1 og 2	73
5 Diskusjon.....	74
5.1 Unge voksnes tolkning av feministisk innhold	75
5.2 Engasjement rundt feminisme og #MeToo hos unge voksne.....	76
5.3 Feministiske aktivisters innhold på Instagram og TikTok	79
5.4 Den feministiske bevegelsens påvirkning	80
6 Konklusjon.....	82
6.1 Avsluttende refleksjoner.....	82
6.2 Studiens begrensninger og bidrag	83
Litteraturliste.....	84
Vedlegg	91
Vedlegg 1: Intervjuguide for utvalg 1	91
Vedlegg 2: Intervjuguide for utvalg 2	93
Vedlegg 3: Informasjonsskriv til utvalg 1	96
Vedlegg 4: Informasjonsskriv til utvalg 2.....	100
Vedlegg 5: Godkjennelse av meldeskjema fra Sikt.....	103

Tabelloversikt

Tabell 1: Oversikt over spørsmålskategorier

Tabell 2: Presentasjon av informanter

Figuroversikt

Figur 1: Fotografi fra protest (Feminist, 2023)

Figur 2: Illustrasjon av kropp (Aswani, 2020)

Figur 3: Bilde 1 i bildeserie om kjønnsidentitet (Franco, 2023)

Figur 4: Bilde 2 i bildeserie om kjønnsidentitet (Franco, 2023)

Figur 5: Bilde 3 i bildeserie om kjønnsidentitet (Franco, 2023)

«Contemporary feminism is characterized by its diversity of purpose, but the reliance on the internet is a constant»

(Munro, 2013, s. 22)

1 Innledning

I en tid preget av stadig økende digitalisering, har sosiale medier utviklet seg til å bli sentrale arenaer for samfunnsengasjement, informasjonsdeling og diskusjon (Enjolras & Eimhjellen, 2018, s. 17; Enjolras, Karlsen, Steen-Johnsen & Wollebæk, 2013, s. 19). I denne mer digitaliserte verdenen har sosiale medier blitt en uunnværlig del av hverdagen for mange, spesielt unge voksne (Schiro & Statistisk Sentralbyrå, 2022, s. 4). Digitale medieplattformer gir enkeltpersoner et unikt handlingsrom hvor de både kan skape og konsumere variert innhold. Dette handlingsrommet gjør det mulig å utforske tema som mangfold, identitet, rettferdighet og å handle gjennom digital aktivisme (Wallace & Luttrell, 2023). Med evnen til å påvirke og konsumere innhold i denne digitale sfæren, har enkeltpersoner blitt aktive deltakere i formingen av digitale narrativer. Mennesker kan skape et miljø som speiler deres perspektiver og engasjement, og de kan bryte ned tabuer og danne motoffentligheter (Aalen & Iversen, 2021, s. 198).

Feminisme er et sammensatt begrep og det har blitt forstått på svært mange måter. I litteraturen finner vi teorier om at feminismen har utviklet seg i såkalte bølger (Holst, 2017) og at agens feminisme på sosiale medier hevdes å være en fjerde bølge av feminisme (Munro, 2013; Cochrane, 2013; Dean & Aune, 2015). Selv om den feministiske bevegelsen kan anees å ha et kollektivt mål (Ahmed, 2017, s. 3) består bevegelsen av en mangfoldig gruppe mennesker med individuelle tilnærminger. Hva feminisme betyr for én person, gjelder nødvendigvis ikke for andre. Det er sannsynlig at tolkningen av feminisme-begrepet vil fortsette å tilpasse seg samfunnets økende globalisering og teknologiske endringer. Det gjenstår å se hvordan disse endringene påvirker måten brukere av sosiale medier engasjerer seg på.

Med dette som bakteppe søker denne masteroppgaven å utforske om, og i så fall hvordan, den moderne feministiske bevegelsen på sosiale medier har en påvirkning på unge voksne. I tillegg til å belyse individuelle oppfatninger av feminisme på disse plattformene, vil oppgaven også undersøke digital aktivisme utført av feministiske aktører. Gjennom en analyse av praksisen til feministiske aktivister på Instagram og TikTok søker denne oppgaven å belyse hvordan aktivistene selv oppfatter sitt bidrag til å spre bevissthet, mobilisere støtte og utfordre konvensjonelle normer. Ved å dykke ned i deres digitale aktiviteter på disse plattformene, blir målet å forstå hvordan feministiske budskap blir formidlet og mottatt, og hvilken innvirkning disse strategiene har på deres målsetninger.

1.1 Formål og problemstilling

Denne oppgaven utforsker den feministiske bevegelsen på sosiale medier sett fra unge voksnes perspektiv. Problemstillingen som gir retning til oppgaven lyder:

Påvirker den moderne feministiske bevegelsen på sosiale medier unge voksne? I så fall, hvordan?

For å konkretisere dette, har jeg formulert tre forskningsspørsmål:

1. Hvordan tolker unge voksne feministisk innhold på Instagram og TikTok, og hva opplever de selv som feministisk innhold?
2. Har feminisme på Instagram og TikTok bidratt til økt engasjement blant unge voksne og har #MeToo-bevegelsen endret hvordan de uttrykker seg på plattformene?
3. Hvordan mener feministiske aktivister at de selv har bidratt til utviklingen av feminisme på Instagram og TikTok?

For å adressere forskningsspørsmålene, har jeg valgt å studere to informantutvalg. Det første utvalget består av seks unge voksne, og det er hensikten at denne gruppen skal bidra til å besvare de to første forskningsspørsmålene. Det andre utvalget består av to feministiske aktivister. Dette utvalget er spesifikt valgt for å gi svar på det tredje forskningsspørsmålet. Det første forskningsspørsmålet fokuserer på individuelle perspektiver og tolkninger av det som anses som feministisk innhold på sosiale medier. Målet med spørsmålet er å belyse mangfoldet i oppfatninger blant unge voksne og å forstå hvilke elementer de ser på som sentrale i den digitale feministiske dialogen. Det andre forskningsspørsmålet retter oppmerksomheten mot unge voksnes engasjement og hvordan digitale feministiske bevegelser kan påvirke. I tillegg ønsker jeg å utforske om #MeToo-bevegelsen har formet og endret informantenes digitale uttrykk, og om den har påvirket måten de deltar i online-fellesskapet. Det tredje og siste forskningsspørsmålet retter fokus mot de aktive deltakerne i den digitale feministiske sfæren – feministiske aktivister. Det tar sikte på å forstå informantenes oppfatning av egen påvirkningskraft og bidrag til den digitale feministiske bevegelsen, og deres syn på egen rolle i å forme diskurser og engasjement på sosiale medier. Gjennom disse forskningsspørsmålene ønsker jeg å belyse ikke bare individuelle tolkninger av feministisk innhold, men også den bredere påvirkningen av sosiale medier på unge voksnes deltakelse i den moderne feministiske bevegelsen.

Gjennom en kvalitativ studie med semi-strukturerte intervjuer søker jeg å belyse flere aspekter ved feministisk innhold på utvalgte sosiale medieplattformer. Ved å utforske denne problemstillingen ønsker jeg å bidra til en dypere forståelse av dynamikken mellom moderne feministiske budskap og digitale medier, samtidig som studien kaster lys over hvordan disse påvirker og formes av den unge voksne befolkningen. Resultatene av denne studien vil ikke bare være av interesse for akademiske miljøer, men også potensielt bidra til en mer nyansert forståelse av den pågående utviklingen innenfor feministisk aktivisme og digital kommunikasjon. Etersom studiens empiri er av kvalitativ karakter, er det viktig å poengtere at informantenes meninger, holdninger og erfaringer står i sentrum av oppgaven.

1.2 Begrunnelse for valg

Internett har trådt frem som et dynamisk og avgjørende rom for feministiske aktivister, og i økende grad har det blitt et kraftfullt verktøy for å fremme likestilling og kvinners rettigheter (Munro, 2013). Med den økende internetbruken, spesielt blant aldersgruppene 16-24 og 25-44 år (Schiro & Statistisk Sentralbyrå, 2023, s. 63) har jeg i denne studien valgt å fokusere på unge voksne i alderen 20-30. Etersom denne aldersgruppen representerer en nøkkelmålgruppe i digitale samfunn, er det interessant å utforske deres holdninger til feminisme på sosiale medier. I tillegg til dette er det også hensiktsmessig å velge en aldersgruppe som kan danne en formening rundt #MeToo-bevegelsen som er knyttet til et av forskningsspørsmålene. Innenfor den nevnte aldersgruppen fra Statistisk Sentralbyrå, belyser Martin & Valenti (2012, s. 7) at kvinner mellom alderen 18-29 er hovedbrukere av sosiale medier. Tidligere forskning om feminisme har hovedsakelig fokusert på kvinners perspektiver (Aronson, 2003; Tørrisplass, 2016; Eide, 2021; Bjørndal, 2021). Samtidig har jeg funnet en tidligere studie (Fluge, 2011) som har forsket på både menn og kvinner sine holdninger til likestilling og feminisme. Likevel kan denne studien fylle gapet ved å inkludere den mannlige stemmen i analysen av holdninger til feminisme på sosiale medier i dagens digitaliserte samfunn. Dette er relevant fordi det kan gi en mer nyansert forståelse av hvordan digitale plattformer reflekterer og påvirker kjønnsrelaterte diskusjoner.

Det eksisterer flere plattformer der feministisk innhold kan deles og oppleves, inkludert nettsider, blogger, YouTube, og ikke minst Twitter, som tidligere har blitt grundig undersøkt (Li et.al, 2021; Clark, 2016; Clark-Parsons, 2021). For å avgrense omfanget av denne oppgaven, har jeg valgt å rette fokuset mot Instagram og TikTok. Denne avgrensningen er basert på statistikk fra Norsk Mediebarometer (Schiro & Statistisk Sentralbyrå, 2023, s. 62), som indikerer at Instagram og TikTok er blant de mest populære plattformene blant unge

voksne. Flere studier har allerede utforsket temaet feminisme på Instagram (Barbala, 2022a, Barbala, 2022b; Liljeroth, 2022) og TikTok (Rundmo, 2022).

Instagram og TikTok er begge sosiale medieplattformer som gir brukere muligheten til å dele personlig innhold og interagere med andre. Begge plattformene legger vekt på visuelle elementer, som bilder og videoer, og gir brukerne mulighet til å uttrykke seg på en kreativ måte (Leaver, Highfield & Abidin, 2020; Kaye, Zeng & Wikström, 2022). Instagram ble lansert i 2010 av dataprogrammerer Kevin Systrom og programvareutvikler Matt Krieger. Hele essensen med applikasjonen er umiddelbarheten av bildedeling, som endret hvordan vi så på fotografi. Hele kommunikasjonen foregikk gjennom et bilde og dette var grunnmuren til plattformen (Leaver et al., 2020, s. 9).

TikTok ble lansert i 2016 av teknologiselskapet ByteDance, grunnlagt av Yiming Zhang. Selskapets hovedmål var å utvikle et anbefalingssystem med fokus på kunstig intelligens. TikTok er en plattform hvor brukere kan dele korte videoer med blant annet sang, sang-miming, humor, dansing og matlaging eller andre ulike formål. I tillegg til dette er det også en plattform for aktivisme av sosiale og politiske saker, for eksempel klima og miljø, menneskerettigheter og rasemessig urettferdighet (Kaye et al., 2022, s. 120, 135). De mest populære kampanjene på TikTok er #forClimate, #saveTikTok og #BlackLivesMatter (Kaye et al., 2022, s. 120; 136). Innholdet som kan sees på TikTok illustrerer hvordan en yngre generasjon benytter virkemidler som humor, musikk, mimikker for å øke bevisstheten rundt sosiale og politiske samfunnskamper (Kaye et al., 2022, s. 127). Populariteten rundt plattformene Instagram og TikTok er tett knyttet til deres evne til å utnytte nye teknologiske funksjoner for å forbedre brukeropplevelsen (Lee, 2023, s. 408).

1.3 Oppgavens struktur

Denne oppgaven består av seks kapitler. Innledningskapittelet har presentert oppgavens bakgrunn, formål og problemstilling. Kapittel to inneholder en gjennomgang av teoretiske perspektiver og relevant litteratur om feminisme, dens historie, feminisme på sosiale medier og engasjement. Kapittel tre beskriver hvilken metode som er anvendt for å besvare forskningsspørsmålene og hvordan empirien ble innhentet og analysert. Kapittel fire presenterer en tematisk inndeling av funnene fra studien og hvordan disse knyttes opp til relevant teori og tidligere forskning. Det femte kapittelet gir en diskusjon av resultatene knyttet opp mot litteraturen. Det sjette og siste kapittelet består av oppsummerende tanker om studiens funn og forslag til veien videre.

2 Tidligere forskning og teoretiske perspektiver

Dette kapittelet gir en gjennomgang av teoretiske perspektiver og tidligere forskning på feminisme i sosiale medier. De to første delkapitlene har til hensikt å definere feminismebegrepet og gi en oversikt over feminismens historie. Kjennskap til den historiske utviklingen er essensielt for å forstå dagens feminismesyn. I det tredje delkapitlet presenterer jeg eksisterende forskning rettet mot digitale feministiske aktivister, unge voksne og (digitale) feministiske bevegelser. Avslutningsvis, i de to siste delkapitlene, fokuserer jeg på andre teoretiske perspektiver som er relevante for oppgavens problemstilling.

2.1 Hva er feminisme?

I litteraturen finner vi mange ulike definisjoner av hva feminisme innebærer. I boken *Hva er feminisme?* gir sosiolog Cathrine Holst en grunnleggende introduksjon til fenomenet. Hva er feminisme? Hva vil det si å være feminist? Hva er forskjellen mellom feministene og deres individuelle kamper i et moderne demokrati? Holst beskriver feminisme som et mangfoldig fenomen som har endret kvinners posisjon i moderne demokratier (Holst, 2017, s. 147). Hun peker på at feminisme handler om likestilling mellom kjønnene og inkluderer prinsipper som frihet og rettferdighet. Holst understreker også viktigheten av å kjempe for et samfunn som er rettferdig for alle, uavhengig av faktorer som klasse, etnisk bakgrunn og seksuell orientering (Holst, 2017, s. 5). Kjønnsforsker Sara Ahmed (2017, s. 1) fremhever at feminisme ikke bare er en teoretisk idé, men snarere et levesett. Hun forklarer feminismen som en «politisk kollektiv bevegelse» rotfestet i opplevelsen av urettferdighet. Med begrepet «kollektiv» mener Ahmed at feminismen er i kontinuerlig endring (Ahmed, 2017, s. 3). I sin bok om *Living a Feminist Life*, argumenterer hun at «hvis du skal bli en feminist, må du forbli en student» (Ahmed, 2017, s. 11). Med dette utsagnet antyder Ahmed at man ikke blir utlært som feminist, men at man stadig må holde seg oppdatert i takt med samfunnets foranderlige normer og regler.

I tråd med feministbegrepet, definerer Ryste og Ikdahl (2022) likestilling som «at alle personer skal ha like rettigheter og muligheter i samfunnet, uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, alder, etnisitet og religion» (Ryste & Ikdahl, 2022). De forklarer videre at begrepet «likestilling» tradisjonelt sett har vært brukt for å referere til «kjønnslikestilling», altså likestilling mellom kvinner og menn. Selv om dette er fortsatt er den mest vanlige tolkningen av begrepet, har det i nyere tid har det fått en mer utvidet betydning hvor andre former for diskriminering inkluderes. I lys av likestillingsbegrepet, presenterer Ryste og Ikdahl (2022) to sentrale dimensjoner: formell likestilling og reell

likestilling. Formell likestilling er at alle mennesker har like rettigheter i samfunnet, i henhold til loven. Dette innebærer en juridisk likhet mellom individer uavhengig av deres bakgrunn. Reell likestilling betyr at alle, uavhengig av gruppetilhørighet eller personlige forhold, også i praksis har like muligheter til deltakelse og utvikling i samfunnet (Ryste & Ikdahl, 2022). Denne dimensjonen understreker behovet for å sikre likestilte sjanser for alle borgere, ikke bare på papiret, men også i virkeligheten. Sammenfattende kan man si at feminisme er en overordnet bevegelse som adresserer likestilling og kjønnsbasert undertrykkelse.

2.2 Feminismens historie

Den feministiske historien er relativt lang og kompleks. Den kan deles inn i ulike "bølger", eller perioder, som representerer forskjellige konflikter og utviklinger (Holst, 2017, s. 5). Holst påpeker at det ikke er enighet om hvor mange slike bølger som faktisk eksisterer, og at det er ulike tolkninger av dette (Holst, 2017, s. 37). Kira Cochrane (2013) benytter også begrepet "bølge" for å beskrive ulike feministbevegelser i spesifikke tidsperioder, men hun fremhever en viktig motsetning. Ifølge Cochrane sitt ståsted, er ikke de ulike feministiske bevegelsene er ikke universelle. Hun mener at de oppstår som svar på og adresserer spesifikke kulturelle kontekster, selv om de kan ha områder med overlapp. For eksempel har utviklingen innenfor britisk og amerikansk feminisme ofte påvirket hverandre i løpet av det siste århundret. Bruken av begrepet "bølger" kan forenkle dybden og omfanget til en bevegelse i et bestemt land. Av den grunn foretrekker noen teoretikere å diskutere sameksisterende bølger (Cochrane, 2013, kap. 2).

Videre i delkapittelet vil jeg gå inn på det Holst (2017, s. 37) kaller for «standardhistorien» om første og andre bølge innen feminismen. Det å forstå den feminismens opphav er essensielt for å forstå dagens teoretiske perspektiver. For å legge frem perspektiver om den tredje og fjerde feministbølgen vil jeg omtale litteratur fra blant annet Judith Butler (2006), bell hooks (2000), Angela McRobbie (2009), Kira Cochrane (2013) og flere. Perspektiver på den tredje og fjerde bølgen er viktigere for min studie ettersom formålet er å undersøke aspekter ved feminismen på sosiale medieplattformer.

2.2.1 Den første bølgen

Kjernesaken i den første feministiske bølgen var å kjempe for like rettigheter mellom menn og kvinner. Dette kampen innebar krav om stemmerett, tilgang til utdanning og like muligheter i arbeidslivet. Disse grunnleggende rettighetene var sentrale i kampen for å styrke kvinnenes posisjon i samfunnet og bryte ned eksisterende kjønnsmessige ulikheter (Holst,

2017, s. 38). Debatten om når den første bølgen startet er omdiskutert. Noen hevder at den startet mot slutten av 1700-tallet, mens andre mener den først virkelig skjøt fart på midten av 1800-tallet (Holst, 2017, s. 37). Ifølge Holst (2017, s. 37-38) kan bølgen tidfestes rundt den amerikanske og franske revolusjonen, da kvinnesaker ble en sentral del av diskusjonen. I den første feministiske bølgen spilte filosofen Nicolas de Condorcet, tidlig feminist Olympe de Gouges, og filosof Mary Wollstonecraft viktige roller i å fremme kvinners rettigheter og likestilling. Olympe de Gouges, en modig forkjemper for kvinners rettigheter på 1700-tallet, skrev den banebrytende *Erklæring om kvinners og borgerinnens rettigheter* i 1791. Mary Wollstonecraft, en engelsk filosof og forfatter, styrket den feministiske bevegelsen ytterligere med sitt verk *Til forsvar for kvinners rettigheter* i 1792. August Bebel, forfatteren av *Kvinnen og sosialismen* fra 1879, Karl Marx og andre sosialistiske tenkere, la det teoretiske grunnlaget for å forstå kvinners rolle i arbeiderklassen. Deres arbeid var avgjørende for å forankre kvinnesaker i en bredere sosialistisk kontekst og de bidro til å fremme likestilling og rettferdighet for kvinner i arbeiderbevegelsen (Holst, 2017, s. 38).

Den første bølgen var preget av to hovedretninger: den borgerlige kvinnesaksbevegelsen og arbeiderkvinnebevegelsen. Disse to bevegelsene var ikke bare i kamp med samfunnet generelt, men også med hverandre. Den borgerlige kvinnesaksbevegelsen, også kjent som *liberalfeminismen*, fokuserte på å oppnå likestilling og rettigheter for kvinner innenfor rammene av det eksisterende samfunnet. Dette inkluderte temaer som ytringsfrihet, bevegelsesfrihet, stemmerett, organisasjonsfrihet, arverett, eiendomsrett, næringsfrihet og retten til utdanning (Holst, 2017, s. 38).

Arbeiderkvinnebevegelsen fokuserte på å forbedre arbeidsvilkårene og rettighetene til kvinner, spesielt i industrielle og arbeiderklasserelaterte yrker. Kampen for bedre lønn, kortere arbeidstid og tryggere arbeidsforhold sto sentralt, og dermed ble sosialistisk feminisme introdusert (Holst, 2017, s. 39).

Disse to retningene innenfor den første bølgen hadde både felles mål, som likestilling og rettigheter for kvinner, samt spesifikke fokusområder basert på deres sosiale og økonomiske kontekst. Sammen utgjorde de et dynamisk og mangfoldig landskap innenfor den første feministiske bølgen og oppnådde blant annet arverett, næringsfrihet, juridisk myndighet, særøie og til slutt stemmerett i 1913 (Holst, 2017, s. 40).

2.2.2 Den andre bølgen

Den andre feministiske bølgen var en betydelig sosial og kulturell bevegelse som fant sted fra sent på 1960-tallet til tidlig på 1980-tallet. Denne bølgen bygde videre på arbeidet fra den

første feministiske bølgen, men hadde også sine egne særtrekk og fokusområder. Dette inkluderte abortrettigheter, seksuell frihet og likestilling på arbeidsplassen (Holst, 2017, s. 41). Den andre bølgen inkluderte både *liberalfeminister* og *radikalfeminister*, samt ulike organisasjoner som Nyfeministene, Kvinnefronten og Brød og Roser. *Liberalfeministene* hadde fokus på kvinner i offentligheten, kvinners rettigheter i politikk utdanning og yrkesliv. De fikk mye kritikk fra radikalfeministene og sosialistene for mangel på kritikk mot undertrykkelse i den offentlige sfære (Holst, 2017, s. 44).

Radikalfeministene er spesielt kjent for sitt slagord «det personlige er politisk» som ble et kjerneprinsipp innenfor feministisk tenkning. Hovedfokuset bak slagordet var knyttet til samfunnets maktsystem, også kalt for et patriarkat (Holst, 2017, s. 42). Slagordet understrekte at individuelle erfaringer, spesielt de knyttet til kjønn, ikke er begrenset til den private sfæren, men har politiske konsekvenser og implikasjoner. Radikalfeministene mente at personlige erfaringer med diskriminering, undertrykkelse og ulikhet er en del av en større samfunnsmessig struktur og bør bli adressert som politiske spørsmål. Gjennom dette slagordet ønsket radikalfeministene å vise at individuelle opplevelser av for eksempel seksuell trakassering, ulik lønn for likt arbeid, eller manglende tilgang til reproduktive rettigheter, er en del av et større system av strukturell ulikhet. Dermed ble det viktig å engasjere seg politisk for å endre disse forholdene (Holst, 2017, s. 43).

Den andre feministiske bølgen etterlot seg en varig arv og hadde en betydelig innvirkning på samfunnet og kvinners rettigheter. Den førte til viktige juridiske og sosiale endringer og bidro til å forme moderne feministisk teori og aktivisme. Den andre bølgens kampsaker er fortsatt relevant i dagens diskusjoner om likestilling, kjønnsrettferdighet og abortrettigheter.

2.2.3 Den tredje bølgen

Den tredje feministiske bølgen er en periode innenfor feministisk aktivisme og teori som anses å ha oppstått på 1990-tallet og utover 2000-tallet (Holst, 2017, s. 46). Denne bølgen bygget naturligvis videre på arbeidet fra de to første bølgene, men var preget av økt bevissthet om mangfold og inkludering av ulike kulturelle og sosiale perspektiver (Holst, 2017, s. 47).

Den tredje bølgen av feminismen kjennetegnes av viktige begreper som individualisme, interseksjonalitet og postfeminisme. Disse konseptene ble på en måte flettet sammen og skapte en mer kompleks og variert tilnærming til feminismen. Individualisme innebar et sterkere fokus på individuelle erfaringer og valgmuligheter for kvinner (Holst, 2017, s. 47). Den individualistiske tilnærmingen i den tredje bølgen har utfordret tidligere

kollektive ideer om feminisme og har ført til en mer fragmentert og mangfoldig feministisk bevegelse (Holst, 2017, s. 48). Det har også ført til økt oppmerksomhet rundt spørsmål som kvinners seksuelle autonomi, kroppsbilde og personlige valg. Forfatteren Gloria Jean Watkins, også kjent som bell hooks, beskriver og definerer den tredje bølgen som slutten på sexisme, seksuell utnyttelse og undertrykkelse (Hooks, 2000, s. 33).

Begrepet interseksjonalitet refererer til en tilnærming som anerkjenner og analyserer de komplekse måtene ulike former for diskriminering og undertrykkelse som kjønn, rase, klasse, seksuell orientering, funksjonsevne, kan påvirke en persons erfaringer og muligheter (Holst, 2017, s. 48-49). En viktig frontfigur for feminismens tredje bølge var filosofen og litteraturteoretiker, Judith Butler, som kom ut med boken *Gender Trouble* først i 1990, hvor hun kritiserer sentrale teorier innenfor feminismen. Boken hadde en innflytelse på den tredje bølgens tematikk, som kjønnsteori, ved å utfordre tradisjonell forståelse av kjønn og identitet. Butler belyste hvordan kjønnsnormer opprettholder seg gjennom handlinger og forestillinger som førte til undertrykkelse av enkeltpersoner (Butler, 2006).

Andre vil definere den tredje bølgen som postfeminisme (Holst, 2017, s. 47). Postfeminisme er et begrep som har blitt brukt for å beskrive en ideologisk holdning som hevder at feminismens mål er oppnådd, og at det ikke lenger er behov for feministisk aktivisme (Anderson, 2014, s. 1). Det er viktig å merke seg at postfeminisme er et omstridt begrep og mange feministiske teoretikere mener at kampen for likestilling fortsatt er nødvendig. I boken *The Aftermath of Feminism: Gender, Culture and Social Change* (2009) skrevet av Angela McRobbie, undersøker hun den komplekse utviklingen av postfeminismen. Tidligere var fokuset innen feminismen på kvinners rett til kontroll over sin egen kropp, spesielt når det kom til reproduktive valg. Dette inkluderte temaer som prevensjon, abort og reproduktiv helse generelt. Imidlertid har postfeminismen introdusert en ny dynamikk ved å vektlegge begrepet «valg» eller «choice» på en annen måte (McRobbie, 2009, s. 1). Det har skjedd en forskyvning fra å fokusere på likestilling og bekjempelse av diskriminering på arbeidsplassen, til å oppmuntre kvinner til å se på sitt private liv som måter å uttrykke seg selv og utøve egen myndighet. Dette representerer en ny tilnærming til kvinners selvstendighet og selvbestemmelse, som setter forbruk og personlig uttrykk i forgrunnen.

Det er viktig å forstå at både den tredje feministiske bølgen og postfeminisme er mangfoldige og komplekse fenomener. Det er ulike tolkninger og tilnærminger innenfor begge disse rammene, og de representerer ikke ensartede eller konsistente ideologier. Denne tredje bølgen utgjorde som nevnt et skifte i feministisk teori og aktivisme ved å inkludere en mer kompleks og variert forståelse av de ulike aspektene ved kvinners liv og erfaringer. Dette

gjorde den tredje bølgen til en mer dynamisk periode innenfor feministisk tenkning og praksis.

2.2.4 Den fjerde bølgen

Per nå, i 2023, er det ikke en klar og allment akseptert definisjon av en fjerde feministisk bølge på samme måte som de tre første bølgene. Mens de tre første bølgene har klare historiske og sosiale kontekster, er begrepet «fjerde bølge» fortsatt under diskusjon og utvikling. Det er likevel en del litteratur som har fokus på den fjerde bølge (Munro, 2013; Cochrane, 2013; Knappe & Lang, 2014; Dean & Aune, 2015; Chamberlain, 2017; Holst, 2017; Looft, 2017; Parry, 2018; Perez & Ricoldi, 2023). Den fjerde bølgen kan defineres som en feministisk bevegelse som hovedsakelig foregår på internett og sosiale medier. Knappe & Lang (2014) belyser at feministiske kampanjer og bevegelser i økende grad organiseres på internett, og at nye teknologier tilrettelegger for nettverksbygging og mer effektiv kommunikasjon (Knappe & Lang, 2014, s. 362).

Hva har skjedd siden tidlig 2000-tallet som har vekket nye feministiske krefter? På den ene siden kan det diskuteres at den fjerde bølgen er en forlengelse av den tredje bølgen hvor mye av tematikken går igjen, for eksempel individualisme. På den andre siden peker Holst på en endring fra den tredje til den fjerde bølgen, hvor feminismen gikk fra å være individualistisk til å bli mer gruppeorientert og fokusert på tema som kjønn, klasse, etnisitet og seksualitet (Holst, 2017, s. 49). Uavhengig om det er individet i sentrum eller kollektive bevegelser, kan ulike hendelser de siste årene peke mot en fjerde feministiske bølge ved hjelp av sosiale medier. Holst (2017, s. 49) gir eksempler på ulike kollektive samlingene, som for eksempel det store oppmøtet på kvinnedagen i 2014, hvor 10.000 mennesker møtte opp på Youngstorget for å demonstrere mot regjeringens forslag om å tillate fastleger å reservere seg mot å henvise til abort. En større mobilisering, med rundt en halv million demonstranter, fant sted da Donald Trump ble innsatt som USAs president i Washington D.C. (Holst, 2017, s. 49-50). I tillegg til dette kan #MeToo-bevegelsen i 2017 ha vært en pådriver for en eventuelt fjerde bølge, noe jeg kommer nærmere inn på i seksjon 2.3.3.

Munro (2013, s. 23) diskuterer utfordringer knyttet til anerkjennelsen av en fjerde bølge innen feminismen. Noen kritikere argumenterer for at økt bruk av internett alene ikke er tilstrekkelig for å definere en ny æra innen feminismen. Imidlertid blir det stadig tydeligere at internett har gjort det enklere å skape et globalt fellesskap blant feminister. Digitale plattformer, som Tarleton Gillespie definerer som nettbaserte tjenester brukt av innholdsformidlere, brukere og media (Gillespie, 2010, s. 348), fungerer som kraftfulle

verktøy for både diskusjon og aktivisme. Selv om noen tviler på at økt internettbruk i seg selv markerer starten på en ny fase innen feminismen, har det ifølge Munro (2013) bidratt til å knytte sammen feminister over hele verden. Hun bruker eksempler som blant annet «call out»-kultur, også kalt for kanselleringskultur, hvor seksisme og kvinnehat blir utfordret som en del av den fjerde bølgen.

Kira Cochrane (2013) er blant en av de første som benyttet seg av frasen den fjerde bølge i boken *All the Rebel Women: The Rise of the fourth wave of feminism*. Cochrane poengterer at det ikke har vært noe særlig teori rundt denne bølgen, men at noen elementer kan karakteriseres som en del av den fjerde bølge, blant annet voldtekkkultur, internettfeminisme, humor, interseksjonalitet og inkludering (Cochrane, 2013). I 2013 publiserte Bernard Center for Research on Women rapporten *#FemFuture: Online Revolution*. Rapporten peker på flere aspekter som inngår i feminisme på internett, som for eksempel organisasjoner, feministblogger og sosiale medie-kampanjer (Martin & Valenti, 2012, s. 3). Ifølge Cochrane var sommeren 2013 en avgjørende periode da konturene av en fjerde bølge innen feminismen ble tydelig synlige, markert av flere kampanjer og demonstrasjoner som fant sted samtidig i England (Cochrane, 2013, kap. 1).

I likhet med Cochrane (2013) sine elementer som karakteriserer den fjerde bølge, identifiserer Jonathan Dean og Kristin Aune (2015) fem temaer innenfor den fjerde bølge: selve feminismen, vold mot kvinner, økonomisk krise og innstramminger, populærkultur og media, og religion (Dean & Aune, 2015, s. 386). Feministisk aktivisme har gjennom årene vært preget av en dyptgående erkjennelse av de komplekse sammenkoblingene mellom klasse, økonomi og kjønn. I likhet med kampen mot vold mot kvinner, har også innsatsen for å adressere strukturell ulikhet vært en sentral del av feministisk bevegelse (Dune & Aune, 2015).

2.3 Tidligere forskning

Forskning om feminismen og dens innflytelse på sosiale medieplattformer har blitt stadig mer relevant de siste årene. I dette delkapittelet gjennomgår jeg funn fra studier i både norsk og internasjonal kontekst. Gjennomgangen er strukturert etter oppgavens forskningsspørsmål, og handler derfor om tematikk innen: unge voksnes forhold til feminismen, feministiske aktivister på sosiale medier og digitale feministiske bevegelser (med særlig fokus på #MeToo-bevegelsen).

2.3.1 Unge voksnes forhold til feminisme

Det er til mitt kjennskap ingen studier som har utforsket hvordan unge voksne tolker feministisk innhold på Instagram og TikTok. Likevel har tidligere forskning avdekket holdninger til feminisme og en økende bevissthet rundt hvordan sosiale medier fungerer som et kraftig verktøy for å spre feministiske ideer og mobilisere aktivisme. Disse studiene kan bidra til å bygge en diskusjon rundt studiens formål. Noen studier har undersøkt unge kvinners holdninger til feminisme (Aronson, 2003; Fluge, 2011; Tørrisplass, 2016; Tørrisplass, 2017; Eide, 2021).

I en internasjonal kvalitativ studie fra 2003 gjort i Minnesota (USA), undersøkte de 42 kvinner og deres forhold til feminisme. Studien viste at informantene hadde ulike meninger om begrepet feminisme, og at meningene var preget av informantenes livserfaring, etnisitet og sosial klasse (Aronson, 2003, s. 918). På grunn av den tvetydige karakteren til begrepet feminisme og de negative assosiasjonene knyttet til det, valgte flere av informantene å avstå fra å identifisere seg som feminister selv om de støttet flere aspekter av feministiske ideer (Aronson, 2003, s. 912). En av informantene kalte seg selv for en «gjerde-sitter» fordi hun omfavnet noen aspekter med feminismen, men ikke den feministiske identitet (Aronson, 2003, s. 918).

Det eksisterer så vidt jeg vet få norske fagfelleverderte studier om unges forhold til feminisme. Tre masteroppgaver, derimot, har forsket på unge kvinners forhold til feminisme og feministisk innhold (Fluge, 2011; Tørrisplass, 2016; Eide, 2021). I masteroppgaven til Synnøve Fluge (2011) undersøkte hun unge studenters holdninger til likestilling, kjønn og feminismens tid på 70-tallet. Hun gjennomførte en kvalitativ intervjuundersøkelse av totalt 15 menn og kvinner. Intervjuene ble holdt i 2000 og 2011. Resultatene viste at kjønn ikke påvirket informantenes holdninger til likestilling, kjønn og feminisme. Et viktig funn i studien var at informantene stilte seg positive til likestillingskampen, men hadde negative assosiasjoner til feminismen. Alle informantene bortsett fra én så nemlig ikke sammenheng mellom likestillingskampen og feminismen (Fluge, 2011, s. 92). Fluge argumenterer dette med at få av informantene hadde vokst opp i likestillingsorienterte hjem (Fluge, 2011, s. 94).

I sin masteroppgave, undersøkte Ann-Torill Tørrisplass (2016) begrepene «doing feminism» og «undoing feminism». Hun intervjuet ni unge kvinners holdning til feminisme som identitet og innhold (Tørrisplass, 2016, s. 1). Resultatene viste at noen av de unge kvinnene hadde negative assosiasjoner med feministbegrepet og pekte på at det er stigmatisert (Tørrisplass, 2016, s. 84). Et år senere publiserte Tørrisplass (2017) en vitenskapelig artikkel som utforsket unge kvinners forhold til feminisme, spesielt med fokus på performativet og

deres tolkning av Sophie Elise. Artikkelen undersøkte også de unges forståelse og refleksjon rundt feminisme (Tørrisplass, 2017, s. 50). Resultatene av studien indikerte at informantene hadde en stereotypisk oppfatning av feminisme. En av informantene karakteriserte feminister som «mannehatehatede bh-brennere» (Tørrisplass, 2017, s. 64).

I masteroppgaven til Sindre Førland Eide (2021) undersøkte han ni unge kvinners holdninger til feminismen og deres feministiske identitet med aldersspennet 20-30 år. Eide undersøkte blant annet hvorfor feminismen ikke appellerer til unge kvinner og hvorfor man bør eller ikke bør kalle seg feminist. I studien kom han frem til at informantene var positive til kjønnslikestilling, men at få av dem ville kalle seg for feminist. Dette forklarer Eide at i hovedsak skyldes oppfatningen av at feminismen ikke ble opplevd slik den er definert. Mange av informantene følte at bevegelsen var polariserende og begrenset i stedet for inkluderende (Eide, 2021, s. 3). Dette er i samsvar med Aronson (2003) og Fluge (2011) sine funn.

Studier har også utforsket hvordan digitale plattformer har en effekt på menneskers feminimesyn og praksis (Keller, Mendes og Ringrose, 2018; Kanai, 2020; Bjørndal, 2021). Keller Mendes og Ringrose (2018) undersøkte hvordan kvinner bruker digitale medieplattformer for å utfordre voldtekstkulturen de opplever i hverdagen. Dette inkluderer gatetrakassering, seksuelle overgrep og politiarbeid av kropp og klær i skolemiljøer. Gjennom en etnografisk metode med individuelle intervjuer, spørreskjema og observasjoner av Hollaback! -nettstedet og #BeenRapedNeverReported fra Twitter, kom forskerne frem til at sosiale medier muliggjør nye forbindelser som tidligere var utilgjengelige for jenter og kvinner (Keller et al. 2018, s. 33). Det kom blant annet frem at det å snakke gjennom #BeenRapedNeverReported har generert feministisk bevissthet. Flere av informantene begynte å identifisere seg som feminister gjennom deres digitale engasjement (Keller et al., 2018, s. 29).

Kanai (2020) tok oppfordringen til Keller et al. (2018) om å utforske feministers erfaringer med å analysere endringer og bevegelser innen feminisme. Artikkelen bygger på intervjudata fra et pilotprosjekt med hensikt om å forstå hverdagslig feministisk praksis. Selve intervjustudien inkluderte femten selv-identifiserte feminister fra storbyområder i Australia, hvor tolv av informantene var mellom 18-35. Målet med intervjuene var å forstå hvordan feministene tolker, lærer om og deltar i feminisme gjennom digital kultur (Kanai, 2020, s. 33). Alle informantene i Kanai sin studie rapporterte om engasjement i «offline» feministisk handling, som for eksempel demonstrasjoner og frivillig arbeid på krisesentre, men sosiale medier var tydelig sammenvevde med disse formene for handling, og mye av informantenes læring fant sted digitalt. Et av hovedfunnene gjaldt det å kontinuerlig være oppdatert for å

holde tritt med ny kunnskap om feminisme. Vanlige strategier blant informantene var å følge høyprofilerte feminister, feministiske sider og tilhørende mediekkanaler, samt det å fjerne kontakter som legger ut innlegg av uønskelig innhold. Begrepene «interseksjonalitet» og «hvit feminisme» var gjennomgående temaer i intervjuene. Disse begrepene ble forstått som adjektiv for å sortere feministisk identitet eller måle individers feminisme. Det å være *interseksjonalist* innebar ifølge informantene å ha en nøyaktig forståelse av forskjellige kvinners erfaringer. *Hvit feminisme* var derimot assosiert med problematisk hvit oppførsel (arroganse eller selvpotatthet) og hvit kjendissvikt (Kanai, 2020).

I sin masteroppgave skrev Kamilla Bjørndal (2021) om hvordan unge kvinner forstår «Girl Power» i dagens samfunn. Bjørndal sin studie hadde 15 deltakere og hun benyttet seg av både fokusgruppeintervjuer, individuelle intervjuer med musikkvideoer som virkemiddel og spørreskjema (Bjørndal, 2021, s. 12; 16). Bjørndal så spesifikt på teori rundt den tredje bølgen og postfeminismen, samt hvordan individualismen spiller en rolle i hvordan kvinner opplever «Girl Power» gjennom sosiale medier. Hovedfunnene fra studien viser at kollektiv «Girl Power» er viktig for å realisere den individuelle formen for «Girl Power» (Bjørndal, 2021, s. 88).

2.3.2 Feministiske aktivister på sosiale medier

Aktivister utnytter digitale plattformens globale rekkevidde for å organisere kampanjer, demonstrasjoner og besluttningsarbeid om en rekke kvinnesakstemaer. Verity Anne Trott (2023) ga ut boken *Feminist Activism and Platform Politics* i 2023. I boken undersøker hun hvordan feministiske aktivister navigerer sosiale medier for å bygge nettverk og bevissthet rundt feministiske spørsmål. Trott (2023) ser på fordeler og ulemper ved å benytte seg av sosiale medieplattformer for feministisk aktivisme. Hun peker spesifikt på hvordan de ulike arkitekturene på sosiale medieplattformer kan begrense feministiske aktivister og deres praksis.

Studier har dokumentert hvordan aktivister bruker sosiale medier som et verktøy for å mobilisere støtte, dele historier og bygge fellesskap (Schuster, 2013; Jackson, 2018; Barbala, 2022a; Barbala, 2022b, Barbala 2023a). Sosiolog Julia Schuster (2013) er blant en av mange som har forsket på sosiale medier og feministisk aktivisme. I sin kvalitative intervjuundersøkelse med 40 kvinnelige informanter, fant Schuster at flertallet identifiserte seg som feminist. Ifølge Schuster har det skjedd et skifte etter den tredje feministiske bølgen hvor en ny form for internettaktivisme påvirker forholdet mellom eldre og yngre feminister. Unge feminister benytter sosiale medier som sin hovedkanal for politisk deltakelse og

aktivisme. Schuster peker på hvordan internett har blitt et fellesskap for unge feminister, samt gitt rom for diskusjon og aktivisme, men samtidig har denne feministiske aktivismen kun blitt synlig for de som er på internett og den ekskluderer dermed et bredere publikum (Schuster, 2013, s. 9).

I studien til Sue Jackson (2018) undersøkte hvordan unge aktivister bruker og produserer feministisk innhold, hva det betyr for dem og hvordan deres nettbaserte feminisme henger sammen med deres «offline» feminisme. Jackson holdt fokusgruppeintervju med 30 jenter i alderen 15-18. Resultatene viste at feminisme kan oppleves på forskjellige måter. Et av hovedfunnene var at flere jenter uttrykte en sterk motvilje til å re/publisere kommentarer om feministiske problemstillinger. Grunnen til denne motviljen var manglende selvtillit og tvil rundt eget kunnskapsnivå om feminisme. Flere av Jacksons informanter delte at de hadde observert «frekke», «forferdelige» kommentarer og «angrep» på feminisme og personen som ytret seg. Til tross for dette, fant Jackson også indikasjoner på internettfeminisme som kunnskapsdeling. Flere av deltakerne var bekymret for feminismens «dårlige rykte» og ønsket å korrigere misoppfattelser ved å «spre ordet» om feminismen (Jackson, 2018).

I sin doktorgradsavhandling, utforsker Astrid Moksnes Barbala (2022a) skandinaviske feministiske aktivister på Instagram. Hun gjennomførte observasjoner og intervjuer i perioden 2017-2020 hvor hun dokumenterte hvordan feminisme og #MeToo har utspilt seg på Instagram. Barbala undersøker hvordan #MeToo-hendelsene blir brukt som et symbol på hvordan dagens feministiske aktivisme utspiller seg på sosiale medieplattformer. Samtidig belyser hun at avhandlingen ikke hovedsakelig handler om #MeToo, men at emneknaggen blir brukt som en brikke i feministiske aktivisters praksis (Barbala, 2022a).

Doktorgradsavhandlingen til Barbala inneholder fire forskningsartikler. I den ene artikkelen, «The platformization of feminism: The tensions of domesticating Instagram for activist projects» (2022b) utforsker Barbala hvordan moderne feminisme i Skandinavia har blitt plattformisert. Gjennom observasjoner og intervjuer med åtte aktivister i alderen 25-44 undersøkte hun møtet mellom Instagram og feministiske brukere som muligens ikke bruker teknologien i tråd med plattformens intensjoner (Barbala, 2022b, s. 5). Barbala gjorde en oppdagelse som indikerer at Instagram fungerer som et kreativt utløp, et nettverk for feminister, og en underholdningskilde for aktivister. Samtidig konstaterer hun at Instagram er en sentral og avgjørende plattform for å forme feministisk kultur, både for aktivistene selv og deres følgere. Barbala konkluderer med at Instagram er en integrert del av hvordan disse aktivistene lever ut sitt feministiske engasjement (Barbala, 2022b, s. 13-14).

Barbalas artikkel «Tactics of Diversity? Exploring Self-Care Dilemmas Among Feminist Activists on Instagram» (2023a) handler om hvordan norske og svenske feminister bruker Instagram som et sted for selvpleie i forbindelse med deres aktivisme. Ved hjelp av ikke-deltakende observasjoner avdekket Barbala at Instagram fungerer som et viktig rom der feministiske aktivister kan praktisere selvpleie og føle seg akseptert (Barbala, 2023a, s. 2676). Videre identifiserte hun tre taktikker som informantene brukte for å fremme bredere mangfold. For det første brukte informantene profilene sine til å adressere problemstillinger og dele bilder til fordel for marginaliserte brukere. For det andre unngikk noen av informantene å publisere eget materiale for å gi plass til andre, og siste taktikk var at de opprettet "feministiske ekkokamre" for å beskytte seg selv og følgerne mot trakassering (Barbala, 2023a, s. 2663).

2.3.3 Emneknaggbevegelser

Tidligere forskning har sett på ulike digitale feministiske bevegelser som inkluderer feministiske emneknagger (Barbala, 2022c; Storer & Rodriguez, 2020;), mens andre studier har spesifikt sett på påvirkningen av #MeToo-bevegelsen (Sletteland, 2018; Castle, Jenkins, Ortvals, Polini-Staudinger & Strachan, 2020; Barbala, 2023b).

#MeToo-bevegelsen har skapt enormt engasjement både nasjonalt og internasjonalt etter at *The New York Times* publiserte en artikkel om omhandlet seksuell trakassering og misbruk blant kvinner i underholdningsindustrien (Kantor & Twohey, 2017). Kort tid etter artikkelen ble publisert, publiserte skuespilleren Alyssa Milano en tweet med en oppfordring til å respondere til henne med «me too» hvis man selv hadde opplevd seksuell trakassering eller var utsatt for overgrep. Oppfordringen resulterte i tusenvis av ulike historier om seksuell trakassering og misbruk både på arbeidsplassen og i hverdagslivet (Martínes, Pacheco & Galicia, 2021, s. 37). Bevegelsen ble raskt en trend på Twitter og spredde seg etter hvert til andre sosiale plattformer. Rundt 500.000 tweets senere og 12 millioner ganger nevninger på Facebook 24 timer etter Milanos tweet (Loney-Howes et.al, 2022, s. 1345).

Mot slutten av 2017 ble #MeToo en sentral bevegelse på internett og den satt søkelys på et integrert problem hos mange arbeidsplasser og i hverdagslivet hos utallige kvinner (Martínes et al., 2021, s. 36-37). Selv om #MeToo ble kjent for folk flest i 2017 var emneknaggen først brukt av Tarana Burke på nettstedet MySpace i 2006. Hun benyttet emneknaggen som en del av en kampanje for fargede kvinner i underprivilegerte miljøer som har vært utsatt for overgrep. På dette tidspunktet fikk ikke emneknaggen like stor oppmerksomhet slik den gjorde i 2017 (Sletteland, 2018, s. 143). Den sosiale

emneknaggbevegelsen kom også til Norge kort tid etter *The New York Times* artikkelen ble publisert. Anja Sletteland (2018) undersøkte effekten av #MeToo-bevegelsen i Norge. Bevegelsen utviklet seg fra å være en kampanje på sosiale plattformer til å bli en nasjonal dugnad i det norske arbeidsliv (Sletteland, 2018, s. 147). I sin vitenskapelige artikkel undersøker Sletteland (2018) normendring mot seksuell trakassering i forbindelse med #MeToo. Gjennom en diskursanalyse av medietekster i perioden 2017 – 2018 kom Sletteland frem til at #MeToo-debatten kan skilles mellom en konsensuslinje og et sett av konflikter (Sletteland, 2018, s. 156). Sletteland hevder at bevegelsen hadde en sterk gjennomslagskraft i Norge basert på mediernes dekning av seksuell trakassering som er problem i arbeidslivet (Sletteland, 2018, s. 142) og dette tyder på en normendring (Sletteland, 2018, s. 158). Selv med en større bevissthet rundt seksuell trakassering, viser Sletteland til at flere ikke er villige til å lytte (Sletteland, 2018, s. 157).

I studien til Castle et al. (2020) undersøkte de effekten av #MeToo-bevegelsen, og ønsket å finne ut om bevegelsen hadde skapt økt politisk engasjement og bevissthet rundt seksuell trakassering i USA. Basert på en undersøkelse av Survey Sampling International fra 2018, inviterte de et ikke-sannsynlighetsutvalg i alderen 18 år og eldre til å ta undersøkelsen. Studien konkluderte med at #MeToo-bevegelsen ikke hadde en stor innflytelse på informantenes politiske engasjement, men at den hadde stor effekt på deres bevissthet og bekymringer rundt seksuell trakassering og overgrep (Castle et al., 2020, s. 936).

I artikkelen «Transcending Instagram: Affective Swedish hashtags taking intimate feminist entanglements from viral to ‘IRL’» (2022c) undersøker Barbala hvordan følelsespregede emneknagger på Instagram har bidratt til å danne intime feministiske intriger som overskygger den digitale sfæren. Barbala tok for seg tre svenske emneknagger som dukket opp i etterkant av #MeToo. Gjennom en tre-årig fordypning i feministiske miljøer på Instagram, fant Barbala at plattformen har evnen til å intensivere bruken av følelsesladde emneknagger. Disse emneknaggene oppmuntret til deling av intime opplevelser. Hun konkluderer videre med at bruken av emneknagger påvirker den algoritmiske struktureringen av Instagram-feeden, og dette igjen bestemmer hva som blir synlig for andre brukere. Emneknagger blir dermed ansett som vesentlige komponenter for feministiske bevegelser, og de bidrar til å øke bevisstheten rundt feministiske spørsmål for et enda bredere publikum på plattformen (Barbala, 2022c, s. 15-16).

I deres artikkel, beskriver Heather L. Storer og Maria Rodriguez (2020) en studie av tweets (n = 3,086) som inneholdt de feministorienterte emneknaggene #WhyIStayed og #WhyILeft. Hovedmålet med å studere de to Twitter-kampanjene var å undersøke bruken av

kollektive handlingsrammer i den sosiale bevegelsen #WhyIStayed. En kvalitativ analyse av datasettet resulterte i fem hovedtema. Først, flere av tweetsene understrekte de mange utfordringene ved å avslutte et voldelig forhold på en trygg måte. Et annet funn var at flere tweets inneholdt argumenter *mot* å holde kjønnsbaserte voldsofre/overlevende skyldige eller medskyldige for overgriperens oppførsel. Et tredje gjennomgående tema i tweetsene var støtte og solidaritet for overlevende etter voldsangrep. Videre fant Storer og Rodriguez at flere tweets inneholdt forsøk på å rekruttere potensielle allierte til å delta i bevegelsen ved å oppmuntre til lesing og refleksjon over #WhyIStayed-historier. Det siste overordnede temaet handlet om kampanjens innvirkning. Mange av tweetsene i datasettet inneholdt refleksjoner over kampanjens potensial til å skape bevissthet om kjønnsbaserte voldsopplevelser. For eksempel lød en av tweetsene følgende «*Jeg elsker hvordan sosial media kan ha makten til å kaste lys over slike grufulle handlinger*». (Storer & Rodriguez, 2020, s.167).

I artikkelen «Reassembling #MeToo: Tracing the techno-affective agency of the feminist Instagram influencer» (2023b) undersøker Barbala engasjementet rundt #Metoo-kampanjen. Hun ser nærmere på hvordan kampanjen har satt søkelys på feministisk aktivisme og er med på å utvikle og forme politikken i mange ulike land (Barbala, 2023b, s. 4). Gjennom 15 observasjoner og åtte intervjuer med feministiske influensere kom Barbala frem til at disse influensere har opptrådt som kraftfulle profiler gjennom Instagram. De feministiske profilene har gjennom #MeToo posisjonert seg som politiske påvirkere, påvirket betydningen av #MeToo i deres hjemland og deres egne følgere på ulike måter (Barbala, 2023b, s. 13).

2.4 Engasjement

Dette delkapittelet tar for seg ulike sider ved samfunnsengasjement. Enjolras og Eimhjellen understreker at samfunnsengasjement påvirkes av tre sentrale konsepter: individualisering, globalisering og digitalisering (Enjolras & Eimhjellen, 2018, s. 9). Den økende graden av individualisering er i stor grad påvirket av digitaliseringen. Denne digitaliseringsprosessen har påvirket måten samfunnet organiserer og uttrykker seg på, og har gitt en plattform for en bredere og mer variert deltakelse i offentlige diskusjoner og samfunnsengasjement (Enjolras & Eimhjellen, 2018, s. 8-9). Globalisering har revolusjonert måten vi mottar og deler informasjon på. Denne utviklingen har ført til en økt bevissthet om hendelser og saker som finner sted utenfor Norges grenser. Som en konsekvens blir vi i større grad påvirket av globale begivenheter, og dette har en direkte innvirkning på våre interesser og engasjement både nasjonalt og internasjonalt (Enjolras & Eimhjellen, 2018, s. 9).

Særlig to teorier har vist seg å være viktige for å beskrive samfunnsengasjement: kollektiv og konnektiv handling. Kollektiv handling flyter mellom individ og organisasjon, samt teknologi, kultur, samfunn og demokrati. På individnivå kan samfunnsengasjement deles inn i to retninger, politisk engasjement og frivillig engasjement. Politisk engasjement er ofte knyttet til politiske institusjoner, mens frivillig engasjement er knyttet til personlig interesser og forhold til andre mennesker og/eller grupper. Både politisk og frivillig engasjement kan forstås som kollektiv handling og ofte er i regi av en organisasjon. Kollektiv handling er med andre ord aktiviteter gjort av individer med et formål kun for fellesskapets gode (Enjolras & Eimhjellen, 2018, s. 11).

Videre peker Enjolras & Eimhjellen på hvordan digitale nettverk og plattformer gjør det mulig for en ny form for kollektiv handling, nemlig konnektiv handling. Konnektiv handling er mer individualisert og oppstår når man benytter seg av de ulike handlingsmulighetene i digitale medier (Enjolras & Eimhjellen, 2018, s. 17). Ifølge W. Lance Bennett og Alexandra Segerberg (2012) har globalisering og individualisering ført til mer individualiserte former for engasjement i samfunnet, som blant annet har omhandlet personlig livsstil og identitet. På denne måten har samfunnsengasjement blitt mer personlig og folk har mindre behov for medlemskap i en organisasjon, sosiale grupper eller ideologier (Bennett & Segerberg, 2012, s. 744). Basert på dette spesifiserer individer sin egen tilknytning til et problem i samfunnet og dette tillater dem å dele sitt engasjement og bidrag, uten å delta i en organisasjon, eller vedta en form for identitet knyttet til en sak (Bennett & Segerberg, 2013, s. 197).

Dette perspektivet på samfunnsengasjement kjennetegnes av en økt grad av individualisering og koordinasjon gjennom teknologiske prosesser, som reduserer behovet for tydelig kollektiv identitet eller formell organisering. Innenfor rammene av konnektiv handling betraktes deltakelse i offentligheten eller bidrag til et felles gode som en personlig innsats. Det blir ifølge Enjolras & Eimhjellen en form for «selv-initiert anerkjennelse eller selvvalidering» (Enjolras & Eimhjellen, 2018, s. 17). I denne sammenhengen blir kommunikasjon gjennom digitale nettverk den sentrale måten å organisere seg på, og den utfordrer tradisjonelle hierarkiske strukturer samt behovet for profesjonelle ledere. Dette skiftet i forståelse og praksis av samfunnsengasjement demonstrerer tydelig hvordan digitaliseringen og teknologiske fremskritt har påvirket måten kollektiv handling utspiller seg i det moderne samfunnet (Enjolras & Eimhjellen, 2018, s. 17).

2.4.1 Konnektiv handling på sosiale medieplattformer

Enjolras og Eimhjellen (2018, s. 26) understreker at sosiale medieplattformer har en sentral betydning som verktøy for mobilisering og koordinering av denne nye formen for kollektiv handling. Gjennom sosiale medier kan flere individer få muligheten til å engasjere seg på en enklere og mindre ressurskrevende måte (Enjolras & Eimhjellen, 2018, s. 17). Ved å tilrettelegge for enklere tilgang til informasjon og åpne opp for ulike former for digital interaksjon, utvider sosiale medier handlingsrommet for engasjement. På den ene siden kan dette føre til økt motivasjon for samfunnsengasjement og muligens tiltrekke nye befolkningsgrupper som tidligere ikke har vært aktive i samfunnsdebatten. På den andre siden er det også mulig at sosiale medier kan forsterke eksisterende ulikheter i samfunnsengasjementet. De som allerede er engasjert fra før, kan være de som utnytter de nye mulighetene sosiale medier gir for å koordinere kollektive handlinger og delta i offentlig debatt. Dette kan føre til at de som allerede er engasjert, blir enda mer aktive, mens de som har lavere engasjement i utgangspunktet, kan være mindre tilbøyelige til å delta (Enjolras & Eimhjellen, 2018, s. 18).

Tilsvarende peker Trott (2023) på hvordan sosiale medieplattformer har blitt både positive og negative arenaer for feministiske handlinger. Aktivister og enkeltpersoner har utnyttet disse plattformene for å mobilisere støtte, skape bevissthet og engasjere seg i samtaler om kvinners rettigheter (Trott, 2023, s.54). Denne positive siden av sosiale medier som en arena for feministisk handling understreker kraften til digital aktivisme og evnen til å utløse endring gjennom online mobilisering. Cochrane peker på anonymitet som en viktig faktor til hvorfor brukere er så med villige til å dele sine historier (Cochrane, 2013, kap. 4). Sosiale medieplattformer også utviklet seg til nøkkelarenaer for deling av kvinnefiendtlig og sexistisk innhold (Trott, 2023, s. 54).

I boken *The Limitations of Social Media Feminism* (2020) utforsker Megarry den politiske betydningen av kvinners bruk av sosiale medier innenfor rammene av feministisk organisering. Megarry fokuserer på aspekter som sosiale medieplattformer og brukergenerert innhold, og diskuterer samtidig utfordringene knyttet til denne formen for aktivisme. En sentral del av Megarry sin bok er at dagens feminister i økende grad blir *nødt* til å engasjere seg på sosiale medier som en plattform for å spre budskapet og organisere seg. Hun påpeker imidlertid at denne avhengigheten av flyktige kommunikasjonsmedier som sosiale medier kan føre til begrensninger i bevegelsesbyggingen. Tradisjonelt har bevegelser ofte vært forankret fysisk på steder, for eksempel gjennom møter, demonstrasjoner og fellesskapssamlinger. Megarry antyder at den digitale naturen til sosiale medier kan begrense den fysiske

tilstedeværelsen og engasjementet i det virkelige liv. Aktivisme på nett har potensial til å generere et bredt, men muligens overfladisk, engasjement. Samtidig gir Megarry en viktig innsikt i potensielle utfordringer knyttet til å stole for mye på sosiale medier for å uttrykke og organisere feministiske perspektiver. Hun åpner opp for diskusjon om hvordan aktivisme på digitale plattformer kan optimalt kombineres med en mer omfattende, lokalt forankret bevegelse for å oppnå mer bærekraftig endring og innflytelse (Megarry, 2020).

2.4.2 Motoffentlighet på digitale plattformer

Medievitene Ida Aalen og Magnus Hoem Iversen (2021) argumenterer for at sosiale medier kan brukes som motoffentlighet gjennom felles språk, identitet og kritikk mot de mer dominerende gruppene i samfunnet vårt. Aalen og Iversen anvender begrepet "motoffentlighet" i en positiv kontekst, der det beskriver en situasjon der en undertrykt gruppe reiser seg mot en intolerant overmakt. Dette indikerer at motoffentlighet brukes som et verktøy for å utfordre og motstå strukturer som fremmer intoleranse og urettferdighet. Motoffentlighet representerer dermed et viktig redskap for de som søker å kjempe for rettferdighet og inkludering i samfunnet. Når mindre grupper finner hverandre gjennom ulike plattformer på sosiale medier, klarer de å nå ut til flere gjennom andre kanaler (Aalen & Iversen, 2021, s. 194).

2.4.3 Digital aktivisme

Som nevnt i seksjon 2.4.1, gjør sosiale medier det lettere for flere individer å engasjere seg. Det finnes mange begreper som beskriver en moderne form for aktivisme, for eksempel internettaktivisme, plattformaktivisme og digital aktivisme. I denne oppgaven har jeg valgt å benytte meg av begrepet «digital aktivisme». Aktivisme er en form for engasjement og deles gjerne inn i tradisjonell og digital aktivisme (Aalen & Iversen, 2021, s. 197). Samtidig er disse formene for aktivisme såpass tett knyttet sammen at Aalen og Iversen ikke behandler dem hver for seg (Aalen & Iversen, 2021, s. 199). Aalen og Iversen påpeker hvordan sosiale medier kan brukes til å samle likesinnede i regi av aktivisme og protestbevegelser (Aalen & Iversen, 2021, s. 193). Aalen og Iversen (2021, s. 197) kaller digital aktivisme for nye måter å vise samfunnsengasjement på. Likevel erstatter ikke digital aktivisme den tradisjonelle aktivismen, men den uttrykker en ny form for samfunnsengasjement (Aalen & Iversen, 2021, s. 197). En moderne form for aktivisme baserer seg på personlig tilknytning med sosiale medier som verktøy (Aalen & Iversen, 2021, s. 198).

På den ene siden kan man betrakte digital aktivisme som noe positivt, men på den andre siden kan det også bli tolket som en mindre form for engasjement. Internettkampanjer kan bli latterliggjort for å være "slacktivism" eller "clicktivism". Disse betegnelse brukes for å snakke om en mindre engasjert form for aktivisme (Cochrane, 2013, kap. 4). Enjolras, Karlsen, Steen-Johnsen og Wollebæk (2013, s. 92) definerer «slacktivism» som en bedøvet form for engasjement og mener at fenomenet er negativt for demokratiet fordi det kan erstatte genuint handlingsrettet engasjement. Enjolras et al. (2013) mener at det potensielt fortrenger reell, fysisk aktivisme utenfor den digitale sfæren. Likevel argumenteres det for at «slacktivism» fremdeles har potensial til å påvirke og endre politisk deltakelse på individnivå. Dette indikerer at selv om den kan ha sine begrensninger, kan digital aktivisme være et supplement til tradisjonelt samfunnsengasjement, og i visse tilfeller, komplementere og styrke innsatsen for politisk forandring (Enjolras, Karlsen, Steen-Johnsen & Wollebæk, 2013, s. 92).

I boken *Beyond Slacktivism*, forklarer Dennis (2019) begrepet «slacktivism» og «clicktivism». Begrepene "clicktivism" og "slacktivism" refererer begge til former for deltakelse i digitale plattformer, men de bærer nyanserte konnotasjoner knyttet til graden av innsats som kreves. Mens "clicktivism" er mer spesifikt rettet mot lav digital innsats, brukes "slacktivism" som en bredere kritikk av deltakelse som involverer minimal innsats (Dennis, 2019, s. 27). På like linje med Enjolras et al. (2013, s. 92), mener Dennis at det ikke er en mindre form for engasjement, men fokuserer heller en digital form for mikroaktivisme. «Mikroaktivisme» er ifølge Dennis handlinger som det å «like», «kommentere», «poste», eller «re-tweeting» (Dennis, 2019, s. 27).

2.4.4 Emneknaggaktivisme

Emneknaggaktivisme er en form for aktivisme hvor man deler engasjement gjennom en emneknagg. En emneknagg kan defineres som en merkelapp angitt med et rutesymbol (#). Den fungerer som et nøkkelord knyttet til informasjon som beskriver en tweet og hjelper med å gjøre den søkbar. Emneknaggen ble først brukt på Twitter, men har i senere tid blitt implementert på andre plattformer, som Instagram og TikTok (Small, 2011, s. 874). Emneknaggene bidrar til å organisere diskusjoner rundt spesifikke emner eller hendelser, og ved å bruke en emneknagg kan innlegg på de ulike plattformene nå et bredere publikum enn bare ens egne følgere ettersom emneknagger er synlige for alle. Denne praksisen gir en strukturert tilnærming til å utforske og følge bestemte temaer i den ellers flyktige og raske nyhetsfeeden, «tråder», eller samtaler, kan da utvikle seg organisk når brukere legger til relevante emneknagger i sine innlegg (Trott, 2023, s. 75).

Som diskutert i seksjon 2.3.3 er emneknaggfeminisme et utbredt tema. To eksempler på dette er emneknaggene #Metoo og #WhyIStayed. Disse emneknaggene er kjent som "hashtag-feminisme", eller emneknaggfeminisme på norsk, og er en praksis innenfor den voksende sfæren av nettfeminisme (Clark, 2016; Horeck, 2014). På samme måte som emneknaggen er et samlepunkt for ulike temaer produsert av brukernes av plattformene, argumenterer forsker Rosemary Clark (2016, s. 788) at feministisk aktivisme utvikler seg gjennom emneknagger og at det har blitt en taktikk for å bekjempe kjønnsforskjeller rundt omkring i verden. Emneknagger som #feminisme og #likestilling kan anses å brukes til å bygge fellesskap, spre informasjon og utfordre diskriminerende normer. Videre hevder Clark (2016, s. 789) at bruk av nettbasert fortelling og deling av personlige historier skiller emneknaggfeminisme fra tidligere former for feministisk personlig politikk, selv om det fortsatt eksisterer viktige sammenhenger. Clark (2016, s. 789) forklarer også at emneknaggfeminisme har en evne til å produsere og koble sammen individuelle historier, som igjen driver frem den feministiske politiske veksten.

2.4.5 Algoritmer på Instagram og TikTok

Populære plattformer som Instagram, Facebook, Snapchat og TikTok har hatt en stor innvirkning på samfunnet, spesielt når det gjelder digitale aktiviteter. Disse plattformene har blitt sentrale steder for samfunnsengasjement, hvor folk deltar i diskusjoner og aktivisme (Marres, 2017, s. 8). Web 2.0, som oppsto tidlig på 2000-tallet og kjennetegnes av utviklingen av sosiale nettsteder og sosiale medier, har spilt en stor rolle i denne utviklingen. En viktig egenskap ved Web 2.0 var fokuset på brukernes data og evnen til å tilpasse innholdet personlig til hver enkelt bruker (Fisher, 2022, s. 15). Digitale plattformer fungerer nå som omfattende steder for kunnskap, der de ikke bare samler inn og behandler data, men også produserer og formidler kunnskap (Fisher, 2022, s. 1).

Kjernen til både Instagram og TikTok er algoritmer (Kaye, Zeng & Wikström, 2022, s. 18; Herman, Butow & Walker, 2023). En algoritme kan defineres som en oppskrift som datamaskinen skal gjennomføre eller løse (Aalen & Iversen, 2021, s. 36). Det er algoritmene som bestemmer hva som blir foreslått til forbrukere på nyhetsstrømmen eller *for you page*, også forkortet til FYP (Aalen & Iversen, 2021, s. 37). Algoritmer er med andre ord laget for å holde på oppmerksomheten til brukere (Aalen & Iversen, 2021, s. 194). På Instagram blir algoritmene formet av aspekter som «Reels», interesser, interaksjoner og bruksmønstre (Herman et al., 2023, kap. 2). TikTok, på sin side, bruker algoritmer på "For You"-siden for å

anbefale videoer basert på brukerens tidligere handlinger, som liker, kommentarer og delinger (Kaye et al., 2022, s. 135).

Når det gjelder å utnytte fordelene til plattformene utover funksjonene til emneknagger som diskutert ovenfor, kan man også trekke inn «trending» som et påfølgende virkemiddel for deling av feministisk informasjon og engasjement (Trott, 2023, s. 76). Blake Hallinan og Ted Striphas (2016) har sett på algoritmekultur og hvordan algoritmiske anbefalingssystemer identifiserer, former kulturell beslutningstaking. Ifølge Hallinan og Striphas (2016, s. 119) handler kultur om hvordan folk utvikler god smak, hva de setter pris på, og hvem de ser opp til.

Det er tre hovedelementer av samhandling på TikTok som påvirker de algoritmiske anbefalingene: innholdsoppdagelse, personalisering og brukerengasjement (Kaye et al., 2022, s. 59-61). "For You"-siden er sentral fordi den fungerer som et knutepunkt for passiv eksponering av innhold, men algoritmene styrer brukerens eksponering for ulike typer innhold i stor grad. Personaliseringen på TikTok er unik og baserer seg på brukerens tidligere engasjement. På Instagram derimot, baseres innholdet på hvem du følger (Kaye et al., 2022, s. 59-60). Brukerengasjement, det siste elementet, refererer til brukerens evne til å nå et bredt publikum med innholdet sitt, avhengig av innholdsoppdagelse og personalisering (Kaye et al., 2022, s. 61).

2.5 Oppsummering

Videre i oppgaven tar jeg med meg de teoretiske begrepene og tidligere forskning presentert i dette kapittelet. Jeg har redegjort for feminisme, dens historie og tidligere forskning på unge voksnes forhold til feminisme, feministiske aktivister og digitale feministiske bevegelser (og #MeToo). Jeg også trukket frem hvordan samfunnsengasjement praktiseres på sosiale medier, hva digital aktivisme er, samt hvordan emneknagg og algoritmer kan legge til rette for en strøm av feministisk informasjon og engasjement. I tillegg til dette har jeg snakket om digitale plattformer og hvordan disse brukes i praksis og kan brukes til sosialt og digitalt engasjement. Analysekapittelet (kapittel 4) vil ta for seg eksempler for å undersøke hvordan teoretiske begreper og tidligere forskning manifesterer seg i praksis. Diskusjonen (kapittel 5) vil deretter utforske implikasjonene av funnene, peke på eventuelle utfordringer eller begrensninger og gi rom for refleksjon over hvordan den sosiale medier kan forme, styrke eller potensielt begrense feministisk engasjement.

3 Metode og forskningsdesign

Denne oppgaven tar for seg den feministiske bevegelsen på Instagram og TikTok og dens innflytelse på unge voksne. I tillegg utforskes feministiske aktivister og deres tolkning av eget innhold på plattformene. Som skissert i innledningen er kvalitativ metode vurdert mest hensiktsmessig for oppgavens mål. I dette kapittelet vil jeg presentere og begrunne mine valg knyttet til forskningsdesignet. I tillegg vil jeg adressere eventuelle utfordringer og reflektere over pålitelighet og gyldighet i oppgaven. Jeg vil også diskutere etiske hensyn og hvordan forskningen vil ivareta informantenes rettigheter og personvern.

3.1 Valg av metode

Innenfor samfunnsvitenskapelig forskning anvendes to ulike tilnærminger for å samle, analyse og tolke data: kvantitativ og kvalitativ metode (Grønmo, 2019, s. 22). Tjora (2021, s. 35) uttrykker at kvalitative metoder legger vekt på å skaffe innsikt, mens kvantitative metoder fokuserer på å gi en oversikt. Når man formulerer spesifikke forskningsspørsmål, må man ta stilling til om man vil benytte seg av kvantitativ eller kvalitativ metode. Dette valget er dermed en strategisk overveielse. Ingen av de to datatypene er fundamentalt bedre enn den andre, og heller ikke er noen av dem nødvendigvis mer vitenskapelig. Hvilken type data som vil være mest hensiktsmessig for et spesifikt forskningsprosjekt, avhenger av studiens formål og hva den ønsker å belyse (Grønmo, 2019, s. 24).

Basert på oppgavens formål, er kvalitativ metode den mest hensiktsmessige tilnærmingen. Innen samfunnsforskning er kvalitativ forskning ansett som en fundamental tilnærming for å innhente og analysere informasjon om samfunnet. Dette inkluderer å generere innsikt som er avgjørende for analytisk bearbeiding (Tjora, 2021, s. 26). Ved bruk av kvalitativ metode er det viktig å legge vekt på forståelse og nærhet til informantene. Dette oppnås gjennom en åpen og dynamisk interaksjon mellom forskeren og informantene (Tjora, 2021, s. 27). Innenfor kvalitativ metode er det flere ulike tilnærminger som forskere kan bruke for å innhente data, avhengig av forskningsformål. Noen av de mest vanlige tilnærmingene inkluderer ulike typer former for intervju, etnografi, casestudier, innholdsanalyse, diskursanalyse og deltakende observasjon (Grønmo, 2019, s. 138-142).

For å innhente innsikt om informantenes holdninger og tolkninger av studiens tema valgte jeg intervju som datainnsamlingsmetode. Et intervju er en planlagt samtale med en bestemt struktur og målsetning, og intervjuet går dypere enn den uformelle meningsutvekslingen som typisk forekommer i dagliglivet. Informantene i forskningsintervjuet er dermed ikke likestilte, da det er forskeren som definerer og styrer

samtalen (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 22). Kvalitative intervjuer gir innsikt i menneskers oppfatninger, meninger, vurderinger, argumenter, beslutninger, utviklingstrekk og dybdekunnskap om ulike hendelser (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 18). Formålet med det kvalitative forskningsintervjuet er å forstå verden slik intervjupersonen opplever den og belyse betydningen av individuelle erfaringer, før man går inn i vitenskapelige forklaringer (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 20). Denne tilnærmingen gir unik innsikt som ofte ikke kan oppnås gjennom kvantitative metoder. Ved å velge denne metoden vurderte jeg at jeg ville få økt innsikt i informantenes tanker, meninger og opplevelser rundt feminismerelaterte tema på sosiale plattformer.

3.1.1 Semi-strukturerte intervjuer

Basert på oppgavens formål valgte jeg å benytte meg av semi-strukturerte intervju som datainnsamlingsmetode. Det finnes ulike typer former for intervju, som blant annet fokusgruppeintervju, semi-strukturerte intervju og strukturerte intervju (Tjora, 2021). Ettersom jeg ønsket at informantene skulle prate fritt og utdypende rundt spørsmålene var det mest hensiktsmessig å bruke denne fremgangsmåten.

Ifølge Tjora (2021, s. 127) er semi-strukturerte intervjuer en form for dybdeintervju og skiller seg fra andre intervjuformer med sin tilnærming og teknikk. De kjennetegnes ved at visse spørsmål er forhåndsbestemt gjennom bruk av en intervjuguide. Under utførelsen av et semi-strukturert intervju følger man verken en åpen samtaleform eller en helt bestemt, lukket intervjuguide. Dette gir rom for intervjueren til å stille oppfølgingsspørsmål og for informantene til å utforske temaer som er spesielt viktige for dem (Tjora, 2021, s. 127). I denne typen intervju bruker man åpne spørsmål som gir informanten muligheten til å utforske emner som de er betydningsfulle for dem. Som intervjuer gir man på den måten rom for at informanten kan styre samtalen inn på det de ønsker. Denne friheten kan føre til at intervjupersonen berører aspekter som ikke nødvendigvis var planlagt på forhånd, men som likevel kan bli relevant for studien. En viktig diskusjon i forbindelse med semi-strukturerte intervjuer er derfor hvordan man skal håndtere dataene som oppstår i denne gjensidige situasjonen mellom intervjueren og informantene (Tjora, 2021, s. 128).

Semi-strukturerte intervju som fremgangsmåte er forankret i fenomenologisk perspektiv, og tar sikte på å innhente innsikt i informantenes opplevelser og deres refleksjoner rundt studiens tema (Tjora, 2021, s. 128). Fenomenologi handler altså om å utforske sosiale fenomener gjennom informantenes egne perspektiver. Ifølge Kvale og Brinkmann (2015, s. 46-49) kan denne tilnærmingen karakteriseres gjennom følgende tolv nøkkelord: *livsverden*,

mening, kvalitativt, deskriptivt, spesifisert, bevisst naivitet, fokusert, flertydighet, forandring, sensitivitet, mellommenneskelig situasjon og positiv opplevelse. Disse aspektene bør tas i betraktning i planlegging og gjennomføring av et kvalitativt intervju (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 49). I avsnittet under forklares de nøkkelordene som drev min intervjuprosess.

Livsverden reflekterer den erfaringsverden som individer lever i, uavhengig av teoretiske forklaringer og vektlegger forståelsen av informantenes unike perspektiver (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 46). *Mening* går dypere og handler om å tolke betydningen av informantens erfaringer ved å utforske hvordan hen gir mening til sine opplevelser (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 47). Jeg antok at informantenes tidligere opplevelser ville ha stor innvirkning på deres holdninger til feminisme på sosiale medier. At intervjuet er *deskriptivt* innebærer at man som intervjuer bør oppfordre informanten til å ha nøyaktige beskrivelser av egne opplevelser, handlinger, følelser, og holdninger. Som intervjuer bør man derfor spør hvorfor informantene opplever slik de gjør (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 47). *Spesifisering* er avgjørende for å unngå misforståelser og sikre klar kommunikasjon mellom forsker og informant. *Bevisst naivitet* at intervjueren har en åpen og nysgjerrig tilnærming uten forhåndsdefinerte antakelser. Å holde *fokus* på relevante aspekter og unngå distraksjoner er kjernen i den fokuserte dimensjonen. *Flertydighet* handler om å være åpen for ulike tolkninger og perspektiver (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 48). *Forandring* handler om at informanten kan oppdage nye aspekter underveis i intervjuet som gir rom for refleksjonsprosesser (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 49). *Sensitivitet* betyr å ta hensyn til informantenes følelser og reaksjoner, og å sikre deres komfort og integritet i forskningsprosessen. I delkapittel 3.6 forklarer jeg mer om hvordan jeg inntok en sensitiv tilnærming under intervjuene. Det å forstå den *mellommenneskelige situasjonen* er essensielt for å tolke informantenes perspektiver. Dette betyr at man må ta hensyn til sosiale, kulturelle og kontekstuelle faktorer. Til slutt, er det å inkludere *positive opplevelser*, i tillegg til utfordringer og problemer, avgjørende for å skape et vellykket intervju (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 49). Senere i kapittelet vil jeg på ulike måter forklare hvordan jeg anvendte de overnevnte dimensjonene i min intervjuprosess fra start til slutt.

3.1.2 Intervjuguide

Jeg utarbeidet to separate intervjuguider (se vedlegg 1 og 2) ettersom studien fokuserer på to forskjellige grupper: unge voksne (utvalg 1) og feministiske aktivister (utvalg 2).

Intervjuguidene ble utformet med tanke på studiens mål om å utforske holdninger til feminisme blant disse to gruppene. De er strukturert på en måte der spørsmålene er

kategorisert basert på forskningsspørsmålene. Jeg visste hva jeg ønsket å undersøke hos informantene i begge gruppene, men som tidligere nevnt brukte jeg åpne spørsmål. Tabell 1 nedenfor gir en oversikt over de to intervjuguidenes kategorier og antall tilhørende spørsmål.

Tabell 1: Oversikt over spørsmålskategorier

Utvalg 1: Unge voksne	
Spørsmålskategori	Antall tilhørende spørsmål
Grunnleggende introduksjonsspørsmål	4
Personlig bruk av sosiale medier	2
Feminisme	4
Oppfatning og tolkning av feministisk innhold	10
Engasjement på sosiale medier	5
MeToo-bevegelsen	3
Utvalg 2: Feministiske aktivister	
Spørsmålskategori	Antall tilhørende spørsmål
Grunnleggende introduksjonsspørsmål	4
Feminisme	7
Deling og produksjon av feministisk innhold	5
Relasjon til publikum	5
MeToo-bevegelsen	7

Som det kommer frem av tabell 1, besto intervjuguidene av både like og ulike spørsmålskategorier. Kategorien «grunnleggende introduksjonsspørsmål» er felles for begge utvalgene. Her ble informantene spurt om kjønnsidentitet, alder, etnisitet og geografisk tilhørighet. Begge utvalgene ble stilt spørsmål om begrepet feminisme og hvordan de ser på MeToo-bevegelsen. Utvalg 1 ble spurt om deres personlige bruk av plattformene. Dette ble gjort med den hensikt å skaffe en oversikt over hvilke plattformer de investerte mest tid i, samt å forstå hvordan og hvorfor de benyttet seg av disse. Innenfor kategorien «oppfatning og tolkning av feministisk innhold» var målet å utforske hvordan informantene tolker innhold av feministisk karakter. I kategorien «engasjement på sosiale medier» var hensikten å undersøke informantenes oppfatning av eget engasjement på Instagram og TikTok, og hvordan de selv definerte begrepet "engasjement". I spørsmålskategorien «deling og produksjon av feministisk innhold» til utvalg 2 var hensikten å undersøke informantenes egne oppfatninger om egenprodusert innhold, samt praksisen rundt informantenes eget engasjement. Hensikten bak

kategorien «relasjon til publikum» var å utforske hvordan informantene i dette utvalget reflekterte rundt sitt egetprodusert innhold og hvordan det ble mottatt av andre brukere av plattformene.

3.2 Utvalg

I dette delkapittelet presenterer jeg først hvilke utvalgskriterier jeg hadde satt på forhånd. Deretter forklarer jeg hvilke strategier som ble benyttet for å rekruttere informanter. Til slutt presenteres informantene fra begge utvalg.

3.2.1 Utvalgskriterier og rekrutteringsstrategi

Som nevnt i kapittel 1 var det ønskelig å inkludere både menn og kvinner i studien for å få et bredere perspektiv på tematikken. Basert på valg av tema, var jeg forberedt på at rekruttering av menn kunne bli utfordrende. Rekruttering av informanter var tidkrevende, og det var mange som takket nei før jeg fikk tak på interesserte, spesielt innenfor utvalg 2. Både problemstilling og forskningsspørsmålene legger føringer for utvalget. Problemstillingen indikerer at fokuset for forskningen skal være på unge voksne i alderen 20 til 30 år. Dette aldersspennet er essensielt ettersom oppgaven sentrerer rundt denne demografiske gruppen. #MeToo-bevegelsen startet i 2017 og det er dermed hensiktsmessig å påpeke at informantene måtte være i stand til å huske bevegelsen. I tillegg til dette er det nødvendig å ta i betraktning at gruppen benytter og tilegner seg på sosiale plattformer. Ifølge Tjora (2021, s. 145) er hovedprinsippet for utvalg i kvalitative intervjustudier å velge informanter som, av ulike årsaker, har kapasitet til å gi reflekterte perspektiver om det aktuelle emnet. Tjora refererer til dette som strategiske eller teoretiske utvalg. Utvalget for denne oppgaven er dermed strategisk, da det er en forutsetning at informantene innehar opplevelsene.

For utvalg 1 (unge voksne) var målet å finne åtte informanter i alderen 20-30 år og at utvalget skulle ha en jevn kjønnsfordeling. Det er viktig å merke seg at det ikke er et nødvendig kriterium at informantene identifiserer seg som feminister. Dette valget er gjort med den hensikt å fange et bredt spekter av perspektiver og erfaringer innenfor målgruppen. For å rekruttere informanter benyttet jeg meg av «snøballmetoden» som er en utvalgsstrategi. Strategien brukes i kvalitative studier og kjennetegnes av at man rekrutterer gjennom eksisterende informanter. Man starter med et lite antall informanter som passer studiens kriterier. Ønsket er at de eksisterende informantene kan tipse forskeren om andre aktuelle informanter med erfaringer eller kunnskap om temaet. På den måten utvides utvalget ved at rekrutteringen «snøballer» videre gjennom nettverket (Tjora, 2021, s. 150). Gjennom eget

nettverk fikk jeg kontaktinformasjon til personer som passet utvalgskriteriene. Underveis i intervjuprosessen, fikk jeg tips om mulige informanter på andre både for begge utvalgene. Av de totalt 15 personer som ble kontaktet direkte, takket seks personer ja til å bli med i intervjustudien. De som takket ja fikk et informasjonsskriv (se vedlegg 3). Dette skrevet forklarte studiens formål og viktige punkter omkring selve intervjusettingen, som for eksempel at det er frivillig å delta, ok å trekke seg, og at det ville bli gjort lydopptak.

For utvalg 2 (feministiske aktivister) var målet å finne fire til fem aktive feminister som har profilert seg selv gjennom Instagram og TikTok. For å delta var det et krav at feminisme er en sentral del av deres hverdag og/eller jobb, og at vedkommende benyttet sine kanaler for ulike feministiske saker. For å rekruttere informanter kontaktet jeg aktuelle informanter gjennom e-post og via deres sosiale plattform på Instagram og TikTok. Jeg tok også kontakt med de aktuelle informantenes managere. Denne strategien kan også beskrives som snøballmetoden, med en mer strategisk form for rekruttering ettersom jeg i hovedsak visste hvem jeg ønsket å kontakte (Tjora, 2021, s. 145). Av de totalt 10 aktuelle informantene som ble kontaktet, svarte seks personer hvorav fire sa nei, to svarte ikke og to takket ja til å bli intervjuet. Det er nevnt i tidligere forskning at det kan være utfordrende å rekruttere informanter fra denne gruppen (Barbala, 2022a, s. 46). Særlig personer som er kjent i mediebildet har ofte mange arbeidsoppgaver og et tett pakket program. På lik linje som utvalg 1, fikk utvalg 2 også tilsendt informasjonsskriv (se vedlegg 4) med relevant informasjon om intervjusettingen.

3.2.2 Presentasjon av informanter

Totalt sett ble åtte unge voksne med i studien. Tabell 2 nedenfor gir en kort demografisk oversikt over informasjon i begge utvalg. For utvalg 1 presenterer jeg også skjermtid på begge plattformene, mens for utvalg 2 gir jeg en omtrentlig oversikt over antall følgere på både Instagram og TikTok. I tabellen vil jeg forkorte plattformenes navn til IG (Instagram) og TT (TikTok). For å ivareta informantenes personvern har jeg tildelt dem pseudonymer. Jeg oppgir ikke den nøyaktige alderen til de feministiske aktivistene jeg har intervjuet, da jeg ønsker å sikre tilstrekkelig anonymisering.

Tabell 2: Presentasjon av informanter

Utvalg 1: Unge voksne				
Pseudonym	Alder	Kjønnsidentitet	Etnisitet	Skjermtid per dag
Sindre	27 år	Mann	Somalisk	IG: 1-2 timer TT: 3-4 timer
Helene	25 år	Kvinne	Norsk	IG: 1 time TT: 3-4 timer
Henrik	26 år	Mann	Norsk	IG: 1,5 time
Marte	28 år	Kvinne	Norsk	IG: 1 time
Thomas	24 år	Mann	Norsk	IG: 1 time
Johanne	24 år	Kvinne	Norsk	IG: 2 timer TT: 2 timer
Utvalg 2: Feministiske aktivister				
Pseudonym	Alder	Kjønnsidentitet	Etnisitet	Følgere på Instagram og TikTok
Klara	25-30 år	Kvinne	Norsk	IG: 6000 TT: 22.000
Stine	25-30 år	Kvinne	Norsk	IG: 2300 TT: 14.000

Som det fremgår i tabell 2, er tre av de rekrutterte informantene i utvalg 1 menn. Det var som beskrevet tidligere, var det ønskelig å sette sammen et utvalg bestående av like mange menn og kvinner. Dette kriteriet var satt for å oppnå en mer balansert forståelse av feminisme på sosiale medier. Videre var målet å fylle et eksisterende gap ved å inkludere den mannlige stemmen i analysen av holdninger til feminisme på sosiale medier.

3.3 Datainnsamling

3.3.1 Gjennomføring av intervju

Intervjuene med utvalg 1 og 2 ble holdt i tidsperioden mars 2023 - juni 2023. De ble gjennomført etter informantenes eget ønske om sted. To av intervjuene ble gjennomført hjemme hos informanten, et ble gjennomført på informantens arbeidsplass, et av intervjuene ble gjennomført på Zoom og resten av intervjuene ble gjennomført i Forskningsparken. Ifølge Tjora (2021, s. 135) er det viktig å skape en atmosfære som fremmer en avslappet samtale. Dette kan skje på steder der informanten føler seg komfortabel, for eksempel arbeidsplassen eller hjemmet deres, og det er derfor hensiktsmessig å la informantene selv velge lokasjonen.

Jeg foreslo et tidspunkt og viste åpenhet for å endre det dersom det var mer passende for informantene. Intervjuene varte mellom 30-50 minutter og tidsbruken var avhengig informantens villighet til å dele og prate fritt fra spørsmålene i forhold til tema. Alle intervjuene ble dokumentert som lydopptak.

Som nevnt i seksjon 3.1.2, ble det utformet en intervjuguide til hver av utvalgene. Intervjuguiden ble brukt som utgangspunkt for samtale og selve intervjuet med hver av informantene startet med en presentasjon av intervjuets formål. Intervjuguiden ble fulgt strukturert i alle intervju, men jeg ga samtidig rom for oppfølgingsspørsmål når informanten kom inn på et tema som var viktig for dem. Spørsmålene i intervjuguiden ble utformet for å unngå ja- og nei svar, og for å få en bredere forståelse av informantens holdninger og synspunkt. Kvale og Brinkmann (2015) påpeker viktigheten av intervju kvalitet og dette var noe jeg tok i betraktning både før, under og etter intervjuene med informantene. Kvaliteten på intervjuet er av avgjørende betydning for den påfølgende analysen, verifiseringen og rapporteringen av intervjumaterialet (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 193). Dette gjelder bruk og gjennomføring av intervjuguide, intervjuerens rolle og kvalifikasjoner.

Intervjuet kan struktureres på ulike måter og jeg valgte å følge Tjora (2021, s. 159) sine tre faser: *oppvarming*, *refleksjon* og *avslutning*. I begynnelsen av hvert intervju initierte jeg samtalen ved å stille spørsmål angående demografisk informasjon og informantens personlige bruk av plattformene Instagram og TikTok. Oppvarmingsspørsmål er enkle, konkrete spørsmål som ikke nødvendigvis krever mye refleksjon, og de har en uformell tone. De fokuserer ofte på demografiske bakgrunnsvariabler og har som mål å etablere en komfortabel atmosfære for informanten under intervjuet (Tjora, 2021, s. 159-160).

Refleksjonsspørsmål utgjør kjernen i intervjuet og dreier seg om hva man ønsker å innhente fra informanten. Her får informanten mulighet til å utforske ulike aspekter av forskningstemaet grundigere (Tjora, 2021, s. 160). Som vist i tabell 1, var begge intervjuguidene strukturert rundt ulike spørsmålskategorier, hvor de fire siste kategoriene representerer refleksjonsspørsmålene fra begge utvalg. Mange av informantene gikk ofte i dybden på de planlagte spørsmålene fra intervjuguiden, noe som tillot meg å naturlig gå videre til neste spørsmål som ennå ikke hadde blitt stilt. Andre informanter kunne ha behov for oppfølgingsspørsmål eller stikkord for hvert spørsmål (Tjora, 2021, s. 160). I utvalg 1 hadde to av informanter ofte behov for oppfølgingsspørsmål.

Avsluttende spørsmål spiller en viktig rolle i å skape en avslappet atmosfære mellom intervjuer og informant. Tjora (2021, s. 160) foreslår relevante temaer som bør tas opp, inkludert hvordan forskningsprosjektet vil fortsette, hva som vil skje med dataene fra

intervjuet, og om informantene vil motta tilbakemelding eller lignende. Det er også viktig å takke informanten for deres bidrag, og gi dem anledning til å tilføye eventuelle ekstra kommentarer eller ta kontakt ved behov (Tjora, 2021, s. 161). Ved avslutningen av intervjuene for både utvalg 1 og 2, stilte jeg et spørsmål som oppfordret informantene til å reflektere over de tre mest sentrale punktene som ble diskutert i løpet av intervjuet. Videre, stilte jeg et åpent spørsmål hvor de hadde muligheten til å legge til eventuelle viktige aspekter som de mente ikke hadde blitt berørt. Jeg informerte også om hva som ville skje med intervjuet og om den videre forskningsprosessen. Naturligvis, takket jeg informantene for deres deltakelse i forskningsprosjektet, både før og etter intervjuet.

Som intervjuer er det essensielt å inneha ulike kvaliteter som gjør selve intervjuet så komfortabelt som mulig for informanten. Kvale og Brinkmann (2015, s. 195-196) fremhever flere kriterier for en intervjuer, som for eksempel å være kunnskapsrik, strukturert, klar, vennlig, følsom, åpen, styrende, kritisk, erindrende og tolkende. Disse kriteriene er noe jeg har hatt i tankene både før, under og etter intervjuene med informantene. Det var dermed viktig å opparbeide seg nok kunnskap om tematikken og samtidig vise vennlighet, åpenhet og struktur ovenfor informantene. Det var også nødvendig å ha en kritisk holdning til informantenes svar underveis i intervjuene for å teste gyldigheten av deres svar (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 196). Sikring av tillit hos informantene er essensielt, og dette vil bli grundigere beskrevet i delkapittel 3.6 hvor jeg redegjør mine forskningsetiske hensyn.

Det kan naturligvis oppstå utfordringer i en intervjuopprosess. Dette kan både gjelde intervjueren og intervjupersonen. Den som intervjuer kan for eksempel stille for ledende spørsmål. Kvale og Brinkmann (2015, s. 194) påpeker at noen informanter kan være mer samarbeidsvillige, motiverte, veltalende og kunnskapsrike enn andre. Disse «gode» informanter gir svar som er konsistente, presise, og sammenhengende, uten å motsi seg selv. I mine intervjuer oppsto det noen uklarheter ved et par anledninger. For eksempel var det i et par intervjuer mer nødvendig å spesifisere spørsmål for å sikre forståelse. Det er viktig å erkjenne at det ikke finnes en «ideell» intervjuperson og ulike personer egner seg bedre for ulike typer intervjuer (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 195).

3.4 Dataanalyse

I denne studien benyttes en abduktiv tilnærming, som er en blanding av induktiv og deduktiv analysemetode. En deduktiv tilnærming innebærer at teorien på forhånd veileder og definerer hva som anses som relevant datamateriale. I en induktiv tilnærming starter man gjerne uten en forhåndsbestemt teori og utforsker det som viser seg å være mest relevant og treffende

underveis (Johannessen, Rafoss & Rasmussen, 2018, s. 37-38). Abduktiv analyse går ut på å utvikle teori basert på kvalitative data med vekt på grundig og åpent arbeid med dataene. Utover den induktive tilnærmingen, krever en abduktiv metode at man kontinuerlig forholder seg til eksisterende teori gjennom hele forskningsprosessen. Det ligner på deduktive tilnærminger, men starter ikke med én bestemt teori på forhånd. I stedet baserer man seg på bred kunnskap om et mangfold av samfunnsvitenskapelige teorier, og evaluerer relevansen av disse i møte med det konkrete empiriske materialet (Johannessen, 2022, s. 3).

Dataanalyse av materiale er en prosess som innebærer grundig undersøkelse og tolkning av samlet informasjon (Johannessen et al., 2018, s. 22). Formålet er å avdekke mønstre, relasjoner og innsikter som kan bidra til å forstå essensielle aspekter ved materialets innhold. Denne tilnærmingen gir et godt grunnlag for å trekke konklusjoner og formulere informerte beslutninger basert på det emnet for denne studien. Når intervjuene var avsluttet og transkripsjonene ferdigstilt, startet jeg på analysen av datamaterialet. Det er avgjørende å understreke at denne analysen faktisk begynner i selve informasjonsinnsamlingen gjennom intervjuet med informantene, og den fortsetter gjennom prosessen med transkribering (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 137).

For å analysere datamaterialet mitt gjennomførte jeg en tematisk analyse. Tematisk analyse utgjør en grunnleggende tilnærming innenfor kvalitativ forskning og involverer en systematisk leting etter overordnede temaer i et datasett. Et tema representerer en samling av data med signifikante likheter, og fungerer som en kategori der data med felles karakteristikk blir gruppert sammen (Johannessen et al., 2018, s. 278-279). En tematisk analyse har fire faser som innebærer forberedelse, koding, kategorisering og rapportering (Johannessen et al., 2018, s. 282). Forberedelsesfasen handler om å skaffe oversikt over datamaterialet (Johannessen et al., 2018, s. 283) og dette oppnådde jeg ved å transkribere materialet og deretter gå grundig gjennom det. Gjennom en manuell gjennomgang for hånd identifiserte jeg fellesnevnerne og forskjeller mellom informantene i begge utvalg.

Jeg brukte analyseprogrammet Nvivo for å analysere datamaterialet, og dette innebærer både koding og kategorisering som en del av prosessen. I kodefase er hensikten å oppnå en grundig innsikt i innhold av datamaterialet. Koding handler om å identifisere og tydeliggjøre nøkkelaspekter i datasettet og dette danner grunnlaget for en omfattende forståelse av datamaterialet, og legger til rette for kategoriseringsprosessen (Johannessen et al., 2018, s. 284). Gjennom denne fasen opprettet jeg koder og markerte sitater som kunne assosieres med de spesifikke kodene. Kategorisering innebærer at man organiserer dataene i brede kategorier for å samle innholdet (Johannessen et al., 2018, s. 294). Rapportering er å

presentere resultatene av analysen (Johannessen et al., 2018, s. 301). Denne studiens resultater legges frem i kapittel 4.

3.5 Studiens kvalitet

Det er tre kvalitetskriterier innenfor kvalitativ forskning. Disse er *pålitelighet*, *gyldighet* og *generaliserbarhet* (Tjora, 2021, s. 259). Målet med pålitelighet og gyldighet er å gi en grundig forklaring på hvorfor og hvordan en studie ble utført (Tjora, 2021, s. 264). Pålitelighet dreier seg om de interne sammenhengene i forskningsprosjektet og hvordan dette gjenspeiles i forskningen. Dette omfavner dette blant annet kobling mellom empiri, analyse og teori, presentasjon av intervjuer, samt relasjon mellom forsker og informant. Det er også viktig at pålitelighet styrkes av hvordan disse elementene formidles gjennom studien (Tjora, 2021, s. 263). Samtidig er det avgjørende å ta hensyn til forskerens forhåndskunnskap og interesse som en integrert del av studiens pålitelighet (Tjora, 2021, s. 259).

For å oppnå *pålitelighet* gjennom min oppgave har jeg utformet et klart forskningsdesign som innebærer tydelige forskningsspørsmål, gjennomført grundig dokumentasjon og organisering og analyse av data for å sikre sporbarhet og etterprøvbarehet. Jeg har også sikret påliteligheten gjennom transkripsjonsprosessen, slik Kvale & Brinkmann (2015, s. 211-212) beskriver det. Ved å nøye gjennomgå lydopptaket på nytt, kan man oppdage detaljer som kanskje ikke ble fanget opp ved første gjennomlytting. Dette kan inkludere hvordan setninger avsluttes, pauser informantene tar, tiden de bruker på å reflektere, fyllord, og til og med subtile uttrykk for følelser som anstrengelse i stemmen, sukk eller nervøs latter. Det er viktig å merke seg at de samme ordene i en utskrift kan ha ulike betydninger avhengig av hvordan man velger å bruke punktum, komma og mellomrom. Videre er det essensielt at forskeren er åpen om sin rolle i studien og at forutinntatte oppfatninger kan påvirke studiens utfall. Dette var jeg klar over for at oppgaven ikke skal basere seg på mine egne forutinntatte meninger. Dette gjelder både før, under og etter intervjuene, samt transkripsjon, og analysen av datamaterialet. I delkapittel 3.4 beskrev jeg hvordan jeg har tilnærmet meg teori og empiri gjennom en abduktiv analyse. I kapittel 4 presenteres datamaterialet med sitateksempler og gir leseren muligheten til å få en mer direkte tilgang til empirien (Tjora, 2021, s. 265). For å forsikre meg pålitelighet i denne studien, har jeg blant annet organisert spørsmålene i intervjuguiden i kategorier som skal besvare på forskningsspørsmålene og deretter tematisert ut fra dette.

Gyldighet handler om hvor godt studien faktisk måler det den har hensikt i å måle. I kvalitativ forskning handler det ofte om å sikre at funnene er representative for den

virkeligheten de skal representere (Tjora, 2021, s. 260). En sentral kilde til å oppnå høy gyldighet er å utføre forskningen med solid metodologisk forankring i problemstillingen og forskningsspørsmålene. Dette bidrar til å sikre treffsikkerheten i studien (Tjora, 2021, s. 263).

Tjora (2021) skiller mellom *kommunikativ* og *pragmatisk gyldighet*. *Kommunikativ gyldighet* handler om hvorvidt oppgaven er forankret i relevante teorier, perspektiver og tidligere studier som omhandler samme tema. Forskere integrerer sine resultater med funn fra beslektet forskning for å danne et helhetlig bilde (Tjora, 2021, s. 262). For å oppnå kommunikativ gyldighet i min oppgave har jeg vært grundig. Min nøyaktighet vises i dette metodekapittelet, hvor jeg har mine metodiske valg. I tillegg til dette har jeg i analyse- og diskusjonskapittelet klargjort hvordan studiens funn kan koblet til eksisterende teorier og tidligere forskning. Kommunikativ gyldighet er viktig fordi den sørger for at forskningsresultatene kan bli vurdert, debattert og brukt av det vitenskapelige samfunnet, samt av praktikere, beslutningstakere og andre interessenter som kan dra nytte av studien (Tjora, 2021, s. 260).

Pragmatisk gyldighet refererer til i hvilken grad forskningsfunnene og konklusjonene er nyttige og relevante for praktiske anvendelser og beslutninger i virkeligheten. I praksis handler dette om resultatene er hensiktsmessige og meningsfulle for de som kan dra nytte av studien, for eksempel praktikere, beslutningstakere eller samfunnet generelt (Tjora, 2021, s. 261). For å oppnå pragmatisk gyldighet har jeg tatt hensyn til hvordan mine funn kan brukes i praksis. Jeg forsøkt å formidle mine funn på en forståelig og oversiktlig måte slik at andre kan dra nytte av dem. I oppgavens siste kapittel, nærmere bestemt delkapittel 6.3, foreslår jeg noen ideer for videre forskning.

I en liten intervjustudie som denne kan man ikke generalisere funnene til å gjelde den generelle populasjonen. I kvalitativ forskning refererer *generaliserbarhet* til i hvilken grad funn og konklusjoner fra studien kan overføres til andre settinger, situasjoner eller grupper som ikke direkte var inkludert i studien. I kontrast til kvantitativ forskning, hvor målet ofte er å generalisere funn til en større populasjon, er generaliserbarhet i kvalitativ forskning mer begrenset. Kvalitative studier fokuserer på å forstå dypere sammenhenger og kompleksiteten i spesifikke kontekster, og derfor er generalisering i tradisjonell forstand ofte ikke hensiktsmessig. I stedet søker kvalitative studier å oppnå overførbarhet, hvor funn og konklusjoner kan være relevante for lignende situasjoner eller grupper (Tjora, 2021, s. 267). Når det gjelder denne studien vil funnen kunne si noe om enkelte personers holdninger og praksis rundt feminisme på Instagram og TikTok, men man kan ikke anta at funnene er representative.

For at en studie skal være troverdig bør forskningsprosessen grundig forklares. Pålitelighet og gyldighet er noe som foregår gjennom hele forskningsprosessen. Alle valg som tas vil være med på å enten styrke eller svekke påliteligheten eller gyldigheten i studien. Det er derfor det er viktig å alltid ha disse kvalitetskriteriene i bakhodet fra start til slutt av et forskningsprosjekt (Tjora, 2021, s. 264). Samtidig har jeg vært transparent ved å forklare mine valg underveis i oppgaven.

3.6 Forskningsetiske betraktninger

Formålet med forskningsetikk er å fremme fri, hederlig og ansvarlig forskning.

Forskningsetikk spiller en viktig rolle i å etablere og sikre god vitenskapelig praksis (Staksrud, Kolstad, Bang, Bomann-Larsen, Fretheim, Granaas, Harpviken, Haugen, Jakobsen, Johnsen, Lie, Lile, Nevøy, Nilsen, Skilbrei, & Enebakk, 2021, s. 6). I kvalitativ forskning er det mange etiske retningslinjer å forholde seg til. Dette gjelder spesielt å ta hensyn til personer, samtykke til å delta i forskning, forskerens rolle, anonymitet og personvern. Forskere har et ansvar overfor alle individer som deltar i forskning, og de skal vise respekt for deres menneskeverd ved å sikre deres grunnleggende likeverd, frihet og selvbestemmelse. Informert samtykke til å delta i forskning utgjør et sentralt forskningsetisk prinsipp (Staksrud et al. 2021, s. 9). Jeg har klargjort de formelle etiske retningslinjene gjennom godkjenning fra Sikt (se vedlegg 5), i tillegg ga jeg informasjon til informantene gjennom et informasjonsskriv (se vedlegg 3 og 4). Det er svært viktig å forsikre at informantene er godt informert om studien slik at de har forståelse for hvordan dataene skal brukes. Oppbevaring av personopplysninger er gjort på et forsvarlig vis og har blitt lagret på en ekstern harddisk hvor kun jeg har hatt tilgang til innholdet (Staksrud et al. 2021, s. 23).

I denne studien kan noen av temaene og spørsmålene bringe frem triggende eller følsomme opplevelser informantene har gått gjennom. Det er derfor viktig som intervjuer å opparbeide tillit hos informantene. Kvaliteten på et intervju er avhengig av den tilliten som blir opparbeidet mellom forskeren og informanten, spesielt når man utforsker sensitive temaer. Å tillate rom for samtale og refleksjon, og å gi informanten tid til å bli komfortabel med situasjonen, før man går inn på mer følsomme og personlige temaer, kan bidra til å skape en trygg og støttende atmosfære (Tjora, 2021, s. 130). Det er derfor viktig å ta i betraktning at forholdet mellom forsker informant er basert på et asymmetrisk maktforhold (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 51). Forskningsintervjuet er dermed ikke en åpen samtale mellom likestilte partnere, men heller en samtale hvor intervjueren innehar en vitenskapelig kompetanse, bestemmer tema for intervjuet, stiller spørsmål og beslutter hvilke svar han eller

hun vil følge opp, samt også er den som avslutter samtalen. Det er også betydningsfullt å erkjenne at intervjuet kan være en påvirkende samtale hvor intervjueren har enerett til å tolke innholdet (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 52). En etisk utfordring i studien er muligheten for at informantene kan bli gjenkjent (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 213). For å imøtekomme dette har jeg implementert strenge anonymiseringsprosedyrer for navn og begrenset bruken av identifiserende informasjon om informantene til et absolutt minimum.

3.7 Oppsummering

I dette kapitlet har jeg presentert forskningsmetodologien som ble anvendt, hvor jeg valgte kvalitativ metode med semi-strukturerte intervjuer som innsamlingsmetode og hvorfor dette var den mest hensiktsmessige metoden. Utvalgsriterier og rekrutteringsstrategi ble også gjennomgått for å sikre en representativ og informativ deltakergruppe. Videre ble datainnsamling og dataanalyse fremlagt. Det har også blitt vurdert hvorvidt studiens kvalitet har blitt oppfylt i henhold til pålitelighet, gyldighet og om studien er generaliserbar. Avslutningsvis ble det lagt frem etiske refleksjoner rundt oppgaven. Samlet sett har dette kapitlet fungert som et fundament for den metodologiske tilnærmingen i studien, og det har satt rammene for å evaluere forskningens troverdighet, relevans og etiske aspekter.

4 Analyse

Dette kapittelet presenterer den kvalitative analysen av datamaterialet. Formålet med analysen er å dykke ned i informantenes refleksjoner rundt feminisme og feministisk innhold på plattformene Instagram og TikTok. Det overordnede fokuset som drev studien, var å forstå hvordan feminismen påvirker unge voksne og hvordan moderne feminisme praktiseres gjennom disse sosiale mediaplattformene. Analysen retter spesiell oppmerksomhet mot informantenes holdninger til begrepet feminisme, deres tolkning av feministisk innhold, engasjement og påvirkningen av #MeToo-bevegelsen. Gjennom dette kapittelet søker jeg å avdekke en bedre forståelse, identifisere sammenhenger og avdekke mønstre som kan kaste lys over forskningsspørsmålene og bidra til en mer inngående forståelse av problemstillingen. Analysen av studien er organisert i to deler basert på begge utvalg. Utvalg 1 gjennomgår en analyse fordelt over 7 seksjoner, mens utvalg 2 blir utforsket gjennom 5 seksjoner.

4.1 Utvalg 1: Brukere av Instagram og TikTok

4.1.1 Holdning til begrepet feminisme

Etter den innledende dialogen i intervjuet, hvor informantene hadde delt informasjon om seg selv og deres personlige bruk av sosiale medier, spurte jeg hva de legger i ordet «feminisme». Alle informantene svarte kort og svarene varierte mellom likestilling og kvinnekamp. Thomas nevnte likestilling, men poengterer at det er en kamp *for* kvinner. Marte mener at feminisme ikke nødvendigvis betyr at kvinner skal være 100% likestilt med menn, men poengterer at rettighetene til kvinner og alle utenom cis-menn skal fremmes på en systematisk måte. Flertallet av informanter anser seg selv som feminist, bortsett fra Thomas som viser en usikkerhet rundt begrepet. På den ene siden forteller han at han er for likestilling, men mener at feminisme er spesielt for kvinner. På den andre siden poengterer han at han har mange feministiske spørsmål som han tenker over. Thomas utdyper:

Thomas: Det er ikke noe jeg personlig engasjerer meg for, men hvis jeg har folk rundt meg som engasjerer seg for det så er jeg åpen for en diskusjon liksom og på en måte snakke om et syn noen jeg har et godt forhold til har det.

Thomas uttrykker at selv om han personlig ikke er sterkt engasjert i feminismen, er han villig til å åpne seg for diskusjon og lytte hvis folk i hans sosiale krets er engasjert i temaet.

Johanne anser seg som feminist og var blant en av informantene som videre delte mye feministisk innhold på sine egne kanaler og utdyper: "... jeg ønsker en verden som er likestilt

for alle uavhengig av kjønn..og en som ønsker å kjempe for det da, en som ønsker det og ønsker å ta del i det”. Johanne sin uttalelse reflekterer en dyp forpliktelse til likestilling mellom kjønn og belyser det Ryste & Ikdahl (2022) kaller for kjønnslikestilling. Hun søker ikke bare en ideell verden, men understreker viktigheten av aktiv innsats for å oppnå dette målet. Denne uttalelsen belyser behovet for ikke bare passiv støtte, men aktiv deltakelse i kampen for likestilling. Den gir også uttrykk for en erkjennelse av at likestilling er et kollektivt ansvar som krever felles innsats fra enkeltpersoner og samfunnet som helhet. Dette belyser Ahmed (2017) sin definisjon av feminisme og hvordan det er en «politisk kollektiv bevegelse». Johannes perspektiv er i tråd med en progressiv tilnærming til kjønnsproblemer og sosial rettferdighet, og understreker betydningen av at alle, uavhengig av kjønn, arbeider sammen for å skape en mer inkluderende og likestilt verden.

Sindre anser seg selv som feminist og basert på sin egen etnisitet, forteller han at rasisme også er en del av den feministiske kampen han ser på sosiale medier. Han nevner blant annet at han synes det er rart at folk ikke er feminist, og peker på spesifikt menn i denne sammenheng. Sindre utdyper:

Sindre: Jeg skjønner jo det siden det har jo blitt veldig polarisert veldig til ytterkantene og jeg tror veldig mange karer tenker at «eeh feminister skal angripe menn og de hater bare menn». Jeg tenker selv sånn som det å være mørk, og man hører folk tør mye mer å si ifra [...] så blir det plutselig sånn «hæ det her hørte vi aldri da vi vokste opp», og det er jo fordi folk ikke turte å si ifra.

Her peker Sindre på at utviklingen av feminisme på sosiale medier har hatt en effekt på hvordan andre mennesker tør å stå opp for seg selv, eller si ifra hvis det er noe de synes er galt. Samtidig hører han ofte kommentarer som tyder på ansvarsfraskrivelse. Sindre reflekterer over den polariserte oppfatningen av feminismen som har blitt utbredt, og hvordan mange menn kan føle seg truet av den. Han tar opp sin egen erfaring som en person med mørk hudfarge, og hvordan folk i dag er mer villige til å ta opp viktige spørsmål som tidligere ble ignorert. Samtidig kan det Sindre siterer med at «folk tør mye mer å si ifra», være en form for motoffentlighet, hvor mindre grupper finner hverandre gjennom sosiale medier (Aalen & Iversen, 2021). Dette illustrerer hvordan endringer i samfunnet kan føre til en mer åpen diskusjon om likestilling og rettferdighet.

Helene anser seg selv som feminist og forteller at hun blir engasjert når hun ser urett: «..jeg ser meg selv som feminist fordi jeg blir engasjert når ting er urettferdig, og siden jeg

plukker opp urettferdighet mellom meg og menn, legger jeg mest merke til det. Da blir jeg mer feminist». Helene beskriver hvordan hennes følelse av rettferdighet og engasjement for å rette opp i urettferdighet fører til hennes identifikasjon som feminist. Hun forklarer at hun spesielt legger merke til urettferdigheten som eksisterer mellom kvinner og menn, og at dette er en av hovedgrunnene til at hun føler en sterk tilknytning til feminismen. Helenes perspektiv belyser hvordan personlige opplevelser og observasjoner kan bidra til å forme ens identitet og engasjement i feministiske spørsmål. Helene sitt følelsespreget engasjement kan føre til økt motivasjon og dermed knyttes opp til Enjolras og Eimhjellen (2018) sine beskrivelser av digitaliseringens konsekvenser for samfunnsengasjement hvor Helenes engasjement blir forsterket jo mer hun involverer seg i feministiske diskusjoner.

Som vist gjennom utsagnene over har alle informantene et felles synspunkt i hva de legger i begrepet feminisme. Alle informantene assosierer feminisme med likestilling som bekrefter Holst (2017) sin definisjon av feminisme. Samtlige informanter har en relativ lik oppfatning og opplevelse av begrepet feminisme som heller mot positive assosiasjoner. En av seks informanter identifiserer seg ikke som feminist, men alle informantene har en felles mening om at feminisme er viktig fordi de assosierer det med likestilling.

4.1.2 Feminismens aktualitet i dagens samfunn

For å oppnå en bredere forståelse av informantenes syn på feminismens relevans som helhet, spurte jeg dem om de mente at feminismen fortsatt er viktig i dagens samfunn, og hvorfor eller hvorfor ikke de hadde denne oppfatningen. Samtlige informanter delte en felles overbevisning om at feminismen fortsatt spiller en sentral rolle i samfunnet, og de anså den som like aktuell nå som den var i tidligere perioder (tidligere feministiske bølger). Noen av informantene pekte på de kulturelle normene i samfunnet vårt, mens andre fremhevet at vi *trenger* feminisme. Sindre og Johanne gir blant annet sterke uttrykk for at de mener feminisme fortsatt er aktuelt i dagens samfunn på lik linje som tidligere. Sindre nevner konkrete eksempler som abortloven i USA og Kristelig Folkeparti (KrF) i Norge som nylig har vært relevante i denne sammenhengen. Johanne utdyper seg videre om spørsmålet: «Det er jo egentlig ingen land i verden som er likestilte mellom kjønn, egentlig på noen måte, så derfor trenger vi feminisme». Dette sitatet peker på en viktig observasjon om at selv i dagens samfunn er det få, om noen, land som har oppnådd fullstendig likestilling mellom kjønnene. Johanne argumenterer derfor for nødvendigheten av feminisme som et fortsatt viktig verktøy for å arbeide mot og oppnå reell likestilling. Reell likestillinger, som nevnt tidligere, betyr like muligheter for deltakelse i samfunnet (Ryste & Ikdahl, 2022). Dette reflekterer en

bevissthet om at det fortsatt er arbeid som må gjøres for å sikre like muligheter og rettigheter for alle kjønn og grupper, ikke bare i Norge, men også internasjonalt.

Både Henrik og Helene forteller at de mener holdninger til feminisme trenger forbedringer når det kommer til kulturelle normer og systematisk ulikheter. Henrik forteller: «Det er mye på papiret som har blitt mye bedre, men det er fortsatt samfunnsmessig så er det liksom mye som kan forbedres». Henrik peker på en viktig observasjon angående fremskrittene som er gjort, spesielt på det formelle og strukturelle nivået. Han anerkjenner at det er dokumenterte forbedringer, som antakelig reflekteres i lover, regler og institusjoner som har blitt oppdatert for å fremme likestilling og rettferdighet. Samtidig understreker Henrik at selv om det har vært betydelig fremgang på papiret, så er det fortsatt områder i samfunnet hvor forbedringer er nødvendige.

Helene hadde en sterk mening om at feminisme er aktuelt i dagens samfunn og trekker frem flere eksempler som kan anses å være eksempler som er integrert i samfunnets strukturer og kulturelle normer.

Helene: Fordi at det er så innebygd i systemer. Dette kan være litt sensitivt da, men litt som rasisme. Det er liksom, man sier at det ikke er rasisme i Norge, men det er så innebygd inni at selv om man kanskje ikke sier noe rasistisk eller hører noe, samme greia med feminisme, selv om man ikke snakker om det eller hører noe, så er det inni systemet, hvordan dagene er lagt opp, er lagt opp til en mann, hvordan arbeid er, er lagt opp til menn. Min største greie var jo setebelte, jeg fikk helt fnatt av setebelter, fordi setebelter er laget for menn, ikke for kvinner. Så det er jo sånn småting som bare har ikke blitt endra på som jeg føler vi fortsatt må fokusere litt mer på. Kvinnehelse! I medisin og sånn, det er så mye som ikke har blitt utforska på kvinner, men på menn. Livmorkreft ble testa på menn! De har ikke livmor! Det gir ikke mening. De har nylig begynt å teste på kvinner.

Helene belyser her viktige poenger om strukturell diskriminering og skjevheter som preger samfunnet. Hun sammenligner det med rasisme og påpeker at selv om det kan virke som om det ikke eksisterer, er det likevel dypt forankret i systemene. Dette kan være viktig påminnelse om at usynlige strukturer og normer kan opprettholde ulike former for diskriminering, selv uten direkte og åpenbar diskriminering. Informanten trekker også frem eksempler på hvordan disse strukturene manifesterer seg i hverdagen. Hun nevner setebelter som et konkret eksempel på hvordan selv tilsynelatende nøytrale elementer i samfunnet kan

være skapt med en skjevhet som favoriserer menn. Helene illustrerer behovet for bevissthet og endringer i design og tilrettelegging for å inkludere alle i samfunnet, uavhengig av kjønn. Både Henrik og Helene peker mot Ryste & Ikdahl (2022) sine dimensjoner av likestilling, formell og reell likestilling som omfatter implikasjoner av lovene i praksis, dyptliggende holdninger, kulturelle normer eller systematiske ulikheter som ikke alltid blir adressert.

Marte forteller at det er mange som har en misoppfatning av feminisme og hva det går ut på og utdyper:

Marte: Ja eller jeg mener i hvert fall det burde være det, men jeg tror det er ennå ganske mange som har på en måte en feil oppfatning av hva feminisme er, fordi de har fått litt sånn forskrudd bilde av at feminisme handler om at kvinner skal få mer enn menn, og at det er litt sånn manhating-society som jeg synes er helt sykt.

Marte tar opp et essensielt poeng ved å belyse misforståelser knyttet til begrepet feminisme. Denne misoppfatningen har potensiale til å skape motstand mot feministiske bevegelser og bidrar til å undergrave deres legitimitet. Det er interessant å se hvordan dette fenomenet ikke bare eksisterer i fysiske samfunn, men også manifesterer seg på digitale plattformer. Trott (2023, s. 54) understreker denne problematikken ved å peke på hvordan feminisme online kan bli et miljø for kvinnefiendtlige ytringer. Dette dilemmaet reflekterer det utbredte misforståelsesnivået rundt feministiske prinsipper, da digitale plattformer ofte forsterker og forvrenger kommunikasjonen. Videre understreker Marte at dette perspektivet («manhating-society») er ifølge henne, forvrengt og ikke representerer kjernebudskapet i feminismen. Hun indikerer at det faktiske målet med feminismen er å arbeide for likestilling og rettferdighet mellom kjønnene. Dette inkluderer retten til like muligheter, rettigheter og verdighet for både kvinner og menn.

I denne sammenheng spurte jeg videre om informantene følte at feminismen kun var relevant for kvinner, samt hvorfor eller hvorfor ikke. Her samlet det seg opp ulike svar fra informantene, men flertallet var enige om at nei, feminismen angår alle kjønn. Sindre og Thomas deler blant annet tanker rundt mental helse for menn og Sindre forteller at han tror det kommer fra feminismen. På den andre siden forteller Thomas at han mener feminismen i all hovedsak handler om å trekke *frem* kvinner, men også at feminismen har hjulpet menn i ulike sektorer i samfunnet, som blant annet mental helse.

Johanne som anser seg selv som feminist peker på at feminisme er relevant for alle kjønn og utdyper: «vi lever jo i et patriarkat som ødelegger for egentlig absolutt alle, så

feminisme er bra for alle kjønn». Johannes uttalelse setter fokus på det eksisterende patriarkatet og påpeker at det påvirker alle, uavhengig av kjønn. Selv i dagens feminisme kan man se hvordan andre bølgers kjente sitat, «det personlige er politisk», fortsatt spiller en aktiv rolle i tråd med Johanne sitt synspunkt (Holst, 2017, s. 42). Hun argumenterer for at feminismen er til fordel for både menn og kvinner, og understreker dermed viktigheten av å jobbe for likestilling for å skape et mer rettferdig samfunn for alle. Johanne sitt perspektiv ser ut til å bygge på ideen hennes om at likestilling er til fordel for samfunnet som helhet.

Henrik var nølende i svaret sitt og fortalte i første omgang at han følte feminisme omhandlet alle som identifiserte seg som kvinner, men etter intervjuet la han til at han mener at feminismen også handler om menn og fremmer menns rettigheter også: «Altså menn har jo alltid på en måte hatt det bedre, så liksom de trenger ikke må en måte å samle oss for å ha det enda bedre...siden vi allerede har det forspranget». Henrik argumenterer for at det allerede eksisterer en form for overtak hos menn. Dette perspektivet erkjenner eksisterende privilegier hos informanten og kan indikere en tro på at likestilling kan oppnås ved å adressere disse ubalansene, snarere enn å fokusere på samling og mobilisering på samme måte som kvinner har gjort gjennom feministiske bevegelser.

Marte som anser seg selv som feminist og som en del av feministiske miljøer peker hun på tidligere historie hvor feminismen omhandlet kun hvite kvinner. Marte utdyper:

Marte: Mange i feministmiljøet mener at feminismen har historisk sett vært dårlig på å inkludere eksempel transkvinner eller andre etnisiteter enn hvite kvinner [...], men jeg kan ikke se noen grunn til at de ikke skulle vært inkludert i feministene, som på en måte konsept og bevegelse. Selv om det er fokus på måte historisk sett på kvinner og kvinners rettigheter, så mener jeg at feminisme burde ha fokus på og få frem og fremme rettigheter for alle kjønn og legninger.

Marte trekker frem en viktig refleksjon om mangfold og inkludering innenfor feministbevegelsen. Marte tar tydelig avstand fra denne ekskluderingen og argumenterer for at det ikke finnes noen gyldig grunn til å ikke inkludere disse gruppene i feminismen. I tråd med Holst (2017, s. 5) sitt utvidet definisjon av feminismen, er perspektivet til Marte sentralt, ettersom hun ønsker å skape et inkluderende og mangfoldig samfunn, der alle har like muligheter og verdighet uavhengig av kjønn eller seksuell orientering.

Som vist gjennom utsagnene over viser informantene til en felles forståelse av feminismens aktualitet og bringer frem ulike eksempler til hvorfor de har dette synspunktet.

Marte nevner blant annet at det er en stor misforståelse rundt begrepet feminisme, noe som også kan knyttes til Sindres tanker rundt begrepet feminisme i kapittel 4.1.1. Alle informantene ser seg enig at feminisme handler om å inkludere alle kjønn, hvor to av informantene peker på feminismens bidrag av bedre mental helse for menn. I tillegg til dette peker flere av informantene på at menn tidligere har hatt forsprang på ulike elementer i samfunnet og feminismen historisk i bunn og grunn handler om å fremme kvinner på en systematisk måte.

4.1.3 Tolkning av feministisk innhold

Informantene uttrykker en tydelig oppfatning av at feminisme er nært knyttet til likestilling. Imidlertid legger informantenes tolkning og opplevelse av feministisk innhold større vekt på saker som er spesifikke for kvinner. Informantene tolker og opplever feministisk innhold forskjellig, og peker på ulike temaer som de selv definerer som feministisk innhold. Disse temaene varierer alt fra rasisme, kvinnehelse, kroppspositivisme, LGBTQ+ og Pride-innhold. Johanne opplever og tolker feministisk innhold som mye forskjellig ettersom det er et stort begrep med mange underkategorier. Hun trekker frem likestillingsbegrepet som en del av feministisk innhold. Johanne utdyper:

Johanne: Kort fortalt...[.].innhold som på et eller annet vis kjemper for likestilling. Enten om det er en video som opplyser om et problem eller som promoterer en løsning til problemene vi har i samfunnet, eller om det er en kvinne som poster noe som går imot normene.

Johanne gir en klar definisjon av hva hun anser som feministisk innhold. Hennes definisjonen viser et sterkt bevissthetsnivå om viktige aspekter ved feministisk engasjement og viser en forståelse av mangfoldet og dybden i feministisk innhold. Hun forteller videre at feministisk innhold kan være hyggelig og morsomme ting, men det kan også være alvorlig og politisk innhold. Når Johanne tolker feministisk innhold som "morsomme ting," kan det indikere at hun ser på humor som et kraftfullt verktøy innenfor fjerde bølges feministiske bevegelse. Humoren kan brukes til å bryte ned barrierer, utfordre stereotyper og skape en inkluderende atmosfære. I lys av Cochrane (2013) og fjerde bølges kjennetegn, hvor humor blir identifisert som en viktig strategi, kan Johannes tolkning av feministisk innhold reflektere et bevisst valg om å omfavne og utnytte den kreative kraften i humor for å forstå, men også fremme feministiske ideer og verdier. Dette kan sees som et eksempel på hvordan fjerde bølge

feminister tar i bruk moderne kommunikasjonsformer for å forme og spre sitt budskap på en effektiv måte.

Thomas nevner blant annet et eksempel med skuespilleren Emma Watson som holdt tale for UN i 2014 om HeForShe-kampanjen som han hadde sett gjennom Instagram. Gjennom talen oppfordrer Watson at menn bør stille seg bak likestillingskampen. Man kan tolke at Johanne og Thomas har en felles formening om at feministisk innhold omhandler likestilling og fremme denne debatten gjennom plattformene.

Helene belyser tre aspekter av feministisk tematikk: kroppspositivisme, ulikheten i foreldreskapets fordeling mellom kjønnene og kvinner i sektorer dominert av menn. Hun er dypt engasjert i feministisk innhold gjennom kroppspositivisme, og deler aktivt egne perspektiver og erfaringer på både Instagram og TikTok. Et annet eksempel hun fremhever er den skjeve balansen mellom single mødre og single fedre. Helene nevner at hun følger mange single mødre på TikTok som deler sine erfaringer og refleksjoner rundt denne ubalansen.

Sindre forteller blant annet at han følger en kvinne som er bipolar, og snakker om hvordan det er å være innlagt som kvinne. I tillegg til dette kommer Sindre med et eksempel, hvor han forteller at han følger en somalisk kvinne på Instagram som snakker om kjønnslemlestelse. Sindre utdyper:

Sindre: Jeg husker mor tok meg med på en sånn konferanse med en somalisk dame som var det og snakket om kjønnslemlestelse. Hun fortalte at hun kom til Norge på 90-tallet og da hadde de norske legene trodd at det var sånn vaginaen til en mørk dame så ut. At det var kutta igjen, sydd igjen, så når de skulle føde, visste ikke de legene hva de skulle gjøre. Så hun hadde reist rundt gjennom hele Norge og fortalte dem, «nei, nei det er ikke sånn en mørk vagina ser ut...vi ser helt like ut, det er bare en mørkere farge liksom.

Sindre reflekterer over en opplevelse der moren tok ham med på en konferanse. Der hørte de på en somalisk kvinne som delte sin historie om kjønnslemlestelse. Dette eksemplet viser hvordan kunnskap om kvinnekroppen og kulturelle praksiser kan være avgjørende for å sikre rettferdige og trygge helsetjenester.

Marte og Henrik peker på at feministisk innhold også inkluderer LGBTQ+ og pride-innhold. Henrik forteller at han følger Amnesty på Instagram og opplever mange av postene som feministisk innhold. Marte utdyper: «Det kan både være på en måte sånn at det fremmer kvinne relevante eller trans-relevante saker for eksempel pride-innhold eller fokus på

kvinnehelse, typisk i sånn politisk sammenheng». Marte gir uttrykk for at feminisme kan fremme saker som er relevante for både kvinner og transpersoner. Hun nevner spesifikke eksempler som inkluderer pride-relaterte temaer og fokus på kvinnehelse. Marte viser en forståelse av at feministiske bevegelser kan arbeide for rettferdighet og likestilling på tvers av kjønnspekteret, og at det politiske engasjementet kan spenne over en rekke ulike områder. Et annet viktig punkt av Martes tolkning av feministisk innhold er å ha et kritisk blikk til negative assosiasjoner av feminismen. Dette kommer jeg tilbake til i kapittel 4.1.4 som omhandler anti-feministisk innhold.

Som vist gjennom utsagnene over har informantene i studien mange forskjellige eksempler på hva de tolker som feministisk innhold. Et viktig fellestrekk som mange av informantene peker på som de definerer og opplever som feministisk innhold er kvinnerelaterte saker som for eksempel kvinnehelse og begreper som omfavner kjønnsdebatten. Både Marte, Helene, Thomas og Sindre forteller at kvinnehelse er en stor del av feministisk innhold på plattformene. Eksemplene rangerte fra tampongdebatten, kroppspositivisme og kjønnslemlestelse. I lys av det informantene forteller kan man se tydelige trekk fra den tredje bølgen og hvordan deres tolkning er basert på personlige og individuelle tilnærminger til feminismen, som kvinners personlige valg og kroppsbilde (Holst, 2017, s. 47).

Jeg ønsket videre å høre hva feministisk innhold betyr for dem og hvordan de reagerer på innholdet. Betydning av det feministiske innholdet rangerte fra lærdom, opplysning og økt engasjement, men det kunne også virke demotiverende. Både Henrik og Johanne forteller at feministisk innhold kan på en side by på mye negativitet ettersom man blir informert om triste historier. Samtidig forteller Henrik at feministisk innhold på sosiale medier gjør han opplyst og at det noen ganger fører til en aktiv handling gjennom Instagram. Henrik utdyper:

Henrik: Jeg finner ut av hvor mye groms det er ute i verden da, så det er på en måte bra at jeg får det med meg, fordi da blir jeg opplyst på hva som skjer, samtidig som at det er mye grusomt å lese. Det gjør jo at jeg skriver under på ting som jeg synes er viktig. Hvis jeg gjør noe annet enn å gå inn og skrive under, så deler jeg det på storyen min slik at vennene mine ser det.

Henrik påpeker at han bruker sosiale medier som en kilde til å holde seg oppdatert om hva som skjer i verden, inkludert både positive og negative hendelser. Det at Henrik forteller at han skriver under og deler videre på sin egen story viser Henriks aktive rolle i å spre

bevissthet og støtte viktige saker via sosiale medier. Dette kan knyttes opp til det Dennis (2019) anser som mikroaktivisme. Dette inkluderer blant annet re-tweeting (Dennis, 2019, s. 27), men kan i den forstand tolkes som videredeling av andres innhold på blant annet Instagram.

På lik linje som Henrik forteller Johanne at feministisk innhold både er motiverende og demotiverende:

Johanne: Det er noe innhold som er motiverende og som får at jeg har lyst til å ta valg i hverdagen for å kjempe for et likestilt samfunn, men så er det også ting som kan være veldig demotiverende. For eksempel, hvis man får høre om triste historier om folk som blir diskriminert og trakassert, eller at man lærer om trakasserende miljøer. Man ser hvor fæle folk kan være da. Så det er jo feministisk innhold. Folk tar jo frem noe de vil at skal endres på, men det er ikke så motiverende alltid. Det kan være veldig positivt og motiverende, men også veldig trist.

Johanne gir uttrykk for at hun opplever en dualitet i det feministiske innholdet hun konsumerer på sosiale medier. På den ene siden finner hun innhold som inspirerer henne til å ta handlinger i hverdagen for å bidra til et mer likestilt samfunn. På den andre siden opplever hun også innhold som kan være demotiverende, spesielt triste historier om diskriminering og trakassering, eller avslører trakasserende miljøer. Dette illustrerer hvordan feministisk innhold kan ha en emosjonell påvirkning som varierer fra positiv og motiverende til trist og utfordrende. Marte understreker betydningen av å se feministisk innhold både i en nordisk og en internasjonal kontekst. Hun opplever at innhold hun ser på Instagram er viktig og setter vanskelige ting på dagsorden. På lik linje med Henrik mener Marte at feministisk innhold opplyser brukere av sosiale medier. I tillegg til dette førte også en form for engasjement hos en del av informantene, hvor de delte innhold videre på egen story eller til venner.

Som utsagnene viser, har deltakerne i studien ulike synspunkt omkring betydningen av feministisk innhold. Thomas knytter feministisk innhold til klaging i mediebildet, spesifikt fra kvinner. Noen av informantene påpeker at lærdom og opplysning er en viktig betydning for dem, men på den andre siden kan det by på utfordringer for informantene. Samtlige informanter forteller at det kan vekke vonde følelser hos dem ettersom informasjonen de får ofte er av negativ karakter.

Etter å ha spurt informantene om deres oppfatning av feministisk innhold, ønsket jeg å presentere et stereotypisk eksempel på dette fra Instagram. Før intervjuene hadde jeg

skjermbildene på forhånd, og viste dem til alle informantene i Utvalg 1. Jeg viste dem bilder fra Instagram-kontoene til Prashanti Aswani (Aswanti, 2020), Az Franco (Franco, 2023) og et bilde opprinnelig publisert av Madison Swart, re-publisert av Feminist (Feminist, 2023).

Disse bildene besto enten av illustrasjoner og tekstbaserte bilder, eller fotografier fra protester. I Figur 1 vises et skilt som ble brukt under en protest som adresserte systematisk undertrykkelse. Dette bildet ble publisert av en Instagram-konto som deler fotografier og illustrasjoner fra ulike brukere, og fungerer som et sentralt sted for feministisk innhold på Instagram. Figur 2 illustrerer blant annet strekkmerker, hårvekst og ryggfett. Figur 3, 4 og 5 består av en samling bilder med sammenhengende tekstinnhold som omhandler transpersoner.

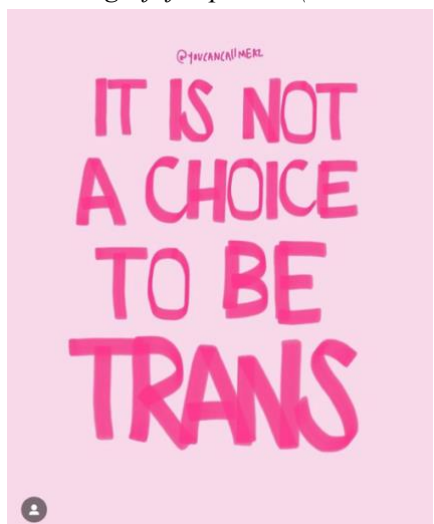
Informantene viste ulik reaksjon til bildene og illustrasjonene som baserte seg på deres personlige meninger. For Sindre ble det blant annet trukket frem sin egen hudfarge og forteller «...når det kommer til bilde nummer 2 det synes jeg er bra. Hvis man tenker på Pride for eksempel, ble det jo starta av mørke transpersoner. Mye av feminismekampen er også innblandet i rasismen og sånt. Mørke damer har alltid vært forefront». Sindre formidler en viktig observasjon når han diskuterer bildet. Han peker på den historiske betydningen av mørke transpersoners rolle i oppstarten av Pride-bevegelsen og hvordan deres innsats har vært avgjørende. Dette er en viktig påminnelse om at LHBTQ+-kampen har sine røtter i kampen for like rettigheter og aksept for mørkhudede personer. Videre trekker Sindre en forbindelse mellom feminismekampen og rasismen, og understreker hvordan mange kvinnekampbevegelser også er knyttet til kampen mot rasisme. Dette er et viktig perspektiv, og det viser hvordan ulike former for undertrykkelse ofte er sammenkoblet og må adresseres som en del av en bredere kamp for sosial rettferdighet. Til slutt fremhever Sindre betydningen av mørkhudede kvinner som ledere og pådrivere i ulike kampbevegelser. Dette minner oss om viktigheten av å anerkjenne og støtte de som har blitt historisk oversett eller marginalisert i kampen for like rettigheter og aksept. Sindre bidrar til å belyse viktige aspekter av likestillingskampen og minner oss om viktigheten av å inkludere alle perspektiver og erfaringer i denne kampen.

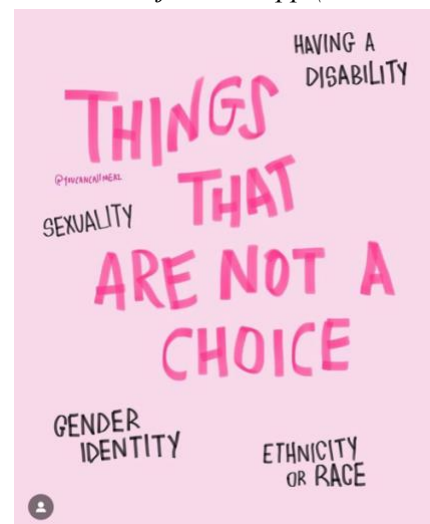
Figur 1: Fotografi fra protest (Feminist, 2023)

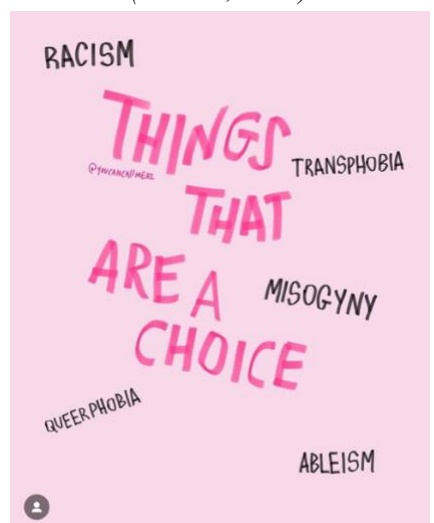
Figur 2: Illustrasjon av kropp (Aswani, 2020)

Figur 3: Bilde 1 i bildeserie om kjønnsidentitet (Franco, 2023)

Figur 4: Bilde 2 i bildeserie om kjønnsidentitet (Franco, 2023)

Figur 5: Bilde 3 i bildeserie om kjønnsidentitet (Franco, 2023)

Sindre forteller videre at han tidligere har slitt med vekt og det er noe som former hans mening om figur 2, spesifikt «backfat» bildet. Sindre forteller:

Sindre: det er ikke en kollokasjon å være feit eller det å være stygg. Du kan være feit og dritpen og du kan være tynn og kjempestygg. Det å være feit betyr å være feit. Det er noen kilo ekstra, enten så må du gjøre noe med det eller så gjør du ikke noe med det. Folk som dømmer mennesker fordi de er feite er kjemperart. Det å bruke ordet feit er tydeligvis også galt. Er det en stor jente som legger ut bilder av seg selv så er det jo «you go girl» også er det en som har trent de siste 10 årene som legger ut det samme bilder så er det «ro deg ned». Det er en forskjell på det. Jeg ville aldri kommentert om en annen person var feit eller noe sånt.

Sitatet fra Sindre belyser viktige poenger angående kroppsbilde og vurdering av mennesker basert på utseende. Sindre tar opp at det er viktig å anerkjenne at alle mennesker har ulike kroppstyper og at vekten i seg selv ikke bør være en indikator på en persons verdi eller selvbilde. Han påpeker også at språket som brukes i diskusjoner om kropp og vekt, kan være belastet og diskriminerende og at det er viktig å være bevisst på hvordan vi uttrykker oss. Sindres perspektiv reflekterer en sunn tilnærming til kroppspositivitet og respekt for mangfoldet av kroppsformer og størrelser. Han fremhever også viktigheten av å unngå å dømme eller kritisere andre basert på deres utseende, og istedenfor å fokusere på menneskers indre kvaliteter og individuelle verdier.

Både Helene og Johanne forteller at de har dysleksi, noe som gjør at de ikke konsumerer innhold med mye tekst, og forteller videre at bilder og illustrasjoner appellerer mest til dem og at det er det som gjør at de stopper opp og ser lengere på innholdet. Dette kan være en viktig innsikt for innholdsprodusenter og skapere som ønsker å nå ut til et mangfoldig publikum med ulike leseferdigheter. At de stopper opp og tar seg tid til å se nærmere på innholdet når det inkluderer visuelle elementer, kan tyde på at disse elementene fanger deres oppmerksomhet og engasjerer dem mer effektivt. Dette understreker betydningen av å inkludere visuelle komponenter i innholdet for å maksimere sin påvirkning og appell til ulike målgrupper.

Helene nevner at TikTok i denne sammenheng er spesielt egnet for å konsumere feministisk innhold. Dette kan bety at plattformens format og muligheter for kortformvideoer og visuelt innhold gjør det enkelt og tiltalende for henne å utforske og engasjere seg i denne

typen innhold. Dette gir også en indikasjon på hvordan ulike plattformer kan ha spesifikke styrker når det gjelder å formidle bestemte typer budskap eller temaer.

Henrik, Marte og Johanne forteller at de blir nysgjerrig når de ser på bildene, men det er hovedsakelig Henrik som påpeker at bilde 2 appellerer mest ettersom det er det han er opptatt av på et personlig nivå. At Henrik forteller at han bruker tid på å lese om kroppsbilde, indikerer at han har en dypere interesse og engasjement for dette emnet. Dette kan tyde på at han er opptatt av å forstå kompleksiteten og betydningen av kroppsbilde, og muligens også hvordan det påvirker enkeltpersoner og samfunnet generelt.

Som det kommer frem i sitatene og informantenes uttalelser at bilder med illustrasjoner er spesielt tiltalende. I tillegg kommer det klart frem at hver informant har sine personlige tolkninger av hvert bilde, men viser noe form for interesse i alle eksemplene. To av informantene deler at de opplever utfordringer med dysleksi, noe som påvirker hvordan de oppfatter innholdet på sosiale medier. Samtidig påpeker Sindre at hans etnisitet og hudfarge naturligvis påvirker hans perspektiv på det presenterte innholdet, både under intervjuet og det som vises i hans egen feed.

4.1.4 Refleksjoner rundt anti-feministisk innhold

I tråd med Trott (2023) sin beskrivelse av hvordan sosiale medieplattformer kan brukes til både positive og negative arenaer for feministiske handlinger, ønsket jeg å trekke frem hvordan informantene opplevde denne negative siden. I denne studien blir dette innholdet tolket som anti-feministisk innhold. Når det gjelder anti-feministisk innhold, spurte jeg informantene om deres refleksjoner rundt dette og hvordan det påvirket dem, som en del av hvordan de oppfatter feministisk innhold. Svarene varierte fra følelsesmessige reaksjoner som sinne til oppfatningen av at slikt innhold mangler hensikt eller verdi. Thomas understreker betydningen av å ha diskusjoner og å betrakte synspunkter fra ulike perspektiver. Han mener at det er en ubalanse i samfunnet når det kommer til andres oppfatninger om kvinner, og han vektlegger viktigheten av å diskutere feminisme. Imidlertid har han en negativ oppfatning av anti-feminister. Han viser til eksempler som "moralpolitiet" i Iran for å illustrere sitt synspunkt. Helene deler at anti-feministisk innhold vekker sinne hos henne, og hun føler seg ikke komfortabel med å diskutere eller argumentere mot slikt innhold eller med personer som støtter det. Som følge av dette velger hun å blokkere brukere som deler denne typen innhold.

Sindre og Marte mener at anti-feministisk innhold ikke har noe formål. Marte ser ikke noen verdifull hensikt med anti-feministisk innhold på sosiale medieplattformer. Hun påpeker at hun ikke engasjerer seg med dette innholdet når hun ser det. Imidlertid kan det hende at hun

deler slikt innhold med venner eller samboer for å åpne opp for diskusjon rundt temaet. Sindre mener at engasjement for anti-feministisk innhold og å være antifeministisk er en unødvendig konflikt, som ikke er verdt å ta. Han forklarer at hvis han kommer over slikt innhold i feeden sin, så scroller han raskt forbi det. Sindre utdyper: «..hvis man ønsker å fokusere på temaer som mentale helseutfordringer blant menn, ta opp selvmordsproblematikk eller diskutere overrepresentasjonen av menn blant uteliggere, så kan man gjøre det uten å angripe feministbevegelsen». Sindre peker på en viktig observasjon om at det er fullt mulig å fokusere på viktige temaer som omhandler menn, uten å nødvendigvis gå til angrep på feministbevegelsen. Dette viser at det er rom for å adressere ulike aspekter av menns utfordringer og velvære, samtidig som man anerkjenner betydningen av feministbevegelsen og dens arbeid for likestilling. Dette perspektivet understreker at ulike bevegelser og fokusområder kan eksistere side om side og jobbe mot felles mål: å skape et mer rettferdig og inkluderende samfunn for alle kjønn.

Både Sindre, Marte og Johanne nevner Andrew Tate som et eksempel på anti-feministisk innhold. Johanne refererer det som «da Andrew Tate tok over internett». Hun nevner spesifikt et eksempel hvor hun så effekten av Tate sin innflytelse på unge menn på sosiale medier. Gjennom en Podcast, med navnet *Kaffeskål* med Øyunn Krogh og Frida Hollund, som Johanne tidligere nevnte var feminist hun fulgte på plattformene, forklarer Krogh en hendelse hun hadde opplevd som Johanne synes var tungt å fordøye:

Johanne: Øyunn fortalte at hun dro på en live-podcast med Oskar Westerlin hvor de hadde en løgndetektor. Også hadde de en der de snakker om «finnes det kun to kjønn eller ikke» også hadde han sagt «nei det finnes flere enn det» også sa løgndetektoren at han løy også var det DET som i løpet av hele kvelden, tydeligvis som hadde fått mest applaus av alle guttene som var der. Så det var liksom en sal fylt med gutter, også var det DET som alle reiste seg opp og klappet for, at en undertrykt gruppe blir ekskludert.

Johanne uttrykker at slikt innhold ikke lenger overrasker henne, og bemerker at hun har blitt eksponert for mye av det. Likevel blir hun forundret over mengden av slikt innhold og antallet som støtter anti-feministiske standpunkter. Johanne synes det er trist at mange unge menn har slike holdninger, og at det ikke blir tatt hensyn til at vanlige og unge menn kan ha slike perspektiver. Hun påpeker at det ble ekstra tydelig for henne hvor utbredt disse holdningene er etter at hun hørte den aktuelle podcastepisoden, samtidig som hun også kommer over anti-

feministisk innhold på andre sosiale medieplattformer. Henrik er den eneste informanten som peker på at han ikke ser mye til anti-feministisk innhold og forteller at han får det han selv følger på Instagram og påpeker at han ikke følger brukere som deler eller produserer slikt innhold. På den andre siden ser han «memes» som gjør narr og vitser om kvinner, men forteller at han selv ikke mener det er direkte anti-feministisk.

Som beskrevet over har informantene klare og like synspunkt omkring anti-feministisk innhold. Alle informantene peker på Andrew Tate som et eksempel på anti-feministisk innhold. Samtlige informanter deler at de føler på et ubehag og sinne av slikt innhold og prøver å holde seg unna det og trekker frem at det ikke har en god hensikt eller formål med innholdet.

4.1.5 Eksponering av feministisk innhold

Informantene har ulike måter å komme i kontakt med feministisk innhold på sosiale medier. Samtlige av informantene beskriver at de blir eksponert for slikt innhold tilfeldig, samtidig som at algoritmer spiller en betydelig rolle i hva slags innhold de blir presentert for (Fisher, 2022, s. 1). Alle informantene viser til en tydelig enighet om at algoritmene har en betydelig innvirkning på innholdet de ser på plattformer som Instagram, spesielt på TikTok. I sammenheng med hva informantene tolker og opplever som feministisk innhold, ønsket jeg å høre om de fulgte noen feministiske aktivister, eller det de anser som feministiske aktivister, eller profiler som deler det de opplever som feministisk innhold.

Thomas, Henrik og Helene beskriver at de tilfeldig støter på feministisk innhold. Helene forteller at feministisk innhold i stor grad finner henne, og hun peker på algoritmer som en sentral faktor. Disse algoritmene er i stand til å forstå og tilpasse seg hennes preferanser på plattformene. Thomas benytter seg kun av Instagram og forteller videre:

Thomas: «På Instagram blir jeg nok tilfeldig eksponert for det, fordi at Instagram går jo veldig på algoritmer og feminisme er ikke noe jeg direkte engasjerer meg for i det daglige så når det dukker opp, så er det veldig tilfeldig. Fordi det er andre ting jeg er mer interessert i og da endres de algoritmene etter det»

Thomas påpeker at han ofte kommer over feministisk innhold på Instagram, og han tror dette skjer tilfeldig. Han forklarer at Instagrams algoritmer spiller en stor rolle i hva slags innhold han ser, og siden han ikke aktivt engasjerer seg i feminisme i sitt daglige liv, oppfatter han dette som tilfeldig. Thomas legger vekt på at hans personlige interesser styrer hvilket innhold

algoritmene tilpasser seg etter. Dette viser hvordan individuelle preferanser og engasjementer påvirker hva slags innhold som blir presentert for brukere på sosiale medier.

Sindre, på sin side, får tilgang til feministisk innhold gjennom en rekke kilder som venner, medier, avissaker, intervjuer og podcaster, altså andre kanaler i tillegg til Instagram og TikTok. Han påpeker spesielt at plattformene Instagram og TikTok spiller en stor rolle, hvor algoritmene styrer hva slags innhold som presenteres for ham. Han forteller videre at de han følger ofte legger ut feministisk innhold og refererer til politisk aktive kvinner og generelle politisk aktive brukere. Noen eksempler han kommer på er Alexandra Cortes som er en amerikansk demokratisk politiker. Noen norske eksempler er Marian Hussein som er en folkevalgt sosialarbeider og nestleder i partiet SV.

Johanne og Marte følger også en rekke profiler på Instagram og TikTok som dedikerer seg til å dele feministisk innhold, og dette er i tråd med hvordan algoritmene forstår og presenterer innhold som de liker. Marte forteller at hun noen ganger aktivt går inn for å følge feministiske aktivister, men det er sjeldent hun søker opp en emneknagger på Instagram. Hun deler videre at hun følger to kontoer som hun anser som dedikerte feministiske aktivister og som regelmessig deler feministisk innhold. Den første profilen er den amerikanske politikeren, Alexandra Cortez, og den andre er kontoen *Frida Tegner*. Johanne forteller at feministisk innhold ofte er basert på hennes tidligere preferanser og interaksjonshistorie, og nevner blant annet algoritmer som en del av hvordan innhold til presentert til henne. Johanne utdyper:

Johanne: Jeg følger jo en del Instagram-profiler og TikTok-profiler også skjønner jo algoritmen at det er det jeg vil ha så sender de mer min vei, men på Instagram så er det mye re-posting på story av folk jeg følger, venner av meg, så man finner ofte kontoer på den måten. På TikTok så er det veldig sånn hvis du har liket en ting, eller ser en video ferdig så bare får du fem til. Så ja, det varierer litt»

Johanne deler sin opplevelse av hvordan feministisk innhold ofte når henne, og hun legger til en lett tone med et humoristisk "hehe". Hun beskriver at denne strømmen av innhold oppstår fordi hun aktivt følger ulike Instagram- og TikTok-profiler som fokuserer på feministiske temaer. Det er interessant å merke seg at Johanne noterer seg at hvordan hun kommer over dette innholdet varierer noe avhengig av plattformen, og dette gir et innblikk i hvordan sosiale medier brukes som en kanal for å engasjere seg med feministiske perspektiver. Johanne påpeker at det er en forskjell i transparensten mellom Instagram og TikTok når det gjelder å se

hvem hun følger. På Instagram opplever hun det som lettere å identifisere og kontrollere hvem som utgjør hennes følgerskare. Dette gir henne en bevissthet om hvilke stemmer og perspektiver hun eksponeres for, og det kan påvirke hvordan hun organiserer sitt digitale miljø. Hun forteller videre at de hun følger på Instagram er en blanding av aktivistkontoer og privatpersoner. Noen av kontoene hun følger på Instagram er *feminist* og en som heter *fetmenfattet*. Hun nevner også influensere som Iselin Guttormsen, Funkygine og Øyunn Krogh. På den annen side indikerer Johanne at det er mindre gjennomsiktighet på TikTok når det gjelder å overskue hvem hun følger. Dette aspektet av plattformen kan føre til en mer organisk og tilfeldig opplevelse av å komme over feministisk innhold. Samtidig kan det også øke mangfoldet av perspektiver hun eksponeres for, da TikTok-algoritmer ofte presenterer brukere med en variert strøm av videoer basert på deres tidligere interaksjoner. På denne måten kan man se på hvordan TikTok er mer nøyaktig og detaljorientert i algoritmene sine (Kaye et al, 2022, s. 59-60). Hennes evne til å være bevisst om og påvirke hvilket innhold som når henne, spesielt på Instagram, gir henne en viss grad av kontroll over den digitale opplevelsen. Samtidig illustrerer utfordringene på TikTok hvordan visse plattformer kan legge til rette for en mer flytende og uforutsigbar tilgang til innhold.

Som vist over er det en klar sammenheng blant informantene om at algoritmene spiller en avgjørende rolle i hvordan de selv tror de blir eksponert for feministisk innhold på plattformene. Halvparten av informantene følger aktivt med på feministisk innhold, ved å følge ulike feministiske aktivister, samt kjente profiler som bidrar i ulike feministiske saker. Her ser vi blant annet noen likheter fra informantene og hvem de følger på plattformene.

4.1.6 TikTok og Instagram som plattformaktivisme

Selv om begge plattformene, TikTok og Instagram, fungerer som digitale rom for engasjement, viser de seg å ha unike egenskaper og påvirkninger på informantenes tilnærming til temaene. Her tar jeg sikte på å utforske de distinkte dynamikkene mellom TikTok og Instagram når det gjelder spredning av feministiske budskap og aktivisme, samt hvordan informantene navigerer og uttrykker sine perspektiver på disse plattformene. Gjennom innsikten fra informantene, ønsket jeg å dykke ned i hvordan hver plattform påvirker deres feministiske engasjement og hvilke refleksjoner dette gir oss om den digitale aktivismenes landskap i dag. Samtlige av informantene som benytter seg av begge plattformene peker på en forskjell mellom TikTok og Instagram. Sindre peker på at plattformene kan skilles basert på aktualitet og aktivisme. Han synes det er mindre sensur på TikTok og forklarer at det er flere politiske sider som han selv følger på Instagram, som blir utestengt fra plattformen. Sindre

trekker frem et eksempel hvor han påpeker plattformenes forskjellige forslag til innhold når man søker på et spesifikt ord:

Sindre: Hvis du går inn på Instagram og søker på Frankrike, så kommer det bare bilder av Eiffeltårnet og fine franske bilder, men hvis du søker på det på TikTok, kommer det opp hva som skjer i Frankrike akkurat nå, som for eksempel demonstrasjonene.

Sindre belyser en viktig observasjon om hvordan forskjellige sosiale medieplattformer presenterer innhold. Eksempelet til Sindre illustrerer hvordan ulike plattformer kan tilby ulike nivåer av aktualitet og bredde i innholdet de presenterer. Jeg spør dermed et oppfølgingsspørsmål til Sindre om TikTok er mer aktuelt når det kommer til politisk aktivisme. Sindre forteller: «Ja, de er mer åpne. Det er mindre sensur på TikTok». Sindre påpeker en viktig forskjell mellom TikTok og andre plattformer når det gjelder politisk aktivisme. Han mener at TikTok gir større rom for åpenhet og har mindre sensur sammenlignet med andre sosiale medieplattformer. Dette kan bidra til at politiske budskap og aktivisme når ut til et bredere publikum på TikTok.

Videre forteller Sindre om TikTok høringen med regjeringen i USA og påpeker at regjeringen angriper TikTok for overvåking, men synes selv at Instagram og Facebook «gjør alt verre og selger til alle sammen». Sindre bringer opp et interessant perspektiv når han diskuterer TikTok sin høring med den amerikanske regjeringen. Han påpeker at regjeringen kritiserer TikTok for overvåking, men at han selv mener at Instagram og Facebook faktisk forverrer situasjonen ved å selge informasjonen til ulike aktører. Dette viser en bevissthet om personvern og datadeling på sosiale medier. Videre deler Sindre sin personlige opplevelse av at flere politiske sider han følger på Instagram blir stengt ute. Dette er en viktig observasjon som belyser debatten rundt sensur og tilgang til informasjon på sosiale medieplattformer. Det indikerer også at det er et behov for å diskutere og vurdere hvilke politiske stemmer som blir hørt og hvilke som blir begrenset eller ekskludert. Sindre sitt perspektiv viser en kritisk bevissthet om hvordan ulike sosiale medier plattformer opererer, og han utfordrer den offentlige debatten om personvern og ytringsfrihet på disse plattformene. Dette er viktige spørsmål som berører mange brukere og samfunnet som helhet.

Engasjement innenfor feminismen blant informantene varierer veldig, men det er et større antall som peker spesielt på at de har fra tidlig alder blitt eksponert for feministiske holdninger fra familie og venner. Samtlige informanter mener at det er lettere å engasjere seg

på plattformene enn tidligere tradisjonelle måter å vise engasjement. Sindre, Helene og Johanne som benytter seg av begge plattformene og peker spesielt på en forskjell mellom Instagram og TikTok når det kommer til aktivisme på en generell basis, samt dere eget engasjement.

Johanne synes det er lettere å engasjere seg på sosiale medier og peker på at hun får mer informasjon gjennom plattformene, men peker også på at feminisme på sosiale plattformer kan ha en motsatt effekt og peker på feilinformasjon. Hun forteller:

Johanne: Vel, jeg tror for min del at jeg har fått mer informasjon om det. Jeg tror at for noen så kan det jo ha motsatt effekt, at man får feilinformasjon. Det kommer litt an på hvilket kaninhull du blir dratt inn i egentlig. Men jeg ja jeg føler meg ganske heldig sånn sett at da, jeg tror også det har noe med miljøet jeg er i at jeg får det innholdet jeg får opp, men jeg tror uten sosiale medier hadde jeg garantert vært mer «pick me» og hatt mye mindre informasjon om hva som skjer ute i verden. Jeg tror ikke jeg hadde sett på feminisme på like viktig egentlig, for jeg hadde nok ikke tenkt over alt som skjer i verden da, eller ting som skjer i Norge en gang.

Johanne reflekterer over hvordan hennes tilgang til informasjon om feminisme er formet av sosiale medier. Samtidig erkjenner hun at uten sosiale medier ville hennes perspektiver og kunnskap om verden ha vært begrenset. Hun anerkjenner samtidig at for noen kan sosiale medier føre til feilinformasjon, avhengig av hvilke kilder man følger. Johanne peker på viktigheten av å være bevisst på hvilke informasjonskilder man velger å forholde seg til. Videre reflekterer Johanne over hvordan sosiale medier har bidratt til å utvide hennes forståelse og viktigheten av temaer som feminisme, samt hvordan dette har formet hennes nasjonale og internasjonale perspektiver.

Helene derimot synes det er vanskeligere å drive med feministisk engasjement på sosiale medier og forteller: «På sosiale medier diskuterer du med idioter, det er så mange av de også kommer du ingen vei, det er ikke vits». Helene reflekterer over en utfordring mange opplever på sosiale medier: å delta i diskusjoner kan være frustrerende og lite konstruktivt når man støter på motstand fra personer med sterke, uforanderlige meninger. Dette kan føre til en følelse av å ikke komme videre eller oppnå noe positivt gjennom dialog. Helene peker på en vanlig dynamikk som kan påvirke aktivismen på plattformer som sosiale medier, og viser en bevissthet om utfordringene ved å engasjere seg i slike diskusjoner.

Henrik, Marte og Thomas bruker Instagram hovedsakelig til å konsumere innhold som er relevant for dem, samt kommunisere med andre. Ingen av de nevnte informantene er opptatt av å publisere egenprodusert innhold, men Henrik og Marte forteller at de viser sitt engasjement gjennom å dele videre andres innhold. Andres innhold kan være frivilligorganisasjoner som Amnesty, men også videre deling av venners innhold. Marte peker blant annet på at hun deler både på story og videresender til venner og familie. Innholdet hun deler mest er LGBTQ+ innhold og kvinnehelse. Marte forteller videre om hennes eget engasjement: «Det blir det sånn mikro-engasjement på en måte at du kan engasjere deg litt her og der, og så er det kanskje ikke like skummelt og liksom poste på story». Dette «mikro-engasjementet» kan tolkes som en «mindre» form for engasjement, hvor man kan delta og engasjere seg i små doser. Dette kan føles mindre skremmende og mer tilgjengelig sammenlignet med å legge ut innhold som en permanent post på profilen sin. Marte reflekterer over hvordan sosiale medier gir en plattform for en mer uformell og gradvis tilnærming til å dele tanker og meninger. Dette kan bidra til å oppmuntre flere til å delta i diskusjoner og spre viktig informasjon eller perspektiver. På samme måte forteller Henrik at han får informasjon lettere på sosiale medier og han synes det er lettere å være aktivist på den lille plattformen han forteller han har. Han er ikke veldig aktiv på Instagram, men benytter den plattformen han har til å dele det han synes er viktig.

Som diskutert over benytter halvparten av informantene seg begge plattformene og resten benytter seg kun av Instagram. Halvparten er ikke veldig aktive selv, men viser sitt eget engasjement ved å dele videre innhold som inneholder temaer som er viktig for hver og en informant. Informantene som benytter seg av begge plattformene viser en større interesse i å dele, interagere og lage feministisk innhold på plattformene sine, samtidig som de også følger relevante brukere som deler feministisk innhold.

4.1.7 Informantenes tolkning og opplevelse av #MeToo bevegelsen

I denne studien kom det ikke frem noen tydelige tanker rundt #MeToo bevegelsen og dens effekt. Dette kan skyldes informantenes alder. Det ble blant annet nevnt fordi det var andre viktigere ting i livet på det tidspunktet #MeToo-bevegelsen først ble populær på Twitter, samt at det var på en plattform hvor informantene ikke var på. Ingen av informantene hadde noe form for tidsperspektiv rundt bevegelsen og synes det var vanskelig å tidfeste bevegelsen. En av informantene tidfestet bevegelsen i 2018-2019, årene etter selve bevegelsen. Informantene hadde derimot tanker om bevegelsen og dens betydning.

En likhet mellom alle informantene var at bevegelsen ikke hadde påvirket dem personlig, men har satt de i tenkeboksen rundt tematikken. Noen av informantene forteller at bevegelsen har fått de til å tenke om to ganger før de sier noe, eller gjør en handling mot andre mennesker. Sindre forteller blant annet at det er bra at slike saker kan fylle media og utdyper seg videre: «..jeg synes det er bra at sånne saker kan fylle media, og at folk på en måte blir tvunget til å følge litt med da». Dette sitatet antyder at informantens perspektiv på #MeToo-bevegelsen er positivt. Ved å påpeke viktigheten av at saker som omhandler #MeToo blir offentlig diskutert og får medieoppmerksomhet, uttrykker informanten en tro på at dette bidrar til økt bevissthet rundt temaet. Det at folk føler en slags tvang til å følge med, kan tolkes som et tegn på at bevegelsen har en påvirkning og krever oppmerksomhet fra samfunnet som helhet. Dette tyder på at informantens synspunkt er i favør av åpen diskusjon og bevisstgjøring rundt #MeToo-bevegelsen.

Thomas, peker på at #MeToo-bevegelsen hadde for stort fokus på kvinners opplevelse og ikke like mye fokus rundt hvordan mannlige ofre opplevde bevegelsen. Han trekker frem et eksempel fra Danmark:

Thomas: Det er jo ikke så veldig lenge siden at den danske LO-lederen, at det kom frem senere og senere at hun hadde forført seg på flere menn og det er litt det jeg snakket om tidligere at det har vært veldig stort fokus på å få frem hvordan kvinnene har det og den seksuelle opplevelsen kvinnen får mer av oppmerksomheten da, men at når det er en så stor bevegelse der man fokuserer på kvinnene og som har fått mye oppmerksomhet - ja jeg mener er kjempeviktig, men at det skygger unna veldig for de mennene som også opplever det samme har vi ikke egentlig tørre å på en måte snakke om det fordi at man har på en måte en tanke på at «nei disse mennene liker det sikkert», men det er ikke alltid det er sånn heller så, men at det jeg reagerer mest på er jo at det det har jo ikke vært i nyhetsbildet i forhold til hun LO-dama i Danmark i senere tid, men det var 2-3 dager.

Thomas uttrykker her bekymring for at i #MeToo-bevegelsen har det vært en overvekt av fokus på kvinners opplevelser, mens menn som opplever lignende situasjoner ikke alltid blir gitt like mye oppmerksomhet. Han henviser til et eksempel der den danske LO-lederen ble anklaget for å ha forført flere menn, og påpeker at dette temaet fikk mindre oppmerksomhet enn lignende saker med kvinner. Dette kan indikere en følelse av at menns opplevelser av seksuell trakassering ikke alltid blir tatt like alvorlig, og at det er behov for en mer balansert

og inkluderende diskusjon rundt temaet. Thomas etterlyser derfor en mer nyansert og likestilt tilnærming i diskusjonene om seksuell trakassering. Johanne nevner blant annet at hun ikke var på Twitter på tidspunktet bevegelsen startet og sier: «hadde det skjedd nå så hadde jeg nok fått med meg veldig mye mer av det som faktisk skjedde og fulgt med mer, men på den tiden hørte jeg om det og heiet på det...». Helene derimot har opplevd at #MeToo har endret hvordan hun uttrykker seg på sosiale medier:

Helene: jeg drite meg selv ut ofte. Så ja, i det siste passer jeg skikkelig på hva jeg sier og jeg velger jo ordene mine forsiktig fordi at jeg er at jeg trykker på noen tær..[..].. På sosiale medier er jeg veldig nøye. Jeg har laget veldig mange rants, og aldri posta de. Noen kommer til å klikke over det og jeg vet ikke om jeg orker det. Jeg er forsiktig på hva jeg velger å legge ut.

Helene uttrykker en betydelig grad av selvbevissthet når det kommer til hennes verbale uttrykk, både i personlige samtaler og spesielt på sosiale medier. Til tross for at hun har skapt innhold i form av "rants," nøler hun med å publisere dem, og det skyldes en bekymring for potensielle negative reaksjoner. Dette vitner om den komplekse balansen mellom ønsket om å uttrykke seg fritt og bekymringen for konflikter eller uønskede reaksjoner som kan oppstå på den digitale arenaen. Samlet sett illustrerer Helene sin tilnærming en bevisst strategi for selvrepresentasjon og kommunikasjon, der hun forsiktig navigerer gjennom online interaksjoner for å opprettholde en ønsket grad av kontroll og respekt.

Johanne, Helene og Marte peker på at de opplever en form for motreaksjon når det kommer til #MeToo-bevegelsen, nemlig at folk ikke tar det seriøst. Johanne forteller at hun husket at mange postet det på Instagram story med emneknaggen #MeToo og påpeker at det var noe hun så på som positivt. Da bevegelsen var på sitt høydepunkt forteller Johanne at hun ikke hadde noe særlig tilknytning til bevegelsen og forteller: «hvis noen køddet med #metoo hadde jeg nok vært med på joken. Det hadde jeg nok ikke gjort nå». Johannes uttalelse indikerer en tydelig endring i hennes perspektiv på #MeToo-bevegelsen over tid. Tidligere var hun åpen for å engasjere seg humoristisk eller på en mer uformell måte i forbindelse med bevegelsen, men nå har hun en mer alvorlig og respektfull tilnærming. Dette tyder på en økt bevissthet om viktigheten og alvorret rundt temaet. Johanne uttrykker nå en tilbakeholdenhet med å bagatellisere eller tulle med #MeToo-bevegelsen, og viser dermed en dypere forståelse for dens betydning. Marte beskriver at folk tullet mer med tematikken rundt bevegelsen i starten, men det vannet seg mer ut. Samtidig beskriver Helene at i nåtiden opplever hun at

folk rundt henne ikke tar bevegelsen alvorlig og tuller med tematikken. Dette skaper negative assosiasjoner for henne, da hun kun blir eksponert for en side av bevegelsen som ikke blir fremstilt på en positiv eller motiverende måte. Dette kan indikere en utfordring i å formidle bevegelsens alvorlige budskap på en måte som når ut til alle og blir tatt på alvor av samfunnet.

Oppsummerende kan det sies at ingen av informantene hadde en spesiell personlig tilknytning til #MeToo-bevegelsen. Likevel hadde de alle en formening om bevegelsen som helhet, og disse holdningene tenderte mot positive assosiasjoner. De så bevegelsen som viktig, særlig i forhold til å belyse mørketallene innen seksuell trakassering. En av informantene la spesiell vekt på behovet for å adressere seksuell trakassering av menn, og mente dette fortjente mer oppmerksomhet og samtale. En interessant observasjon var at halvparten av informantene opplevde at andre mennesker ikke tok #MeToo-bevegelsen seriøst, og tullet med den på internett. Dette strider imot i forhold til det Loney-Howes et.al (2022) peker på da de forteller at det ble en åpen kultur for diskusjon rundt samtykke og voldtektkultur. Informantenes svar indikerer en utfordring i å formidle bevegelsens alvor og nødvendigheten av å adressere problemet med seksuell trakassering på en respektfull og seriøs måte.

4.2 Utvalg 2: Feministiske aktivister

4.2.1 Bakgrunn for feministisk aktivisme

Etter den innledende dialogen i intervjuet, hvor informantene hadde delt informasjon om seg selv, presenterte jeg spørsmålet «Hvor lenge har du vært interessert i feministiske spørsmål og hva er bakgrunnen for denne interessen?» for å få en bakgrunn på hvorfor de har valgt denne veien, som feministisk aktivist på sosiale medier. Klara oppdaget sin interesse for feminisme da hun flytter til Oslo i 2014 og kom over gruppen Kvinnefronten. For Stine, derimot, blir interessen for feminisme vekket allerede i ungdomsskolen. Rettferdighet har alltid stått sentralt for henne, og visse temaer som anti-rasisme og feminisme, har spesielt appellert til henne. Hun forklarer at det alltid har vært de store spørsmålene som har drevet hennes engasjement. Etterfulgt av det innledende spørsmålet presenterte jeg spørsmål to «Hvordan vil du definere feminisme?» Begge informantene fra utvalg to peker på begrepet likestilling. Klara legger til: «..alle skal ha like rettigheter uansett kjønn, eller etnisitet, eller religion..».

Stine forteller at hun identifiserer seg som interseksjonell feminist og poengterer at feminisme ikke kun handler om hvite kvinner eller heterofile kvinner. Hun hadde følgende å si: «..alle kvinner skal være likestilt med alle menn og at man kan ta med andre

kjønnsidentiteter inn i beskrivelsen og at det gjerne handler om diskriminering av ikke-menn og ikke bare kvinner». Begge informantene i utvalg to definerer feminisme som å jobbe for likestilling, hvor Klara legger til at dette inkluderer like rettigheter uansett kjønn, etnisitet eller religion. Stine understreker viktigheten av å inkludere alle kjønnsidentiteter i kampen mot diskriminering. Stine sin beskrivelse kan tyde på fjerde bølgens elementer som Cochrane (2013) beskriver i boken sin, om interseksjonalitet.

Videre ønsket jeg å vite hva feminismen har betydd for informantene for å få en mer bakgrunn fra dem om tematikken. Klara forteller at feminismen har personlig hjulpet henne å bry seg mindre om hva folk synes om henne. Stine forteller at feminismen har betydd veldig mye for henne og forteller at hun har alltid har blitt kalt en kvinne med sterke meninger og utdyper at hun fikk et kallenavn på videregående. Stine utdyper:

Stine: Jeg fikk et kallenavn «lemmen» da jeg gikk på videregående fordi folk mente at jeg ble så gira at jeg skulle til å eksplodere liksom, men jeg tok det til meg på en humoristisk måte. Det er litt nedsettende å kalle kvinner, spesielt når kvinner diskuterer sin egen likestilling at vi blir kalt sinte, men selvfølgelig er vi sinte. Det er snakk om livene våres, rettighetene våre.

Dette avslører viktige personlige perspektiver fra Klara og Stine angående betydningen av feminismen i deres liv. Stine uttrykker en dyp og personlig tilknytning til feminismen. Hun har alltid blitt kalt en kvinne med sterke meninger, og tar imidlertid dette på en humoristisk måte og ser det som en form for makt i å eie sin styrke. Klara og Stine sin bakgrunn for feministisk engasjement gir en liten innsikt i hvordan feminismen har påvirket disse informantenes liv og hvordan de forholder seg til fordommer og etiketter som kan oppstå i deres aktivisme på plattformene.

4.2.2 Deling og produksjon av feministisk innhold

Da informantene begynte å fortelle om deling og produksjon av innhold ønsket jeg å vite hvor de først startet å tilegne seg feministisk informasjon for å nå ut med sine meninger og perspektiver. Stine forteller at hun benyttet seg av mange forskjellige sosiale medier og forum, som blant annet Tumblr og blogg. Klara derimot benyttet seg hovedsakelig av foredrag og seminarer for å innhente informasjon om feminismen og dens bevegelse. Videre spurte jeg hvilke sosiale plattformer de benytter seg mest av nå, og begge informantene forklarte at de benytter både Instagram og TikTok til å dele sitt egenproduserte innhold. I

denne sammenhengen kan vi se en forskjell mellom plattformene. Både Klara og Stine har større følgetall på TikTok enn på Instagram og begge er hovedsakelig mest på TikTok for å dele sitt feministiske engasjement. Jeg påpekte til begge informantene at de hadde større følger tall på TikTok enn Instagram og spurte dem hva de trodde var grunnen til akkurat dette. Klara og Stine forteller:

Klara: Jeg har jo egentlig hata Instagram i to år nå, så jeg byr meg imot å bruke plattformen, men jeg har innsett at det kan lønne seg, fordi det er jo fullt av folk på Instagram som ikke er på TikTok.

Stine: Jeg tror det er lettere å oppdage ting på TikTok enn det er på Instagram. Når jeg er på min Instagram ser jeg kun de jeg følger, kun de jeg har valgt å følge. [...] Mens på TikTok, når du bare går inn på appen, så får du servert masse forskjellig folk du følger, ikke følger og alt mulig. Jeg er ikke god på å få nye følgere på Instagram og du må jobbe på en helt annen måte. På TikTok kan jeg konsentrere meg å lage godt innhold. Hvis folk ramler over videoene mine så følger de meg, mens på Instagram må jeg sørge for at andre deler tingene mine.

Begge informantene har betraktelig flere følgere på TikTok enn på Instagram. Dette kan indikere at begge informantene har en viss innflytelse og rekkevidde i sosiale medier, noe som kan være nyttig for å spre feministiske budskap eller engasjere i aktivisme. Stine har også en tilstedeværelse på sosiale medier, selv om hennes følgerskare er mindre enn Klara sin. Likevel kan Stine fortsatt ha en betydelig innvirkning på en målgruppe. Denne informasjonen kan være nyttig for å forstå mangfoldet innenfor feministisk aktivisme og hvordan informantene kan bidra til ulike aspekter av aktivismen basert på deres alder, sosiale medier-plattform og følgerskare. Stine og Klara er enige om at TikTok er den plattformen de primært bruker, og de er enige i at den gir en enklere tilgang til deres videoer sammenlignet med Instagram. Klara påpeker at TikTok har en mer effektiv algoritme enn Instagram, og dette, kombinert med hennes økte aktivitet på TikTok, har gjort det til hennes foretrukne plattform. Dette sammenfaller med Kaye et al. (2022, s. 61) sin beskrivelse av hvordan TikTok baserer seg på brukerengasjement for å nå til et bredere publikum. Det kan dermed være lettere for informantene å nå ut til andre som ikke følger dem på TikTok ettersom hovedsiden er *for you page*.

Klara deler også at dersom hun opplever noe av sitt eget innhold som spesielt bra, enten det er et bilde eller en video, vil hun poste det på begge plattformene. I løpet av det siste året har hun i gjennomsnitt delt tre ganger daglig på TikTok og annenhver uke på Instagram. Stine bruker Instagram mer intensivt sammenlignet med Klara, og hun tror at videofunksjonen er grunnen til at hun når ut til flere mennesker på denne plattformen. Stine avslører også at hun tidligere benyttet en blogg som et middel for å uttrykke sitt engasjement, men innså raskt at det ikke var den mest effektive måten å nå ut på. Dette viser at de to informantene er bevisste på hvilke plattformer som best passer deres målgruppe og budskap, og de tilpasser strategien sin i henhold til dette. Når det kommer til informantenes deling og publisering i nåtid forteller Stine at innholdet hun produserer og deler med sine følgere er hovedsakelig om mental helse. Samtidig som hun publiserer om mental helse, publiserer hun også om kroppspositivisme. Et eksempel er barbering av kroppsdeler, hvor hun selv ikke barberer seg og dette er noe hun deler med følgerne sine. Hun utdyper at hun ønsker å normalisere kroppshår for kvinner.

Klara publiserer en variasjon av feministisk innhold på begge plattformene, men en av de større interessene er for informanten er kjønn, og dette er noe som går igjen i innholdet hun publiserer. Et annet eksempel på innholdet hun publiserer er kritisering av anti-feministisk innhold, men på en humoristisk og ironisk måte. Jeg spør derfor videre om det er meningen at Klara produserer og deler innhold på en humoristisk og ironisk måte. Klara forteller: «Jeg opplever at hvis jeg sier ting på en humoristisk måte, skjønner folk hvor teit holdningen dems er». Klara engasjerer seg aktivt på plattformene ved å dele eksempler som en TikTok-video som setter fokus på kvinnehistorisk natt og Oslos gatestruktur. Hennes kreative tilnærming med teip for å erstatte mannsnavn med dame- og ikke-binære navn demonstrerer en original tilnærming til å fremme sitt synspunkt. Denne unike formen for respons på utfordringer viser hvordan Klara bruker plattformene for å skape eget innhold, krydret med en dose humor og ironi. Dette kan kobles sammen med Cochrane (2013) sine elementer som kan karakterisere den fjerde bølge, som blant annet humor, for å belyse det feministiske budskapet til Klara mer effektivt.

I tillegg til å dele sitt engasjement, delte informantene også de utfordringene de møter som feministiske aktivister på disse plattformene. Klara deler at å være en fremtredende figur på nettstedene kan være stressende, spesielt med bekymringer knyttet til hacking og risikoen for utestengelse. Hun reflekterer også over hvordan hun tidligere reagerte på andres innhold og meninger, men har måttet justere sin tilnærming på grunn av den aggressive responsen og truslene fra enkelte tilhengere av andre brukere. Dette har ført til at Klara nå fokuserer mer på

spesifikke saker eller grupper, som et strategisk grep for å håndtere utfordringene som oppstår på plattformene. Stine derimot peker på utfordringer ved å være en feministisk aktivist med negative kommentarer. Hun utdyper:

Stine: En av ulempene er jo at du får mye groms i kommentarfeltet og sånn, også veldig mye morsomme, for eksempel hvis jeg viser leggene mine så får jeg både hatkommentarer for at jeg har hårete legger «æsj det er ekkelt». Det var en som kommenterte nylig som sa «da kan jeg tenke meg hvordan resten av kroppen din ser ut» noe som er ganske ufyselig at han skal se for seg det.

Stine peker på en av ulempene ved å være aktiv på sosiale medier, nemlig den negative tilbakemeldingen hun mottar i kommentarfeltet. Disse ulempene illustrerer en av de negative aspektene ved å være åpen og eksponert på sosiale medier og dette sammenfaller med et av funnene fra Jackson (2018) sin studie. Stine legger til en til ulempe mellom å være TikTok-aktivist og «vanlig» aktivist. Hun mener at hun ikke blir tatt seriøst hvor hun peker på at sosiale medier ikke er en seriøs form for aktivisme.

Stine: Det synes jeg er veldig dumt fordi det er veldig mye bra aktivisme hvis man ser bort fra mitt, så er det veldig mye bra aktivisme av høy kvalitet, hvor man får fram akkurat det samme som man får fram i Aftenposten hvor det hadde blitt tatt mye mer seriøst.

Stine uttrykker frustrasjon over hvordan aktivismen på sosiale medier noen ganger ikke blir tatt på alvor, til tross for at det finnes mye kvalitetsarbeid. Hun mener at det er mange sterke og verdifulle initiativer der ute, som på lik linje med det man finner i tradisjonelle medier. Stines kommentar reflekterer behovet for å anerkjenne og respektere aktivismens kraft og innflytelse på digitale plattformer.

Stine og Klara deler en felles opplevelse av utfordringer knyttet til å være feministisk aktivist på disse plattformene. Ifølge informantenes svar, er de mest fremtredende utfordringene negative reaksjoner på deres innhold, manglende seriøs behandling og mottakelse, samt forekomsten av hatkommentarer.

4.2.3 Plattformenes betydning for feministisk aktivisme

Da informantene fortalte om sitt eget innhold på plattformene ønsket jeg å vite hvor mye plattformene har betydd for deres feministiske engasjement. Klara forteller at TikTok har betydd masse for henne og inkluderer TikTok sin algoritme. Hun påpeker at Instagram også var viktig for henne ettersom det var en plattform man holdt kontakten med likesinnede, hvor man kunne lære mer om feminisme. På den andre siden forteller hun at Instagram inneholdt for mye tekst, og peker igjen på TikTok sitt videoformat hvor man kun trenger å høre på innholdet og ikke fokusere på så mye tekst. Stine er klar på at sosiale medier er veien å gå når man skal drive med engasjement, men på den andre siden forteller hun at hun respekterer gamle måter å gjøre ting på, som å gå i tog med skilt og rope slagord. Stine utdyper:

Stine: Hvis folk flest skal faktisk lære om feminister og interseksjonell feminisme, tror jeg den beste måten å gjøre det på er via sosiale medier. Da kan folk bare ramle over det og ikke trenger å jobbe så mye eller ikke trenger å være interessert for å bli interessert.

Både Klara og Stine har en felles formening om at sosiale medier, nærmere TikTok spiller en stor rolle i deres form for feministisk engasjement. Begge peker på hvordan brukere kan «ramle over» innholdet uten å selv aktivt gå inn for det. Dette kan tolkes som plattformens algoritmer hvor man blir «tilfeldig eksponert» for diverse innhold, men på den andre siden kan man tolke det som en tilpasset tilfeldighet og kan dermed knyttes opp til Hallinan og Striphas (2016) sin definisjon av algortimekulur og hvordan det former kulturell beslutningstaking.

Videre spurte jeg informantene om hva de tenkte rundt sosiale mediers påvirkning av feminismen og om plattformene har endret feminismen. Begge informantene delte interessante perspektiver på sosiale medier påvirkning av feminismen. Jeg stilte Klara et oppfølgingsspørsmål om sosiale medier kan eller har endret feminismen og hvorfor eller hvorfor ikke.

Klara: Jeg opplever jo at det er mange flere som kaller seg for feminister nå, enn det det var da jeg gikk på videregående for eksempel. Og selv fra den lille plassen jeg kommer fra, så er det folk som går på ungdomskolen nå som bare «ja, jeg er feminist» og det er jo ingen som var det da jeg gikk der..Så jeg føler det er flere som er mer

opplyst enn det det var før og det tror jeg er på grunn av sosiale medier. Altså nyheter i avsier passer ikke for alle, så det er jo mer tilgjengelig.

Klara trekker opp en interessant observasjon. Hun påpeker at sosiale medier har spilt en betydelig rolle i økt bevissthet rundt feminisme. Dette er noe som går igjen i tidligere forskning om feminisme på sosiale medier hvor Trott (2023) beskriver digitale plattformer skaper en arena for feministiske handlinger. Hun forteller at det er tydelig at flere nå identifiserer seg som feminister hvor dette ikke var like vanlig tidligere. Samtidig peker tidligere forskning på at flere ikke kaller seg for feminister (Fluge, 2011; Tørrisplass, 2017; Eide, 2021). Hun vektlegger også tilgjengeligheten og hurtigheten som sosiale medier bringer med seg i forhold til nyheter og informasjon, som ikke alltid er like tilgjengelig gjennom tradisjonelle nyhetskanaler. Dette kan ha bidratt til å spre bevissthet og engasjement rundt feminisme på en mer effektiv måte. På samme måte mener Stine at sosiale medier har et større potensiale og påvirkningskraft når det kommer til spredning av feministisk innhold. Stine utyper:

Stine: Jeg tror jo egentlig sosiale medier har større evne til å forandre folks mening. Man tar det jo mer seriøst når det er i en avis, men det er ikke der mesteparten av tiden til folk blir brukt. Og folk har mye lettere for oss å ta seg til (sikkert det tror jeg) når det blir presentert på sosiale medier da var det mer som en samtale med en venn, enn som liksom et foredrag av en lærer på en måte.

Stines refleksjon kaster lys over den betydningsfulle påvirkningskraften som sosiale medier kan ha på menneskers meninger. Dette underbygger sosiale mediers unike evne til å engasjere og påvirke på en personlig og uformell måte. I en tid der digitale plattformer har blitt sentrale arenaer for informasjonsdeling og samfunnsinteraksjon (Enjolras & Eimhjellen, 2018, s. 8-9), reflekterer Stines observasjoner over hvordan sosiale medier fungerer som kraftfulle verktøy for å forme og transformere individuelle synspunkter. Den umiddelbare tilgjengeligheten av informasjon og den interaktive naturen til disse plattformene gir Stine muligheten til å delta i meningsutvekslinger på en direkte og personlig måte. Stines refleksjon peker også på det uformelle aspektet ved sosiale medier. Måten informasjon formidles på disse plattformene, ofte gjennom korte meldinger, bilder eller videoer, gir rom for en uformell tilnærming til meningsutvekslinger. Dette skaper et miljø der brukere kan føler seg friere til å uttrykke seg

på en mer avslappet måte, noe som igjen kan påvirke måten de mottar og reagerer på informasjon.

Informantene er samstemte i at plattformene, spesielt TikTok og Instagram, har en betydelig innvirkning på deres feministiske engasjement. Dette er noe som går igjen hos Barbala (2022b) sin studie når det gjelder bruken av Instagram. Informantene legger vekt på at innholdet de foretrekker å konsumere er preget av videoformat og begrenset med tekst, og dermed fremhever begge TikTok som den foretrukne plattformen. Samtidig er de enige om at sosiale medier har spilt en positiv rolle i å fremme den feministiske bevegelsen. Stine påpeker imidlertid at å være feministisk aktivist på disse plattformene ikke alltid blir tatt like seriøst av alle.

4.2.4 Relasjon til publikum

Det kommer tydelig frem fra begge informantene at TikTok er plattformen for å nå ut på en lettere måte til følgere sine, samt generelle brukere av applikasjonen. Da jeg spurte hvem informantene anser å være deres følgere, menn, kvinner, feminister/ikke feminister, tilhørighet eller geografisk, viste begge informantene til TikToks analyse hvor Klara hadde omkring 60% kvinnelige følgere og 40% mannlige følgere, med en yngre målgruppe i Norge som strakk seg fra 18-23 og 25-34. Stine forteller at hun har hovedsakelig kvinnelige følgere og poengterer at hun er komfortabel med denne statistikken. Hun spesifiserer at hun ønsker å nå ut til menn med innholdet sitt, men de fleste av tilbakemeldingene/kommentarene hun får er fra menn med upassende oppførsel.

Klara og Stine reflekterte også over hvordan de tenker innholdet de produserer, og deler påvirker følgerne sine. Klara håper at det kan ha en positiv innvirkning, selv om hun også finner det interessant når det skaper sterke reaksjoner. Stine vektlegger at hun håper at innholdet opplyser, og at hun blir rørt av tilbakemeldinger fra følgere som føler seg sett og forstått.

Klara: Jeg håper det kan påvirke de positivt, men jeg synes det er artig når folk blir sint på meg og. For det skaper reaksjoner, men jeg tror de aller fleste tilbakemeldinger jeg får er hyggelige, så det virker som folk synes det er trivelig.

Stine: Jeg håper det opplyser. Jeg får mye tilbakemeldinger, mye positive tilbakemeldinger på at det hjelper folk å forstå og at de føler seg sett og hørt, og det er kanskje det som rører meg mest når folk føler at det er greit å være de.

Klara og Stine representerer to distinkte tilnærminger til innholdsproduksjon på digitale plattformer, og deres ulike perspektiver reflekterer variasjonen innenfor målsettinger og tilbakemeldinger fra publikum. Klara deler sitt innhold med håp om å skape en positiv påvirkning, men det er interessant å merke seg at hun også finner underholdning i reaksjonene til de som blir opprørte. Denne tilnærmingen antyder en viss grad av provokasjon eller kontrovers i innholdet hennes, som igjen genererer diskusjoner. Dette indikerer at Klara ser verdien av å utfordre synspunkter og skape engasjement, selv om det kan føre til opphetede reaksjoner. Det er et bevisst valg å bruke konflikt eller kontrovers for å stimulere diskusjon og oppmerksomhet.

På den andre siden har Stine en mer opplysende tilnærming til sitt innhold, og hun har som mål å bidra til å informere og opplyse sitt publikum. Den positive tilbakemeldingen hun mottar, kan tyde på at hun lykkes med å oppfylle dette målet. Å hjelpe folk med å forstå og føle seg sett og hørt er en verdifull respons, og det indikerer at Stine har bygget et miljø der hennes innhold har en støttende og opplysende effekt. Det berører henne spesielt når folk føler at de kan være seg selv og at det er akseptert. Dette tyder på en betydelig positiv påvirkning av hennes innhold på følgerne. Videre forteller Stine at det innholdet som hun merker treffer mest, er innholdet som omhandler hvordan det er å være psykisk syk. Hun påpeker at det vekker folk og at det skaper en erkjennelse blant følgerne hennes og de som ser innholdet på *for you page*. Videre spurte jeg informantene i hvor stor grad tilbakemeldinger på innholdet deres betyr for dem. Stine forteller at hun har fått konkrete tilbakemeldinger fra folk som har sett innholdet hennes, at de har oppsøkt hjelp på grunn av henne. Stine utdyper: «Det er tydelig at når folk ser på en måte hvor tøft jeg kan ha det en kveld med mye plager, at det er det er rører veldig dypt i folk». Stines observasjon gir et innsiktsfullt perspektiv på hvordan hennes åpenhet om utfordrende øyeblikk kan berøre andre på en dyp måte. Det antyder at hennes ærlighet om vanskeligheter kan skape empati og forståelse hos dem som ser på. Dette illustrerer kraften i å dele personlige erfaringer og hvordan det kan skape en sterkere forbindelse mellom henne og publikum.

For Klara er tilbakemeldinger svært betydningsfulle. Hun forteller at hun opplever høyest engasjement når hun diskuterer menn i sitt publiserte innhold. Klara påpeker at på TikTok er det mange som latterliggjør kvinner, men det er langt færre som gjør det med menn. Hun har derfor påtatt seg en slags rolle på plattformen med fokus på menn. Klara deler også en spesifikk tilbakemelding hun mottok fra en bruker på TikTok: «Favorittkommentaren jeg har fått var en som skrev «du er så sykt irriterende, men du har rett hver gang» (ler). Da

føler jeg at de egentlig har kommet på feil *for you page* og de bare «faen»». Klaras kommentar gir et morsomt innblikk i hvordan hun oppfatter tilbakemeldinger fra følgerne sine. Favorittkommentaren hun deler kan tolkes som at selv om noen kan finne henne irriterende, så respekterer de likevel innholdet og synspunktene hennes. Klaras latter indikerer at hun setter pris på denne typen humor og at hun kan le av slike kommentarer. Dette viser en lett og positiv tilnærming til tilbakemeldinger på hennes innhold.

Man kan anta at innholdet informantene publiserer er produsert på et personlig plan og kan derfor treffe brukere på en annen måte. Stines refleksjon viser hvordan hennes åpenhet om vanskelige øyeblikk kan skape en dyp forbindelse med seerne, og illustrerer styrken i å dele personlige erfaringer. Klara fokuserer mer på det humoristiske med tilbakemeldinger fra andre brukere.

4.2.5 Informantenes forhold til #MeToo bevegelsen

I slutfasen av intervjuet og som en del av oppgavens helhet spurte jeg om informantenes forhold til #MeToo-bevegelsen. Her gikk jeg inn i deres reaksjon til bevegelsen, samt informantenes engasjement rundt bevegelsen. Informantene framhever at bevegelsen var en viktig og nødvendig reaksjon, men samtidig en ubehagelig erfaring. Da jeg spurte videre om hvordan de ville vurdert sin egen rolle innenfor bevegelsen, forteller Frida at hun fulgte med, men ikke aktivt tok del av internettbevegelsen. Stine forteller derimot at hun delte andres innhold. Begge informantene understreker dermed at bevegelsen ikke har satt i gang et spesifikt engasjement innenfor #MeToo, men mer et tilleggselement og bidrag til det overordnede feministiske engasjementet. Stine forteller at bevegelsen har beriket vokabularet hennes, mens Frida påpeker at bevegelsen har kastet lys over mørketallet for seksuell trakassering på arbeidsplasser.

Jeg spurte videre om informantene mente at #MeToo-bevegelsen hadde utløst en form for sosial medie-drevet feministisk bølge. Frida forklarte at bevegelsen faktisk hadde startet sin egen bølge, der folk ikke nølte med å kalle seg feminister. Både Frida og Stine påpekte en markant endring i den perioden. Et eksempel Frida nevnte som hun mener #MeToo-bevegelsen har bidratt til, er at personer av alle kjønn nå trer frem med sine overgrepshistorier, og dette har inkludert menn. Både Frida og Stine forklarte at bevegelsen har vært med på å synliggjøre menn i slike saker. Stine utyper med et eksempel hun hadde hørt gjennom Instagram:

Stine: En mannlig skuespiller, som er kjempesterk, ble utsatt for overgrep. Jeg håper jo at me too og har gitt menn litt..og spesielt en mann som han da, som satt lyst på det at du kan faktisk til og med være sterkere enn overgriperen din og likevel blir utsatt for noe. Fordi et normalt menneske vil jo nødvendigvis ikke reagere med vold eller reagere med å forsvare seg hvis de blir utsatt for så upassende behandling.

Stines eksempel belyser viktigheten av #MeToo-bevegelsen også for menn. Hennes håp er at #MeToo-bevegelsen har bidratt til å øke forståelsen for at alle, uavhengig av kjønn eller styrke, kan være ofre for upassende behandling, og at det er viktig å støtte alle som opplever slike situasjoner. Hun forteller at ettersom folk satt med sine historier alene, og at bevegelsen bidro til å kunne frigjøre historiene deres, gjorde det lettere for hvert individ. Man kan dermed tolke at sosiale medier i sin helhet har bidratt til en åpenhet som ikke var til stede tidligere.

Videre ønsker jeg å forstå hvordan informantene oppfattet #MeToo-bevegelsen i ettertid. Hadde bevegelsen noe effekt og hva var det? Informantene påpeker forskjellige retninger. Frida beskriver bevegelsen som en fase, men påpeker at det å stå frem har bidratt til en lettere prosess for folk som har gått gjennom seksuell trakassering på arbeidsplassen. Stine sammenligner bevegelsen med lignende reaksjoner innenfor feminismen. Stine utdyper:

Stine: Jeg tror vi har fått en liten sånn etterdønning til som en sånn typisk hver gang det kommer en feministisk bølge og så kommer det en sånn «nei nå har det gått for langt nå blir det for mye nå jeg meg lei av det»...jeg føler vi er litt der nå med MeToo, hvor folk er litt lei av å høre om det, som jo er dumt at folk er lei av å høre om noe så viktig, men jeg tror at vi er en bedre plass som samfunn i forhold til disse tingene enn det vi var før bevegelsen i 2017.

Informantene gir ulike perspektiver på hvordan de oppfatter #MeToo-bevegelsen i etterkant. Stine sammenligner den med tidligere reaksjoner innenfor feminismen og mener at det nå har oppstått en slags «etterdønning» der noen kan føle at bevegelsen har blitt for dominerende. Dette kan sammenfalle med post-feminismens tid, hvor man kan klassifisere denne tiden som en etterdønning (Holst, 2017). Til tross for dette, påpeker hun at samfunnet generelt sett er bedre rustet til å håndtere slike saker nå enn før bevegelsen i 2017. Frida ser på bevegelsen mer som en fase, men ser også verdien av at folk står frem med sine historier, spesielt for de som har opplevd seksuell trakassering på arbeidsplassen. Dette har ifølge henne gjort prosessen lettere for dem.

Informantenes forhold til #MeToo bevegelsen kan oppsummeres til en positiv reaksjon på bevegelsens formål, samtidig en mindre egenaktivitet rundt bevegelsen. Stine tok på seg en rolle ved å dele videre andres innhold, mens Klara derimot tok ikke en aktiv del av bevegelsen, men fulgte likevel med på sosiale medier og tradisjonelle medier. Stine definerer reaksjonen til bevegelsen som en etterdønning og sammenligner det med andre reaksjoner på andre lignende bevegelser. Sletteland (2018) mener derimot at #metoo hadde en sterk gjennomslagskraft i Norge, men det kan tyde på at det kun var gjennom tradisjonelle medier og ikke på feministiske aktivister.

4.3 Oppsummering av utvalg 1 og 2

I dette kapitlet har jeg analysert datamaterialet fra utvalg 1 og 2. Analysen av utvalg 1 har jeg rettet fokus mot informantenes holdninger til begrepet feminisme og dets relevans i dagens samfunn. Videre har jeg undersøkt hvordan informantene tolker feministisk innhold på plattformene Instagram og TikTok, samt hvordan de blir eksponert for slikt innhold. Samtidig har analysen sett på om feministisk innhold på disse plattformene fører til engasjement hos informantene. Til slutt har jeg gått nærmere inn på informantenes tolkning og opplevelse av #MeToo-bevegelsen. Analysen av utvalg 2 har inkludert informantenes bakgrunn for sitt feministiske engasjement og aktivisme, i tillegg til informantenes praksis knyttet til feministisk innhold. Videre har jeg undersøkt Instagram og TikTok, og betydningen av disse plattformene for feministisk aktivisme og produksjon. Analysen har også tatt for seg hvordan informantene opplever sin relasjon til publikum. I liket med analysen av utvalg 1 har jeg sett #MeToo bevegelsen, men mer rettet mot informantenes aktivisme rundt bevegelsen.

5 Diskusjon

I denne masteroppgaven utforsker jeg om, og i så fall hvordan, den moderne feministiske bevegelsen på sosiale medier har en påvirkning på unge voksne. Tre forskningsspørsmål ble utformet for å guide forskningen. Det første spørsmålet handler om unge voksnes tolkninger av feministisk innhold på Instagram og TikTok. Det andre forskningsspørsmålet retter oppmerksomheten mot unge voksnes engasjement og hvordan digitale feministiske bevegelser som #MeToo kan påvirke engasjement. Det tredje og siste forskningsspørsmålet retter fokus mot feministiske aktivister, og deres oppfatning av egen påvirkningskraft og bidrag til den digitale feministiske bevegelsen. For å svare på oppgavens problemstilling, har jeg gjennomført en intervjustudie av seks unge voksne og to feministiske aktivister.

Mer bredt, og i tråd med eksisterende litteratur, indikerer resultatene fra denne studien at sosiale medier har stor betydning for unge voksnes tanker om feminisme (Keller et al., 2018; Kanai, 2020; Bjørndal, 2021). De seks unge informantene var jevnt over enige i at feminisme dreier seg om likestilling mellom kjønnene. Nesten alle hadde positive assosiasjoner til feminisme og anså seg selv som feminister. Kun en av seks informanter anså ikke seg selv som feminist, men alle informantene hadde en felles mening om at feminisme er viktig fordi de assosierer det med likestilling. Denne observasjonen står i kontrast til Fluge (2011) og Tørrisplass (2016), hvor flesteparten av informantene hadde negative assosiasjoner, og studien til Eide (2021) hvor de unge kvinnene ikke ville kalle seg feminister.

Til tross for stort sett positive assosiasjoner med feminisme, hevdet en informant å ikke være feminist på grunn av hans manglende engasjement i saken. Denne informanten fremhevet blant annet at feminisme handlet mer om å trekke *frem* kvinner foran menn. Det å støtte flere aspekter ved feministiske ideer, men samtidig innta en noe tilbaketrukket spørrende rolle, er en holdning observert i andre studier (Aronson, 2003; Fluge, 2011; Eide, 2021). Flere av deltakerne i studien til Aronson (2003) hadde et anstrengt forhold til feminisme. Når informantene i denne studien nevnte eksempler på feminisme, hadde de flest eksempler fra en internasjonal kontekst og mer spesifikt, saker som angår behov for selvbestemmelse som for eksempel abortloven i USA og “moralpolitiet” i Iran. Dette kan ha sammenheng med at algoritmer styrer hva som “trender” og dermed hva folk oppfatter som feministiske kamper.

Videre i dette kapittelet vil de sentrale funnene fra analysen drøftes nærmere opp mot eksisterende teori og tidligere forskning. Oppgavens tre forskningsspørsmål besvares enkeltvis i delkapitlene 5.1, 5.2 og 5.3 henholdsvis. I delkapittel 5.4 samles trådene og problemstillingen drøftes.

5.1 Unge voksnes tolkning av feministisk innhold

Som beskrevet i kapittel 2 kommer feminisme sterkt til uttrykk på digitale plattformer i dagens digitaliserte verden. Feministisk innhold kan både produseres og repostes av nesten hvem som helst. Det første forskningsspørsmålet i den nåværende studien var å undersøke hvordan unge voksne tolker feministisk innhold på Instagram og TikTok, og hva de opplever som feministisk innhold. På disse to plattformene kan man bli presentert for mye forskjellige innhold. Det er så vidt jeg vet ingen studier som har tatt for seg *hva* slags innhold som kan ansees feministisk på plattformene.

Som det fremgår i analysen har informantene i min studie ulike tolkninger av hva som kan kategoriseres som “feministisk innhold”. To av informantene mente spesifikt at innholdet bør fremme likestilling. Kvinnehelsetematikk var også ansett som feministisk og her ble det nevnt eksempler på Instagram-innlegg og TikTok-videoer som belyser tampongdebatten, kroppspositivisme og kjønnslemlestelse. Også andre mangfolds relaterte saker, som rasisme, LGBTQ+ og Pride-innhold, ble sett på som betydningsfulle. Tanken om at feminisme er mer enn bare kvinnekamp er en sentral del av det analytiske rammeverket “interseksjonalitet”. Man kan si at mine informanter indirekte, uten å nevne begrepet, belyser interseksjonalitetstilnærmingen som omtales mye i den eksisterende litteraturen (Cochrane, 2013; Holst, 2017). Også informantene i studien til Kanai (2020) var opptatt av at det å være kvinne ikke er en ensartet opplevelse, ettersom klasse, rase, kjønnsidentitet og seksualitet påvirker kvinners erfaringer.

Den endrede fokuseringen av feminismen gjennom historien har vært tydelig i informantenes oppfatning av feministisk innhold i denne studien. De synes å ha en mer kollektiv tilnærming, noe som særlig ble fremmet under de tidlige bølgene av feminismen, som er diskutert av Holst (2017). I kontrast til tidligere perioder er det nå vanligere i dagens norske feminisme å se kvinner engasjere seg i kampen for andres saker, i tillegg til å håndtere individuelle utfordringer som direkte påvirker dem selv (Holst, 2017; Enjolras & Eimhjellen, 2018). Samtidig viser informantenes observasjoner at innholdet som vises i feeden deres på Instagram og TikTok ofte er knyttet til saker i andre land, noe som kan knyttes opp til Holst sin argumentasjon om den fjerde bølgen er mer gruppefokusert (Holst, 2017, s. 49). Samlet sett reflekterer informantenes engasjement i dagens norske feminisme en dynamikk mellom kollektiv kamp, individuell bevissthet og et internasjonalt samhold.

Når det kommer til *hvordan* deltakerne tolket innholdet de blir eksponert for på Instagram og TikTok, nevnte informantene både positive og negative aspekter. Den ene informantene nevnte spesifikt at hun opplever feministisk innhold som både motiverende og

demotiverende. Det positive aspektet ble tolket som innhold som “hyggelig” og “morsomme ting”, som igjen motiverte den ene informantene til å fortsette med sitt engasjement. Samtlige informanter opplevde positivt feministisk innhold som opplysende og lærerikt. Dette er noe som samsvarer med informantene i Kanai (2020) sin studie hvor læring var et viktig element hos dem.

Samtlige informanter betraktet anti-feministisk innhold som unødvendig, spesielt når det aktivt motarbeider feministiske prinsipper. Eksempler inkluderer innhold som underminerer likestilling og sprer feilinformasjon om feminismen. Særlig nevnt i denne forbindelse var triste historier om diskriminering eller trakassering. Som observert i tidligere studier, oppleves ikke all type innhold som ideelt. Til sammenligning, rapporterte også informantene i studien til Jackson (2018) at det legges ut mange frekke kommentarer på nett, og at folk kan bli angrepet for å ytre seg om feministiske problemstillinger. Informantene i Kanai (2020) poengterte at de avfølger personer som legger ut uønskelig innhold. I denne studien viste det seg at samtlige av informantene ikke fulgte slike profiler som delte dette “negative” innholdet. En informant nevnte for eksempel at hun spesifikt blokkerer brukere som deler det hun oppfatter som negativt innhold.

Det er interessant å reflektere over hvorfor informantene oppfatter feministisk innhold som en del av det negative aspektet. En mulig tolkning kan være knyttet til variasjonen i måten feministiske temaer og budskap formidles på disse plattformene. Informantenes opplevelser kan være påvirket av ulike presentasjonsformer, toner eller innholdet i diskusjonene rundt feminismen. Det kan også være at noen informanter oppfatter feministisk innhold som utfordrende eller kontroversielt, og derfor opplever det som negativt.

5.2 Engasjement rundt feminisme og #MeToo hos unge voksne

Som beskrevet i kapittel 2 har sosiale medier medført endringer i hvordan folk engasjerer seg i ulike samfunnsrelaterte tema. Når det gjelder feminisme, har man sett at sosiale medier kan gi enklere tilgang til informasjon som igjen kan føre til engasjement rundt feministrelaterte problemstillinger. Flere feministsaker har blitt belyst gjennom emneknagger og på den måten fått større oppmerksomhet blant allmennheten. Det andre forskningsspørsmålet i den nåværende studien var todelt: har feminisme på sosiale medier bidratt til økt engasjement hos de unge voksne, og har #MeToo-bevegelsen endret hvordan de uttrykker seg på Instagram og TikTok?

Resultatene presentert i kapittel 4 indikerer at feministisk innhold på Instagram og TikTok fører til engasjement blant de unge voksne i varierende grad. Engasjementet på

Instagram kan oppsummeres i følgende hovedkategorier: (1) å like innhold som opplyser, (2) å følge brukere og organisasjoner som belyser mangfold og likestilling, (3) å kommentere på andres innlegg og (4) videredeling av andres innhold. Det å dele andres innhold videre innebar både å dele noens innlegg i egen historie og det å dele videre til nære og bekjente. Når det gjelder TikTok, viste engasjementet seg gjennom handlinger som det å like og kommentere på videoer, og også, bevisst se det samme innholdet igjen og igjen. Flere av de nevnte aktive handlingene er sammenlignbare med de nevnt i Kanai (2020). Spesielt to av mine informanternes beskrivelser tydet på et høyere nivå av engasjement i sosiale medier, ettersom de hevdet å jevnlig dele feministiskorientert innhold i egne kanaler. Innhold som viser urettferdighet, skapte engasjement for spesielt en av disse unge voksne. Funnet om at engasjementet varierer er kanskje ikke et overraskende funn ettersom informantene ble tilfeldig rekruttert, og de har ulike erfaringer og opplevelser.

Bemerkelsesverdig i denne forbindelse er en av informantenes beskrivelse av sitt eget engasjement på Instagram som “mikroengasjement”, som synes å være i nær sammenligning med begrepet “mikroaktivisme” (Dennis, 2019) der handlinger som det å like, kommentere, poste eller retweeting anses som aktivisme på mikronivå. Som presentert i teorikapitlet er det ikke enighet om at disse handlingene er å anse som engasjement. For eksempel mener Enjolras et al. (2013) at begrepet “slacktivism” bedre beskriver handlingene over, og de har et mer kritisk syn og kaller det en “bedøvet form for engasjement”. Ingen av mine deltakeres beskrivelser antydde at de så på mikro-handlinger som en negativ form for engasjement.

Som nevnt i teorikapitlet, kan samfunnsengasjement forstås ulikt. I denne studien kan informantenes beskrivelser av eget engasjement knyttes opp mot teoriene om «konnektiv» og «kollektiv» handling. Alle informantene støtter den konnektive handlingslogikken ved at de hovedsakelig engasjerer seg i feminisme gjennom digitale medier. Individualiseringen i samfunnet gjenspeiles også i informantenes beskrivelser ettersom de engasjerer seg i innhold de selv synes er interessant. Samtidig viser det seg at det innholdet informantene liker, kommenterer og deler, altså det innholdet de engasjerer i, er typiske saker hvor formålet er å bidra til et kollektivt gode. Dette kan betegnes som kollektiv handlingslogikk (Enjolras og Eimhjellen, 2018).

En interessant observasjon er at innhold på sosiale medier kan føre til en mer kollektiv handlingslogikk digitalt. En av informantene beskrev at han følger organisasjonen «Amnesty» for å tilegne seg informasjon. Han forklarte at innholdet som legges ut i Amnestys kanaler noen ganger fører til ytterligere engasjement ved at han signerer aksjoner på nett. I likhet med Enjolras og Eimhjellen (2018), kan ikke denne studien konkludere at digitalisering,

individualisering og globalisering har ført til fremveksten av en ny form for kollektiv handling i Norge, men funnene tyder på at handlingsformene sameksisterer.

Et sekundært mål med denne studiens andre forskningsspørsmål var å utforske om bevegelsen #MeToo har endret hvordan de unge voksne uttrykker seg på Instagram og TikTok. Ifølge litteraturen har #MeToo hatt en betydelig påvirkningskraft både nasjonalt og internasjonalt (Sletteland, 2018; Castle et al., 2020; Martínes et al. 2021; Barbala, 2023a). Bevegelsen fikk oppmerksomhet både i sosiale medier og tradisjonelle mediekkanaler, og satte dype spor også på arbeidsplasser (Sletteland, 2018; Barbala, 2022c).

Funnene fra denne studien gir få klare indikasjoner på om #MeToo har endret hvordan unge voksne uttrykker seg på Instagram og TikTok. Interessant nok, fortalte en informant at hun nå velger ordene sine mer nøye når hun uttrykker seg om typiske sensitive emner. I tillegg forklarte hun at hun er mer forsiktig med hva hun legger ut på sosiale medier. Motsetningsvis foreslo ikke de andre informantenes beskrivelser at #MeToo-bevegelsen hadde endret deres uttrykks- og handlingsmønster på de to plattformene. Funnene tyder imidlertid på at bevegelsen har etterlatt inntrykk og vekket refleksjoner hos alle studiens informanter. Dette resultatet kan sammenlignes noe med funnene til Castle et al. (2020) som konkluderte med at #MeToo-bevegelsen ikke hadde hatt stor innvirkning på informantenes politiske engasjement i USA. Selv om forskerne i studien hadde et annet fokus, (dvs. bevegelsens innflytelse på politiske engasjement), fant de også at bevegelsen hadde økt deltakernes bevissthet.

Selv om denne studiens informanter ikke koblet #MeToo til endringer i hvordan de uttrykker seg digitalt, tok tre informanter opp en interessant observasjon. De delte den oppfatning at bevegelsen ikke ble tatt på alvor av folk i samfunnet. En av informantene spesifiserte at personer i hennes nærmiljø gjorde narr av #MeToo-bevegelsen, noe som resulterte i negative assosiasjoner for henne knyttet til denne bevegelsen. Denne oppfatningen kan anses å være i tråd med funnene til Sletteland (2018), som gjennom sin studie påpeker at mye av #MeToo-debatten viser til en motvilje blant mange til å lytte.

Avslutningsvis er det interessant å drøfte om deltakerens alder kan ha spilt inn i deres opplevelse av bevegelsens innflytelse. En informant, for eksempel, nevnte at hun ikke hadde konto på Twitter når #MeToo-bevegelsen først ble populær. Alder kan potensielt ha hatt en innvirkning på hvordan informantene opplevde #MeToo i 2017. På dette tidspunktet var informantene enten på videregående skole eller tidlig i 20-årene, og det kan være at deres begrensede arbeidslivserfaring kan ha spilt en rolle i hvordan de oppfattet bevegelsen på den tiden.

5.3 Feministiske aktivisters innhold på Instagram og TikTok

Som beskrevet i kapittel 2, har sosiale medier gjort det lettere for likesinnede å støtte hverandre, dele historier og bygge fellesskap (Schuster, 2013; Jackson, 2018; Barbala, 2022a; Barbala, 2022b). Det tredje forskningsspørsmålet var å undersøke hvordan feministiske aktivister selv mener de har bidratt til den feministiske bevegelsen på Instagram og TikTok. Som skissert tidligere understreker Megarry (2020) viktigheten av at dagens feminister aktivt engasjerer seg på sosiale medier for å spre sitt budskap. Denne påstanden synes å resonnerer sterkt med denne studiens informanter, som begge tydelig understreker betydningen av sosiale medier i deres feministiske engasjement. I tråd med Schuster (2013) oppleves sosiale medier som et viktig verktøy for mine informanternes forståelse og praktisering av feminisme.

Resultatene presentert i kapittel 4 foreslår at de to feministiske aktivistene har en positiv og håpefull holdning til egen bidragsevne. Som svar på forskningsspørsmålet viser analysen at informantene oppfatter at de bidrar til den feministiske bevegelsen på ulike måter. Samlet sett hevder begge å ha tydelige ambisjoner om at innholdet deres skal være positivt og opplysende. Informantene uttrykker et håp om at innholdet de deler ikke bare skal være en personlig uttrykksform, men at det også kan inspirere og engasjere andre. I den sammenheng nevnte den ene aktivisten at sosiale medier kan påvirke andre på en personlig og uformell måte. Det at informantene ønsker å bruke sine kanaler for feministisk opplysning samsvarer med et av funnene til Jackson (2018), som fant at unge feminister ønsker å “spredde ordet” gjennom kunnskapsdeling.

En interessant observasjon i min studie er at begge aktivistene foretrekker TikTok fremfor Instagram for å spre feministisk innhold. Dette begrunner de med at plattformen har et ideelt videoformat og at den er mer tilfeldig; andre brukere kan “ramle over innholdet” og plattformen har bedre og mer effektiv algoritme. Det nevnes at det er lettere å oppdage ting på TikTok enn på Instagram. Den ene informanten hevder at hun misliker Instagram sterkt, men at det fortsatt lønner seg å være der. Begge aktivistene bruker mer tid på TikTok-innhold og har også en større følgerskare her. Når det gjelder hvilket innhold de legger ut, forklarer begge aktivistene at de hovedsakelig legger ut saker de finner viktige. Dette står i kontrast til Barbala (2023a) hvor informanter unngikk å publisere sitt eget materiale for å gi plass til andre. Mens den ene aktivisten er mer opptatt av mental helse og kroppspositivitet, legger den andre ut et variert feministisk innhold, spesielt relatert til kjønns spørsmål.

De feministiske aktivistenes beskrivelser av egen holdning og praksis kan tenkes å henge sammen med den interseksjonale tilnærmingen nevnt tidligere (Kanai, 2020). Aktivistene i denne studien definerer ikke bare feminisme som et spørsmål om kjønnslikestilling, men anerkjenner det som en bred bevegelse som tar hensyn til de komplekse samspillene mellom kjønn, rase, klasse og andre identitetsfaktorer (Holst, 2017, s. 48-49). For eksempel påpeker en av aktivistene at sosiale medier er veien å gå for de som ønsker å lære om interseksjonell feminisme. Dette synet på sosiale medier som et fellesskapsbyggende verktøy er en tendens som går igjen blant feministiske aktivister, også påpekt av tidligere forskning (Jackson, 2018; Barbala, 2022a; Barbala, 2022b).

Det er verdt å merke at begge aktivistene mente at sosiale medier har bidratt til å øke oppmerksomheten rundt feminisme. En av dem var av den oppfatning at flere mennesker identifiserer seg som feminister i dag sammenlignet med tidligere. Selv om dette er en personlig opplevelse, samsvarer det med funn fra Keller et al. (2018). Deres intensjon var å utforske sammenhengen mellom engasjement og emneknaggen #BeenRapedNeverReported. Det at folk snakket gjennom emneknaggen skapte feministisk bevissthet og flere av informantene i Keller et al. sin studie begynte å identifisere seg som feminister gjennom sitt digitale engasjement.

Begge aktivistene understreker at det å drive med feministisk aktivisme kan føre med seg en del ubehageligheter. Samlet sett nevner de hacking, utestenging, trusler og det å få negativ tilbakemelding i kommentarfeltet. Man kan stille spørsmål ved om slike erfaringer påvirker måten de oppfatter egen bidragsevne. Den ene informanten sa at hun har gått over til å fokusere på saker eller grupper fremfor å reagere på enkeltpersoners innhold. Dette har ifølge informanten selv vært en måte å sinjustere tilnærming for å unngå aggressiv respons. Et interessant og relevant funn fra Barbala (2023a) var blant annet at feministiske aktivister opprettet «ekkokamre» for å beskytte seg selv og følgerne mot trakassering.

Som tidligere diskutert i seksjon 2.3.3 har feministiske aktivister tydelig posisjonert seg politisk gjennom bruk av #MeToo-emneknaggen (Barbala, 2023b). Mine informanter hevdet ikke å ha engasjert seg aktivt i #MeToo ved å lage eget innhold om bevegelsen. Den ene informanten bidro likevel ved å dele andres innhold videre på sin egen historie.

5.4 Den feministiske bevegelsens påvirkning

For å belyse studiens problemstilling: “om, og i så fall hvordan, den moderne feministiske bevegelsen på sosiale medier har en påvirkning på unge voksne”, har jeg nå diskutert studiens tre forskningsspørsmål. Overordnet kan det sies at den moderne feministiske bevegelsen på

sosiale medier, nærmere bestemt Instagram og TikTok, til en viss grad påvirker studiens unge voksne. Dette kan naturligvis ikke påvises statistisk, men funn fra intervjuene gir oss noen indikasjoner. Ifølge resultatene kan det argumenteres at eksponering til feministisk innhold har en effekt på unge voksnes syn på bevegelsen. Beskrivelsene til de unge voksne i denne studien viser at feministisk innhold både kan oppfattes som motiverende og demotiverende. Informantene vurderer positivt innhold som lærerikt, og denne oppfatningen antyder en sammenheng mellom positivitet og innsiktsfulle, lærerike elementer.

Det er verdt å merke seg at begge utvalgene påpeker de negative sidene ved feminisme i sosiale medier, og man kan argumentere for at disse aspektene kan influere folks holdninger så vel som de positive. Tre av informantene oppfatter anti-feministisk innhold som lite hensiktsmessig. Dette indikerer en kritisk holdning til materiale som motarbeider eller underminerer feministiske prinsipper. Det negative innholdet har ført til enten blokkering eller diskusjon blant informantene. Algoritmer spiller en vesentlig rolle i denne påvirkningen ettersom de leverer innhold basert på brukerens tidligere interaksjoner. Når unge voksne engasjerer seg i feministisk innhold ved å for eksempel like, dele eller kommentere, sørger algoritmene for å gi dem mer av det samme innholdet.

Fra innholdsprodusentens perspektiv, viser resultatene at de feministiske aktivistene har intensjoner om at deres feministiske innhold skal være positivt, informativt og inspirerende. De feministiske aktivistene, på sin side, har som mål at deres innhold skal påvirke på den og den måten, mens hvordan unge voksne faktisk blir påvirket av slikt innhold trenger ikke nødvendigvis å være forenlig med aktivistenes intensjoner.

Hvordan unge voksne blir påvirket avhenger også av plattform. TikTok blir i denne studien ansett som den mest ideelle plattformen for både deling av eget innhold, men også hvordan man konsumerer innholdet. Ifølge informantene i denne studien, fungerer Instagram og TikTok som arenaer hvor de kan utforske og forstå ulike aspekter ved feminisme. Denne formen for selvinitiert engasjement, også nevnt i andre studier (Schuster, 2013; Keller et al., 2018; Jackson, 2018; Kanai, 2020; Barbala, 2022b) kan tyde på at den feministiske bevegelsen har klart å skape et rom for dialog og refleksjon blant unge voksne.

6 Konklusjon

6.1 Avsluttende refleksjoner

Denne oppgaven har belyst den feministiske bevegelsen på sosiale medier fra to ulike perspektiver: unge voksne brukere av sosiale medier og feministiske aktivister. Mer spesifikt ble plattformene Instagram og TikTok valgt som referansepunkt. For å konkludere viser funnene at det er både likheter og ulikheter mellom de to gruppernes opplevelser. Oppgavens problemstilling “om, og i så fall hvordan, den moderne feministiske bevegelsen på sosiale medier har en påvirkning på unge voksne” kan kort oppsummeres som følger.

Generelt sett viser mine funn at den feministiske bevegelsen på sosiale medier påvirker unge voksne i varierende grad. Funnene tyder på at kommunikasjonskanaler som Instagram og TikTok påvirker og former den feministiske diskursen hos unge voksne. Sentrale funn fra denne studien tyder på at feministisk innhold omfavner den interseksjonelle dimensjonen av feminismen, som strekker seg utover kun kjønnslikestilling og inkluderer aspekter som kvinnehelse, mental helse og rasisme. Dette mangfoldige spekteret av temaer reflekterer et bredere syn på feminisme som tar hensyn til de komplekse samspillene mellom ulike former for undertrykkelse og diskriminering. For informantene i studien var dette feministiske innholdet en kilde til engasjement, og de deltok aktivt ved å like, kommentere og dele andres innhold gjennom ulike sosiale medieplattformer. Dette viser en form for digital aktivisme der de bruker sine digitale plattformer for å spre bevissthet og delta i samtaler om viktige samfunnstemaer. Samtidig, til tross for dette engasjementet i feministisk innhold, indikerer informantenes profiler at #MeToo-bevegelsen ikke hadde ført til store endringer i hvordan de uttrykker seg på deres personlige plattformer, med unntak av én av informantene. Imidlertid fremgår det at #MeToo-bevegelsen hadde utløst en tankeprosess hos mange av informantene. Dette antyder at bevegelsen, selv om den ikke nødvendigvis endret deres digitale uttrykk, likevel hadde en innvirkning på deres bevissthet og tenkemåte omkring feministiske spørsmål.

Feministiske aktivister, på sin side, håper gjennom sitt innhold, å bidra til en positiv retning og samtidig ønsker de at det skal være lærerikt for andre som ser innholdet deres. Denne dobbelte målsetningen reflekterer en intensjon om ikke bare å påvirke holdninger, men også å gi innsikt og kunnskap til de som engasjerer seg med materialet, og dermed fremme en dypere forståelse av feministiske verdier og perspektiver. De to feministiske aktivistene mine viste ganske like holdninger til sosiale mediers påvirkning på den feministiske bevegelsen. De delte begge den oppfatningen at sosiale medier spiller en klar rolle for feministbevegelsen generelt. En av feministene hevdet at “sosiale medier er veien å gå” mens hun fortsatt

anerkjente de “gamle måtene” eller mer konservative grasrotstrategier. Den andre feministens svar tyder på at sosiale medier har trukket mer oppmerksomhet mot feminisme, noe som fører til mer bevissthet rundt temaet, og nevner at flere kaller seg feminister sammenlignet med tidligere. Til sammen har de to feministiske aktivitetene som deltok i min forskning et syn på at innhold på plattformer som Instagram og TikTok endrer folks mening på en mer personlig og uformell måte. Det nevnes at plattformene fungerer som informasjonskanal hvor man kan få kunnskap og holde kontakt med likesinnede.

Gitt den utførte diskusjonen, reiser spørsmålet seg om vi nå befinner oss i en fjerde bølge av feminismen. Ved å anvende bølgeterminologien kan man hevde at den nåværende feministiske bølgen uttrykker seg på varierte måter gjennom informantenes tolkninger av begrepet feminisme og dets innhold. Alt i alt ga informantene mine rike beskrivelser om temaet feminisme, noe som tyder på at bevegelsen fortsatt er relevant som i tidligere bølger. Ideen om at feminismen befinner seg i sin fjerde bølge er som nevnt omdiskutert i feministiske miljøer. Utviklingen av en potensiell fjerde bølge, enten den allerede er i gang eller om vi står på terskelen til den, synes å være avhengig av komplekse samfunnsmessige endringer, politiske hendelser og de vedvarende bidragene fra feministiske aktivister og teoretikere.

6.2 Studiens begrensninger og bidrag

Som med all annen forskning har denne studien potensielle begrensninger som må drøftes. Først og fremst er empirien basert på individuelle intervjuer. Selv om dette har sine fordeler, kunne fokusgruppeintervju muligens skapt mer diskusjon rundt tematikken. Det ville vært interessant å se om andre problemstillinger ville meldt seg ettersom gruppeintervju er kjent for å kunne skape engasjement og stimulere assosiasjon og meningsdeling. Det ville vært interessant å utforske om gruppedynamikk hadde påvirket informantenes syn på feminisme i sosiale medier. Følgelig, for å få et enda dypere innblikk i oppgavens problemstilling, kunne man supplert individuelle intervjuer med oppfølgende fokusgruppeintervjuer hvor hovedtemaene fra de individuelle intervjuene kunne diskuteres nærmere. I tillegg er det verdt å merke seg at den nåværende studien ikke analyserer forholdet mellom sosiale medieforbrukere (her unge voksne) og produsenter av feministisk innhold (her feministiske aktivister). For å samle perspektiver kan det være nyttig å gjennomføre gruppeintervjuer med begge gruppene representert. Tilleggsvis burde flere feministiske aktivister vært rekruttert ettersom et utvalg bestående av to informanter ikke vil kunne gi et bilde av de nyanserte holdningene og praksisene som trolig eksisterer. Min studie er fremdeles et bidrag til dagens

forskningslitteratur i Norge, og dessuten et skritt i retning av å synliggjøre feminisme på sosiale medier fra to ulike perspektiver.

En annen begrensning ved studiens forskningsdesign gjelder generaliserbarhet. Ettersom dette er en kvalitativ studie med få deltakere, vil man ikke kunne trekke slutninger om populasjonen. Mine funn må dermed sees på som et lite, men verdifullt bidrag til dagens norske diskurs om feminisme i sosiale medier. Ideelt sett kunne kvantitative datainnsamlingsmetoder, som for eksempel spørreundersøkelse, vært benyttet for å måle om og hvordan feministisk innhold har en påvirkning på unge voksnes holdninger og praksis. En kombinasjon av kvalitative og kvantitative data er ofte ansett som den mest ideelle.

Et tredje hensyn gjelder den valgte aldersgruppen i utvalg 1. Alle de rekrutterte informantene var mellom 24 - 28. Formålet med et av forskningsspørsmålene var å utforske om #MeToo hadde innflytelse på de unge voksnes engasjement med feminisme på sosiale medier. Som nevnt i diskusjonen, kan det være at noen av informantene var for unge til å forstå omfanget av bevegelsen. For å ytterligere undersøke påvirkningen av kampanjer som #MeToo, anbefales det å inkludere eldre informanter fra 30 år og opp. Til tross for at utvalget av unge voksne var lite og aldersbegrenset, er det naturligvis positivt at både kvinner og menn var representert. For fremtidig forskning kunne det være bra å inkludere flere deltakere sammensatt av varierte bakgrunnsvariabler som kan ha betydning for feminismesyn, for eksempel religion, kjønnsidentitet og sosial klasse.

Avslutningsvis, og med de nevnte hensyn tatt i betraktning, har denne studien bidratt til forskningsfeltet på tre sentrale måter. Først, har resultatene gitt perspektiver på hva unge voksne kategoriserer som “feministisk innhold”, og videre, hvordan slikt innhold påvirker deres generelle holdning til den feministiske bevegelsen. For det andre har funnene gitt noe innsikt i hvordan feminisme på Instagram og TikTok både har, og ikke har, bidratt til engasjementet blant unge voksne. Dessuten gir funnene perspektiver omkring i hvilken grad unge voksne ser på #MeToo-bevegelsen som viktig for hvordan de uttrykker seg på plattformene. Til slutt gir studien innsikt i to feministiske aktivisters perspektiv og hvordan de reflekterer omkring sine bidrag til utviklingen av bevegelsen på Instagram og TikTok. Etter å ha undersøkt hvordan feminisme kommer til uttrykk på sosiale medier, er det tydelig at holdninger og engasjement rundt feministisk innhold bør utforskes mer for å skape en bredere forståelse for dagens moderne feministbevegelse.

Litteraturliste

- Aalen, I., & Iversen, M. H. (2021). *Sosiale medier* (2. utg.). Fagbokforlaget.
- Ahmed, S. (2017). *Living a feminist Life*. Duke University Press.
- Anderson, K. J. (2014). *Modern Misogyny: Anti-Feminism in a Post-Feminist Era*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199328178.001.0001>
- Aronson, P. (2003). Feminists or "Postfeminists"? Young Women's Attitudes toward Feminism and Gender Relations. *Gender & Society*, 17(6), 903–922. <https://doi.org/10.1177/0891243203257145>
- Aswani, P [prashantiaswani]. (2020, 6.januar). *Let's start the week off with some self lovin'*   [Fotografi]. Instagram. <https://www.instagram.com/p/B69jFQfnSgn/>
- Barbala, A. M., & Nord universitet Fakultet for samfunnsvitenskap. (2022a). *Instagram Feminism: affect, agency and the uses of platform technology: Vol. 2022, no. 62*. [Doktorgradsavhandling]. Faculty of Social Sciences, Nord University.
- Barbala, A. M. (2022b). The platformization of feminism: The tensions of domesticating Instagram for activist projects. *New Media & Society*, 0(0). <https://doi.org/10.1177/14614448221141705>
- Barbala, A. M. (2022c). Transcending Instagram: Affective Swedish hashtags taking intimate feminist entanglements from viral to 'IRL' *Media, Culture & Society*, 45(1), 3–18. <https://doi.org/10.1177/01634437221111930>
- Barbala, A. M. (2023a). Tactics of diversity? Exploring self-care dilemmas among feminist activists on Instagram. *Feminist Media Studies*, 23(6), 2663–2678. <https://doi.org/10.1080/14680777.2022.2079702>
- Barbala, A. M. (2023b). Reassembling #MeToo: Tracing the techno-affective agency of the feminist Instagram influencer. *Convergence* 0(0). <https://doi.org/10.1177/13548565231191261>
- Bennett, W. L., & Segerberg, A. (2012). *THE LOGIC OF CONNECTIVE ACTION*. *Information, Communication & Society*, 15(5), 739–768. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2012.670661>
- Bennett, W. L., & Segerberg, A. (2013). *The logic of connective action: digital media and the personalization of contentious politics*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139198752>
- Bjørndal, K. (2021). «STERKERE SAMMEN» En analyse av hvordan unge kvinner forstår Girl Power. [Masteroppgave]. Høgskolen på Vestlandet. <https://hdl.handle.net/11250/2766841>

- Butler, J. (2006). *Gender Trouble*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203824979>
- Castle, J. J., Jenkins, S., Orbals, C. D., Poloni-Staudinger, L., & Strachan, J. C. (2020). The Effect of the #MeToo Movement on Political Engagement and Ambition in 2018. *Political Research Quarterly*, 73(4), 926–941. <https://doi.org/10.1177/1065912920924824>
- Dean, J., & Aune, K. (2015). Feminism Resurgent? Mapping Contemporary Feminist Activisms in Europe. *Social Movement Studies*, 14(4), 375–395. <https://doi.org/10.1080/14742837.2015.1077112>
- Chamberlain, P. (2017). *The Feminist Fourth Wave*. Springer International Publishing. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-53682-8>
- Clark, R. (2016). "Hope in a hashtag": the discursive activism of #WhyIStayed. *Feminist Media Studies*, 16(5), 788–804. <https://doi.org/10.1080/14680777.2016.1138235>
- Clark-Parsons, R. (2021). "I SEE YOU, I BELIEVE YOU, I STAND WITH YOU": #MeToo and the performance of networked feminist visibility. *Feminist Media Studies*, 21(3), 362–380. <https://doi.org/10.1080/14680777.2019.1628797>
- Cochrane, K. (2013). *All the Rebel Women: The Rise of the Fourth Wave of Feminism*. Guardian Books.
- Dennis, J. (2019). *Beyond slacktivism: political participation on social media*. Palgrave Macmillan.
- Eide, S. F. (2021). "Hvorfor er du ikke feminist?" - En kvalitativ studie av unge kvinners forhold til feminismen og den feministiske identitet. [Masteroppgave]. Universitetet i Bergen. <https://hdl.handle.net/11250/2767651>
- Enjolras, B., Karlsen, R., Steen-Johnsen, K., & Wollebæk, D. (2013). *Liker - liker ikke: sosiale medier, samfunnsengasjement og offentlighet*. Cappelen Damm akademisk.
- Enjolras, B., & Eimhjellen, I. (2018). *Fra kollektiv til konnektiv handling? Nye former for samfunnsengasjement og kollektiv handling i Norge*. Cappelen Damm Akademisk. <http://hdl.handle.net/11250/2580008>
- Feminist [@feminist]. (2023, 21.april). *Pause. If we can imagine a future where all people & the planet are liberated from systemic oppression that is what is worth fighting for. A reminder we are in this together and another world is possible. 🗨️ comment a ❤️ if you are with us! 📷 by @madisonswart #FeministForAll* [Fotografi]. Instagram. <https://www.instagram.com/p/CrTg7HPM58y/>
- Fluge, S. (2011). *Litt likestilling - litt frihet. En kvalitativ studie av unge studenter*

- holdninger til likestilling, kjønn og feminisme*. [Masteroppgave]. Universitetet i Bergen. <https://hdl.handle.net/1956/5421>
- Fisher, E. (2022). Algorithmic Knowledge and Subversion of Subjectivity. I M. Filimowicz (Red.), *Democratic frontiers: algorithms and society* (s. 1-23). Taylor & Francis.
- Franco, A [@youcancallmeaz]. (2023, 19.januar). *we're tired. Legislators & Governments & BIGOTS must do better. plus !!!!! even if it WAS a choice for me to be transgender !!! I would choose this !!! because it's excellent !!! [Fotografi]*. Instagram. https://www.instagram.com/p/Cnl-OO-DB5o/?img_index=1
- Gillespie, T. (2010). The politics of 'platforms'. *New Media & Society*, 12(3), 347–364. <https://doi.org/10.1177/1461444809342738>
- Grønmo, S. (2019). *Samfunnsvitenskapelige metoder* (2. utg.). Fagbokforlaget.
- Hallinan, B., & Striphas, T. (2016). Recommended for you: The Netflix Prize and the production of algorithmic culture. *New Media & Society*, 18(1), 117–137. <https://doi.org/10.1177/1461444814538646>
- Herman, J., Butow, E., & Walker, C. (2023). *Instagram* (2. utg.). John Wiley & Sons, Inc.
- Hooks, B. (2000). *Feminist theory: from margin to center* (2. utg.). Pluto Press.
- Holst, C. (2013). Likestilling. *Tidsskrift for kjønnsforskning*, 37(2), 191–198. <https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1781-2013-02-08>
- Holst, C. (2017). *Hva er feminisme* (2. utg.). Universitetsforlaget.
- Horeck, T. (2014). AskThicke: "Blurred Lines," Rape Culture, and the Feminist Hashtag Takeover. *Feminist Media Studies*, 14(6), 1105–1107. <https://doi.org/10.1080/14680777.2014.975450>
- Jackson, S. (2018). Young feminists, feminism and digital media. *Feminism & Psychology*, 28(1), 32-49. <https://doi.org/10.1177/0959353517716952>
- Johannessen, L. E. F., Rafoss, T.W, & Rasmussen, E.B. (2018). *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Universitetsforlaget.
- Johannessen, L. E. F. (2022). Utenfor akademia: mot en utvidet forståelse av «abduktiv analyse» og teoriutvikling. *Norsk sosiologisk tidsskrift*, 6(2), 1–16. <https://doi.org/10.18261/nost.6.2.4>
- Kanai, A. (2020). Between the perfect and the problematic: Everyday femininities, popular feminism, and the negotiation of intersectionality. *Cultural Studies*, 34(1), 25-48. <https://doi.org/10.1080/09502386.2018.1559869>
- Kantor, J. & Twohey, M. (2017). Harvey Weinstein Paid Off Sexual Harassment Accusers for

- Decades. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2017/10/05/us/harvey-weinstein-harassment-allegations.html>
- Kaye, D. B. V., Zeng, J., & Wikström, P. (2022). *TikTok: creativity and culture in short video*. Polity Press.
- Keller, J., Mendes, K., & Ringrose, J. (2018). Speaking 'unspeakable things': documenting digital feminist responses to rape culture. *Journal of Gender Studies*, 27(1), 22–36. <https://doi.org/10.1080/09589236.2016.1211511>
- Knappe, H., & Lang, S. (2014). Between whisper and voice: Online women's movement outreach in the UK and Germany. *The European Journal of Women's Studies*, 21(4), 361–381. <https://doi.org/10.1177/1350506814541643>
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). (M.T. Anderssen., J. Rygge, Overs.). Gyldendal akademisk.
- Leaver, T., Highfield, T., & Abidin, C. (2020). *Instagram: visual social media cultures*. Polity.
- Lee, Y. J. (2023). Language learning affordances of Instagram and TikTok. *Innovation in Language Learning and Teaching*, 17(2), 408–423. <https://doi.org/10.1080/17501229.2022.2051517>
- Li, M., Turki, N., Izaguirre, C. R., DeMahy, C., Thibodeaux, B. L., & Gage, T. (2021). Twitter as a tool for social movement: An analysis of feminist activism on social media communities. *Journal of Community Psychology*, 49(3), 854–868. <https://doi.org/10.1002/jcop.22324>
- Liljeröth, J. L. (2022). *Feminisme på Instagram – mer enn en selfie*. [Masteroppgave]. Høgskolen i Innlandet. <https://hdl.handle.net/11250/3019356>
- Looft, R. (2017). Girlgaze: photography, fourth wave feminism, and social media advocacy. *Continuum (Mount Lawley, W.A.)*, 31(6), 892–902. <https://doi.org/10.1080/10304312.2017.1370539>
- Loney-Howes, R., Mendes, K., Fernández Romero, D., Fileborn, B., & Núñez Puente, S. (2022). Digital footprints of #MeToo. *Feminist Media Studies*, 22(6), 1345 - 1362. <https://doi.org/10.1080/14680777.2021.1886142>
- Marres, N. (2017). *Digital sociology: the reinvention of social research*. Polity.
- Martin C., & Valenti V. (2012) *New Feminist Solutions Volume 8. #FemFuture: Online Feminism*. New York, NY: Barnard Center for Research on Women, Columbia University.
- Martínes, F., Pacheco, C., & Galicia, M. (2021). The #MeToo Movement in Twitter: Fighting

- Gender-Based Violence. I Rocha, A., Ferrás, C., López-López, P.C., Guarda, T (Red.), *Information, Technology and System*. (s. 36 – 44). Springer, Cham.
<https://doi.org/10.1007/978-3-030-68285-9>
- McRobbie, A. (2009). *The aftermath of feminism: gender, culture and social change*. Sage.
- Megarry, J. (2020). *The Limitations of Social Media Feminism: No Space of Our Own*. Springer International Publishing. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-60629-9>
- Munro, E. (2013). Feminism: A Fourth Wave? *Political Insight (Political Studies Association of the United Kingdom)*, 4(2), 22–25. <https://doi.org/10.1111/2041-9066.12021>
- Rundmo, T.A. (2022). *Hvordan viser fremstillingen av ulike typer feminisme og ikke feminisme seg i mediebildet som preger barn og unges digitale hverdag? En innholdsanalyse av TikTok videoer og kommentarer*. [Masteroppgave]. Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.
<https://hdl.handle.net/11250/3014560>
- Ryste, M. E., & Ikdahl, I. (2022, 21.april). *Likestilling*. Store Norske Leksikon.
<https://snl.no/likestilling>
- Parry, D. C. (2018). *Feminisms in leisure studies: advancing a fourth wave*. Routledge.
- Perez, O. C., & Ricoldi, A. M. (2023). The Fourth Wave of Feminism in Brazil. *Estudos Feministas*, 31(3). <https://doi.org/10.1590/1806-9584-2023v31n383260-en>
- Schuster, J. (2013). Invisible feminists? Social media and young women's political participation. *Political Science*, 65(1), 8–24.
<https://doi.org/10.1177/0032318713486474>
- Sletteland, A. (2018). Da #metoo kom til Norge. *Tidsskrift for kjønnsforskning*, 42(3), 142-161. <https://doi.org/10.18261/issn.1891-1781-2018-03-02>
- Small, T. A. (2011). WHAT THE HASHTAG? *Information, Communication & Society*, 14(6), 872–895. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2011.554572>
- Staksrud, E., Kolstad, I., Bang, K. J., Bomann-Larsen, L., Fretheim, K., Granaas, R. C., Harpviken, K. B., Haugen, H. Ø., Jakobsen, K. A., Johnsen, R., Lie, M. H., Lile, H. S., Nevøy, A., Nilsen, T. K., Skilbrei, M., & Enebakk, V. (2021). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora*. De nasjonale forskningsetiske komiteene. <https://hdl.handle.net/11250/3053460>
- Schiro, E. C., & Statistisk Sentralbyrå. (2023). *Norsk mediebarometer 2022*. Statistisk Sentralbyrå.

https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/tids-og-mediebruk/artikler/norsk-mediebarometer-2022/_attachment/inline/4ad399af-6682-4541-be85-1f459b611c10:e3b1300f5a341fb1ba091cdb24743906c3aa77ae/SA172_web.pdf

- Storer, H. L., & Rodriguez, M. (2020). Mapping a movement: social media, feminist hashtags, and movement building in the digital age. *Journal of Community Practice*, 28(2), 160–176. <https://doi.org/10.1080/10705422.2020.1757541>
- Tjora, A. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (4. utg.). Gyldendal.
- Trott, V. A. (2023). *Feminist activism and platform politics*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003328506>
- Tørrisplass, A.T. (2017). *Sophie Elise-feminisme – En empirisk studie av unge kvinners forhold til feminisme og «stjernefeministisk» performativitet*. Nord Universitet. <http://hdl.handle.net/11250/2479697>
- Tørrisplass, A.T. (2016). *Doing and undoing feminism. En empirisk studie av unge kvinners forhold til feminisme*. [Masteroppgave]. Nord universitet. <http://hdl.handle.net/11250/2422273>
- Wallace, A. A., & Luttrell, R. (Red.). (2023). *Strategic Social media as activism: repression, resistance, rebellion, reform*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003291855>

Vedlegg

Vedlegg 1: Intervjuguide for utvalg 1

Introduksjon
<p>Jeg vil først og fremst si tusen takk for at du stiller opp på intervju. Det betyr veldig mye for meg og min masteroppgave.</p> <p>Nå har du lest informasjonsskrivet jeg sendte til deg før intervjuet, men jeg vil gjerne repetere i tilfellet noe er glemt.</p> <ul style="list-style-type: none">- Du er en del av et forskningsprosjekt gjort under instituttet for medier og kommunikasjon ved Universitetet i Oslo.- Du kan avslutte intervjuet når du selv ønsker.- Du kan trekke deg på ethvert tidspunkt.- Du må ikke svare på spørsmål hvis det ikke er ønskelig. <p>Temaet for dette intervjuet omhandler feminisme på Instagram og/eller TikTok og hvordan du, tolker, oppfatter og forholder deg til slikt innhold. Jeg skal gjennomføre forskningsprosjektet ved bruk av semi-strukturerte intervju. Det går ut på å stille deg ulike spørsmål fra intervjuguiden og hører hva du mener om temaet, og eventuelt kommer med oppfølgingsspørsmål hvis jeg vil at du skal utdype svaret ditt.</p>
Grunnleggende introduksjonsspørsmål
Hvilke kjønn identifiserer du deg med? Alder? Etnisitet? Geografi? (Land, region by og/eller område)
Hoveddel
<p>Personlig bruk av sosiale medier:</p> <p>Når det kommer til bruk av sosiale medier, kan du beskrive kort hvordan du bruker Instagram og/eller TikTok?</p> <p>Bruker du mye tid på Instagram/TikTok? I så fall, hva er det du bruker mest tid på? (Eksempel: innhente informasjon, kommunisere med andre, publisere innhold eller inspirasjon)</p>

Innledning og bakgrunn – Feminismen:

Hva legger du i ordet feminisme?

Anser du deg selv som feminist? Hvorfor/hvorfor ikke?

Føler du at feminisme er relevant for (kun) ditt kjønn? Hvorfor/hvorfor ikke?

Tror du feminisme fortsatt er aktuelt i dagens samfunn? Hvorfor/hvorfor ikke?

Oppfatning og tolkning av feministisk innhold:

Hva opplever du selv som feministisk innhold?

Kan du gi meg et eksempel på hva du tenker inngår som feministisk innhold?

Hva betyr feministisk innholdet for deg? Hvordan reagerer du på innholdet?

Hvordan finner du fram til feministisk innhold?

Hva tenker du om anti-feministisk innhold og hva gjør det med deg?

Kan du fortelle om du følger noen feministiske aktivister? I så fall hvem?

Hvorfor følger du akkurat dem/de? Hvilket innhold er det du er opptatt av eller ikke opptatt av?

Hva tenker du når jeg viser deg dette innholdet? (Viser til innhold fra Instagram/TikTok).

Kan du vise noe innhold fra din feed fra Instagram og/eller TikTok, som du synes er bra og begrunne hvorfor er dette innholdet bra eller ikke bra?

Tror du sosiale medier har endret hvordan du selv ser på feminisme og likestilling?

Engasjement på sosiale medier:

Hva har feminismen betydd for deg? Når ble du opptatt av feminisme?

Hva er det som engasjerer deg innenfor feminismen?

Hvordan responderer du til feministisk innhold og deler du videre på dine sosiale medier?

Tenker du at du aktivt leter etter feministisk innhold eller blir du tilfeldig eksponert for det?

Tror du selv at du har endret måten du poster og deler innhold?

MeToo-bevegelsen:

Hvordan opplevde du MeToo-bevegelsen? Hva tenkte du rundt denne bevegelsen?

Tror du MeToo-bevegelsen har endret hvordan du oppfører deg i det hverdagslige liv?

Opplever du en forskjell på hva som er greit og ikke greit å si/gjøre etter MeToo-bevegelsen? (I hverdagen, arbeidslivet osv.). Har den forandret noe, i så fall hva?

Avslutning

Hvis du skulle trekke ut tre ting som du mener er det viktigste vi har snakket om, hva ville det vært?

Er det noe mer du vil si eller legge til?

Tusen takk igjen for at du stilte opp på intervju. Gjerne kontakt meg på informasjonen du har fått tildelt hvis det skulle være noe angående intervjuet eller temaet vi har snakket om.

Vedlegg 2: Intervjuguide for utvalg 2**Introduksjon**

Jeg vil først og fremst si tusen takk for at du stiller opp på intervju. Det betyr veldig mye for meg og min masteroppgave.

Nå har du lest informasjonsskrivet jeg sendte til deg før intervjuet, men jeg vil gjerne repetere i tilfellet noe er glemt.

- Du er en del av et forskningsprosjekt gjort under instituttet for medier og kommunikasjon ved Universitetet i Oslo.
- Du kan avslutte intervjuet når du selv ønsker.
- Du kan trekke deg på ethvert tidspunkt.
- Du må ikke svare på spørsmål hvis det ikke er ønskelig.

Temaet for dette intervjuet omhandler feminisme på Instagram og/eller TikTok og hvordan du, tolker, oppfatter og forholder deg til slikt innhold. Jeg skal gjennomføre forskningsprosjektet ved bruk av semi-strukturerte intervju. Det går ut på å stille deg ulike spørsmål fra intervjuguiden og hører hva du mener om temaet, og eventuelt kommer med oppfølgingsspørsmål hvis jeg vil at du skal utdype svaret ditt.

Grunnleggende introduksjonsspørsmål

Hvilke kjønn identifiserer du deg med?

Alder?

Etnisitet?

Geografi? (Land, region, by og/eller område)

Hoveddel

Innledning og bakgrunn:

Hvor lenge har du vært interessert i feministiske spørsmål og hva er bakgrunn for denne interessen?

Hvordan vil du definere feminisme?

Hva har feminismen betydd for deg?

Hvilke kanaler/medier brukte du først til å tilegne deg informasjon om feminisme, nå ut med dine meninger og perspektiv?

Hvor mye har sosiale medier betydd for ditt feministiske engasjement?

Tror du sosiale medier kan eller har endret feminismen? Hvorfor/hvorfor ikke?

Tror du feminisme fortsatt er aktuelt i dagens samfunn? Hvorfor/hvorfor ikke?

Deling og produksjon av feministisk innhold:

Kan du vise til et eller flere eksempler av innhold du selv har delt som du anser som feministisk innhold?

Hvorfor er du primært på Instagram eller og TikTok? Hvorfor er det disse plattformene du velger å dele innholdet ditt?

Hva er det du blir inspirert av når du produserer og deler innhold?

Er det noe særskilte temaer du selv er opptatt av å dele når det kommer til feminisme?

Hva er ulempene/fordelene ved å bruke Instagram/TikTok for deg?

Hva tror du er hovedforskjellen mellom nyhetsmedier og sosiale medier når det kommer til påvirkningskraft og bevissthet rundt feminismen?

Relasjon til publikum:

Hvordan tenker du ditt innhold som du produserer og deler, påvirker dine følgere?

Hvem anser du å være dine følgere (menn, kvinner, feminister/ikke-feminister, tilhørighet eller geografisk) og hvorfor tror du de følger deg?

Hvordan opplever du at dine følgere reagerer mest på? Hva engasjerer mest - både negativt og positivt?

I hvor stor grad betyr tilbakemeldinger på innholdet ditt for deg?

Hvordan tenker du menn bør forholde seg/involvere seg til den feministiske bevegelsen?

MeToo-bevegelsen:

Hva var din reaksjon på MeToo-bevegelsen da den fikk såpass mye oppmerksomhet?

Hva har MeToo-bevegelsen betydd for deg?

Hvordan har MeToo-bevegelsen endret deg og ditt feministiske engasjement?

Kan du tenke deg at MeToo-bevegelsen satt i gang en form for feministisk bevegelse på sosiale medier? Har den endret hvordan du selv poster ditt innhold på?

Hvordan mener du MeToo-bevegelsen hadde og fortsatt har vekket en såpass stor interesse?

Hvordan vil du beskrive MeToo-bevegelsen i ettertid? Har den forandret noe, i så fall hva?

Hvordan vil du vurdere din egen rolle innenfor MeToo-bevegelsen?

Avslutning

Hvis du skulle trekke ut tre ting som du mener er det viktigste vi har snakket om, hva ville det vært?

Er det noe mer du vil si eller legge til?

Tusen takk igjen for at du stilte opp på intervju, det betyr masse. Gjerne kontakt meg på informasjonen du har fått tildelt hvis det skulle være noe angående intervjuet eller temaet vi har snakket om.

Vedlegg 3: Informasjonsskriv til utvalg 1

Dato: 30. november 2023

Vil du delta i masterprosjektet «Den feministiske bevegelsen på sosiale medier»?

Har du lyst til å delta i et masterprosjekt om hvordan unge voksne forstår og tolker feministisk innhold på sosiale medier (spesifikt TikTok og Instagram)? I dette brevet får du informasjon om prosjektet og hva deltakelse betyr for deg.

Formål

Studien gjennomføres som en del av min masteroppgave ved Institutt for medier og kommunikasjon, Universitetet i Oslo (UiO). Formålet med prosjektet er å undersøke unge voksnes tolkning og oppfatning av feministisk innhold på TikTok og Instagram. I tillegg til dette undersøkes det på feministiske aktivister og hvordan de selv oppfatter sitt eget produserte innhold.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Institutt for medier og kommunikasjon, Universitetet i Oslo, er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du er en relevant intervjudeltaker til denne studien fordi jeg ønsker å undersøke unge voksnes erfaringer med og oppfatninger om feministisk innhold på Instagram og/eller TikTok. Jeg har kontaktet deg fordi du følger profiler som har postet feministisk-orientert innhold på disse plattformene eller fordi jeg har fått kontaktinformasjonen din fra felles kjente. Til masteroppgaven min skal jeg gjøre intervjuer med ca. 10 unge voksne.

Hva betyr det for deg å delta?

Hvis du har lyst til å delta, vil vi ha et intervju med deg. Spørsmålene i intervjuet vil blant annet handle om hvilke apper du benytter deg av, innhold du liker og blir eksponert for. Det vil blant annet også inkludere å vise frem innhold du selv tolker som «feministisk».

Intervjuet gjennomføres i løpet av våren 2022. Vi møtes der du vil, men det bør være et ganske rolig sted (for eksempel hjemme hos deg selv eller på Universitetet). Vi kan også gjøre intervjuet på Zoom hvis du vil det.

Intervjuet varer ca. 60 minutter. Vi tar lydopptak av intervjuet (videoopptak hvis Zoom).

Du vil bli intervjuet av Monika Kjøstvedt, masterstudent ved Institutt for medier og kommunikasjon, Universitetet i Oslo.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du senere i prosjektperioden (til 01.12.2023) trekke deg fra studien uten å oppgi noen grunn. Hvis du trekker deg, vil alle dine personopplysninger bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Intervjuet vil bli spilt inn på en lydopptaker for så å bli transkribert (skrevet ut). Lydfilen slettes når intervjuet er transkribert. Det transkriberte intervjuet inneholder ikke personopplysninger som for eksempel navn, ditt/dine brukernavn på nett, e-post, eller annen kontaktinformasjon. Jeg vil gjøre mitt beste for at intervjuene ikke inneholder bakgrunnsopplysninger som til sammen vil gjøre det mulig å knytte intervjuet til deg. I det transkriberte intervjuet får du et fiktivt navn (et pseudonym).

Det transkriberte intervjuet (uten personopplysninger) vil kun være tilgjengelig for Monika Kjøstvedt.

Et separat dokument vil inkludere en navneliste som knytter pseudonymet ditt med ditt egentlige navn. Denne navnelisten oppbevares separat fra de intervjuene og vil kun være tilgjengelig for Monika Kjøstvedt.

Hva skjer med opplysningene dine når prosjektet avsluttes?

Prosjektet avsluttes 01.12.2023. Ved prosjektslutt slettes navnelisten som kobler pseudonym i de transkriberte intervjuene med ditt egentlige navn.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Jeg behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. På oppdrag fra Universitetet i Oslo har Sikt – kunnskapssektorens tjenesteleverandør vurdert av behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Universitetet i Oslo ved prosjektansvarlig/veileder Marika Lüders. E-post: marika.luders@media.uio.no
- Vårt personvernombud Roger Markgraf-Bye. E-post: personvernombud@uio.no

Hvis du har spørsmål knyttet til vurderingen av prosjektet som er gjort av Sikts personverntjenester, kan du ta kontakt med:

- Personverntjenester på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 73 98 40 40

Med vennlig hilsen

Masterveileder
Marika Lüders

Masterstudent
Monika Kjøstvedt

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «» Jeg samtykker til:

Å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet.

(Signatur, dato)

Elektronisk samtykke

Hvis du har lyst til å delta i studien så kan du svare på denne e-posten og inkludere teksten under i ditt svar. Jeg tar deretter kontakt for å avtale nærmere tidspunkt for intervju.

«Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet: Den feministiske bevegelsen på sosiale medier. Jeg samtykker til å delta i et intervju og til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet.»

Vedlegg 4: Informasjonsskriv til utvalg 2

Dato: 30. november 2023

Vil du delta i masterprosjektet «Den feministiske bevegelsen på sosiale medier»?

Har du lyst til å delta i et masterprosjekt om hvordan unge voksne forstår og tolker feministisk innhold på sosiale medier (spesifikt TikTok og Instagram)? I dette brevet får du informasjon om prosjektet og hva deltakelse betyr for deg.

Formål

Studien gjennomføres som en del av min masteroppgave ved Institutt for medier og kommunikasjon, Universitetet i Oslo (UiO). Formålet med prosjektet er å undersøke unge voksnes tolkning og oppfatning av feministisk innhold på TikTok og Instagram. I tillegg til dette undersøkes det på feministiske aktivister og hvordan de selv oppfatter sitt eget produserte innhold.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Institutt for medier og kommunikasjon, Universitetet i Oslo, er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du er en relevant intervjudeltaker til denne studien fordi jeg ønsker å undersøke feministiske aktivister og deres oppfatninger og meninger om feministisk innhold på Instagram og/eller TikTok. Jeg har kontaktet deg fordi du poster feministisk-orientert innhold på disse plattformene. Til masteroppgaven min skal jeg gjøre intervjuer med ca. 10 unge voksne.

Hva betyr det for deg å delta?

Hvis du har lyst til å delta, vil vi ha et intervju med deg. Spørsmålene i intervjuet vil blant annet handle om hvilke apper du benytter deg av, innhold du liker og blir eksponert for. Det vil blant annet også inkludere å vise frem innhold du selv tolker som «feministisk».

Intervjuet gjennomføres i løpet av våren 2022. Vi møtes der du vil, men det bør være et ganske rolig sted (for eksempel hjemme hos deg selv eller på Universitetet). Vi kan også gjøre intervjuet på Zoom hvis du vil det.

Intervjuet varer ca. 60 minutter. Vi tar lydopptak av intervjuet (videoopptak hvis Zoom).

Du vil bli intervjuet av Monika Kjøstvedt, masterstudent ved Institutt for medier og kommunikasjon, Universitetet i Oslo.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du senere i prosjektperioden (til 01.12.2023) trekke deg fra studien uten å oppgi noen grunn. Hvis du trekker deg, vil alle dine personopplysninger bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Intervjuet vil bli spilt inn på en lydopptaker for så å bli transkribert (skrevet ut). Lydfilen slettes når intervjuet er transkribert. Det transkriberte intervjuet inneholder ikke personopplysninger som for eksempel navn, ditt/dine brukernavn på nett, e-post, eller annen kontaktinformasjon. Jeg vil gjøre mitt beste for at intervjuene ikke inneholder bakgrunnsopplysninger som til sammen vil gjøre det mulig å knytte intervjuet til deg. I det transkriberte intervjuet får du et fiktivt navn (et pseudonym).

Det transkriberte intervjuet (uten personopplysninger) vil kun være tilgjengelig for Monika Kjøstvedt.

Et separat dokument vil inkludere en navneliste som knytter pseudonymet ditt med ditt egentlige navn. Denne navnelisten oppbevares separat fra de intervjuene og vil kun være tilgjengelig for Monika Kjøstvedt.

Hva skjer med opplysningene dine når prosjektet avsluttes?

Prosjektet avsluttes 01.12.2023. Ved prosjektslutt slettes navnelisten som kobler pseudonym i de transkriberte intervjuene med ditt egentlige navn.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Jeg behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. På oppdrag fra Universitetet i Oslo har Sikt – kunnskapssektorens tjenesteleverandør vurdert av behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Universitetet i Oslo ved prosjektansvarlig/veileder Marika Lüders. E-post: marika.luders@media.uio.no
- Vårt personvernombud Roger Markgraf-Bye. E-post: personvernombud@uio.no

Hvis du har spørsmål knyttet til vurderingen av prosjektet som er gjort av Sikts personverntjenester, kan du ta kontakt med:

- Personverntjenester på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 73 98 40 40

Med vennlig hilsen

Masterveileder
Marika Lüders

Masterstudent
Monika Kjøstvedt

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «» Jeg samtykker til:

Å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet.

(Signatur, dato)

Elektronisk samtykke

Hvis du har lyst til å delta i studien så kan du svare på denne e-posten og inkludere teksten under i ditt svar. Jeg tar deretter kontakt for å avtale nærmere tidspunkt for intervju.

«Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet: Den feministiske bevegelsen på sosiale medier. Jeg samtykker til å delta i et intervju og til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet.»

Vedlegg 5: Godkjenning av meldeskjema fra Sikt

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

19.04.2023, 16:57

[Meldeskjema / En kvalitativ studie om den feministiske bevegelsen på sosiale med...](#) / Vurdering

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer	Vurderingstype	Dato
273292	Standard	25.03.2023
Prosjekttittel		
En kvalitativ studie om den feministiske bevegelsen på sosiale medier		
Behandlingsansvarlig institusjon		
Universitetet i Oslo / Det humanistiske fakultet / Institutt for medier og kommunikasjon		
Prosjektansvarlig		
Marika Lüders		
Student		
Monika Kjøstvedt		
Prosjektperiode		
20.01.2023 - 01.12.2023		
Kategorier personopplysninger		
Alminnelige Særlige		
Lovlig grunnlag		
Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)		

Uttrykkelig samtykke (Personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 01.12.2023.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

OM VURDERINGEN

Sikt har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket.

TYPE PERSONOPPLYSNINGER

Prosjektet vil behandle særlige kategorier av personopplysninger om etnisk opprinnelse, politisk oppfatning og seksuelle forhold/orientering.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Vi har vurdert at du har lovlig grunnlag til å behandle personopplysningene, men husk at det er institusjonen du er ansatt/student ved som avgjør hvilke databehandlere du kan bruke og hvordan du må lagre og sikre data i ditt prosjekt. Husk å bruke leverandører som din institusjon har avtale med (f.eks. ved skylagring, nettspørreskjema, videosamtale el.)

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Se våre nettsider om hvilke endringer du må melde: <https://sikt.no/melde-endringer-i-meldeskjema>

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

